

Гунда
Сақаниа

АХЪЫЛШЪА

Акәа
2012

ББК 84 (5Абх) 6-5

С 23

Гунда Сақания. АХЫЦШЫА.

Апхэынтшэкэтыжырта. Ақәа, 2012. – 552 д.

Аизга ианылеит Д.И.Гәлиа ихъз зху
Ахэынтқарратә премиа занашьоу,
апоеит Гунда Сақания иреигъу лажәеинраалақәа.

© Гунда Сақания, 2012

Ажәеинраалақәа

* * *

Адгьыл ажьы ахьуеит
Ха ҳеипш,
Хгәеипш иаргьы
Ахәрақәа анылоит.
Ацстазаара,
иаҳхало
хаңсеипш,
Ианаҳхытцуа
Ан леипш
Иаҳдылоит.
Ицәажәоит,
Ицәыуоит,
Иччоит,
Уахи-ени
Иҳахзызо
Иҳазхәыцуеит.
Зцәа ҳалтыз
Бзиа ҳабоит.
Агәатцанза ҳталаны
Хдытцуеит.

Аңсы тоуп хара
 хеипш,
Гэыкала зегь, зегь
Иахпылоит.
Адгьыл ажьы ахьеит
Ха хеипш,
Хгәеипш
 иаргы
 ахәрақәа
 анылоит.

* * *

Ссаат са саткыс
 иццакуеит,
Нкылашья амам,
 ипыруеит.
Жәа-минутк еихеит
 пхьака,
Инхаз сазхәода
 шака?..
Сагхар амуеи жәа-минутк,
Жәа-минутк стәахыр
 схазы.
Нас ишпастаху еазнык
исырхынхәыр зегь мышкы,

Шьтахька ашьтрақелара
мариоу?..
Аамта ахынхәра зыцсоу,
Шака ҳзышьтыхыз,
инхаз,
Анцәа идыруеит
изыцсаз.
Иауоу иамуоу –
зегь акоуп,
Хнапы ианыртцаз лахьынтцоуп.
Халахь иацхьо
зегьы ибоит,
Зегьы здыруа
зны избоит
Хацстазаара аҭхәара,
Саатла ирыцхауп
ашәара.
Еишьтоуп атцхи амши рхыц –
Ацстазаара – агәы арахәыц.
Аамта агәы еисуеит.
Ссаат са сатцкыс
иццакуеит,
Нкылашьа амам,
ицыруеит,
Жәа-минутк еихеит пхьака,
Инхаз сазхәода
шака?..

* * *

Ақәа акы афәуеит
адгғылаф,
Аха инықәба ицоит.
Аамта зегғы алазоит,
Адуinei тазоит...

Ақәа акы афәуеит
адгғылаф,
Ахәатәы рацәоуп.
Акәац хәыцқәа,
Акәац рацәа –
Иахзеилымкаац
ажәоуп.
...Издыруада,
хацстазаара
Еипцшзар ақәа арыц,
Ихафәуеит хаакәымтцзакәа
Адгғыл ду Абгғыц.

* * *

Схәычрантә стәыуабжь
сахауеит,
Цәашья сымам,
хгашья сымам,
Деилахоуп сан,

саха лымам,
Схэычрантэ стэыуабжь
 сахауеит...
Гарашэан уажэ
слымха итафуа,
Сыччабжь гэхьааган
 сыцсуеит,
Исахаша нырцэ саннеиуа,
Схэычрантэ стэыуабжь
Сахауеит.

Исызгэамтакэа сажэуазар?..
Сылабжышқэа сырбылуеит.
Сқэыцшра ниакэкэан ицазар?..
Схэычрантэ стэыуабжь
 сахауеит...
Гарашэан уажэ
слымха итафуа,
Сыччабжь гэхьааган
 сыцсуеит.
Исахаша нырцэ саннеиуа,
Схэычрантэ стэыуабжь
сахауеит.

* * *

Адунеи сшықәу
 зны ианысхаштуа,

Ацсра сымхәарцаз...
Узыгхаз аамта уахъзарцаз,
Угәы итоу мышкы иназарцаз,
Аамта алу уацгьежьиroup,
уацхынхәыroup,
Ацстазаара аитахысroup,
аитанысroup.
Ғыцны аамта
уацысны,
Ғыц ушытрақәлоит.
Узқәыз амға ғыц
уеитақәлоит,
Хара уцома,
ааигәа уцома,
Адунеи ақәлара
мариоума?
Ақәтра цәгьоума?
Ғзыцәшәо цсроума,
Зегь ҳазхыкәшо
ахьаа мцоума?
Ғазбылуах
ЕиҒах ҳагхоума?
Сеидру, иаххаштуа
хгәалашәозар,
Ғыц ҳахысып
Амц,
аиаша,
Адунеи ҳанымзаарц баша...

* * *

Апстазаара адассақәа –
Амѡақәа еисуеит.
Амѡақәа ыцәазам,
Ицәар, ипсуеит.
Амѡа азәы дықәуп,
Азәы дизыпшуп.
Амѡақәа кьаҕеуп,
Амѡақәа аууп.
Уацхь, утахызар,
Дгьылк алахь иануп.
Амѡақәа – мѡами,
Зехьынцъара иеипшуп.
Ирдыруеит иаҳцеипшу,
Уатцәы иаҳзыпшу.
Акала иҳаипшуп –
Есымша иаҳзыпшуп,
Амѡақәа еихаҳтәоит,
Зегь ҳаццакуеит,
Адгьыл адашхәа –
Амѡақәа еисуеит.

* * *

Апсрабла – амза
 хтапшуеит
Есуаха.

Хгәы италан итыхоит,
Зных имцаха...
Ххагалан ажәфән,
Нас дгьылкахь
 хагоит,
Етцәа-етцәала,
Есытдых хашоит.
Са сиетцәа иарбан –
Ианыхәло сыпшуеит.
Зегь реиха илашо ауп –
 сыпшаауеит.
Хәычы-хәычла схалоит
Сытх амардуан,
Исзеилымкааз аамта
Сазтцаарц, избан?
Хынхәра зақәым,
Имфасыз, ицаз,
Есуаха
 амза – ацсрабла
 стацшуан...

* * *

Аетцә сагәылшәан,
Ашамтаз скашәеит,
Убла сыхшәалеит,
Угәатца сташәеит,
Кәицны сеицралеит,

Нас сымцахейт,
Ашоураз уанзышоз
Сзыхьны сухъзейт,
Нас сиетцәа
 гәхьаазган,
Ғыцны схынхәйт,
Ажәфан ду схалан,
Цақа – адгьыл,
 Сыцшит,
Ишызбац апстазаара,
Зымфасны ицон,
Уара адгьылағ
 уқан,
Са жәфанағ
 сынхон.
Ихафсыз ашәышықәса – азымфас
 хабжьан,
Аарцә аетцәа икьатаз,
Нырцә ажәфан
 иаған...

* * *

Ана бзы

Лыхцәы лцоит
 сыцқа.
Дтыцхауп.

Са дсаңысит,
Са дсеихауп,
Акала дсеицшуп
хараза,
Сыччаңшь
сылсуеит итцарза.
Сара сеицш
дыччоит зынза,
Иацтәи сыңшқа хәыч – схәычза.

Дсывагылоуп атыңха,
Дсывагылоуп
са сеиха,
Сгәыгра,
сгәыргъа хәыч,
Сыңха.
Ла илтәуп аамта,
дҕырбоит,
Мазак лымоуп,
Лыхцәы лңоит,
Даныңшылоит адунеи,
Саркялашан,
ишеи-ишеи.
Уаҕа аамта
цазом,
лқәыңшра лҕаччоит,
дыңцакзом.

Ла илтәуп аамта,
дөҗрбоит,
Мазак лымоуп,
лыхцәы лцоит...

* * *

Адгьыл –
арбан?
Адгьыл –
зуста?
Адгьыл – уи зегь хара хауп.
Хани
хаби,
ха хазтәыда?
Адгьыл,
Ажәфан –
Зегьы азә хауп.
Адунеи
Ахартә-асырта
Илахдыраауеи хара?
Адгьыл хақәуп,
Изгәағырыда?
Хара иахтасым азтаара.

* * *

Истахуп ашышыхәа
ацсра,

Сыбжыы мыргазакәа.
Азәы агәхьаа дасмырго,
Уафы симбазакәа.

Истахуп ашышьыхәа
ацсра,
Ажәәан ацштәы схаларц,
Истахуп сыпрырц хара,
Ғыцны сыцсы таларц.

Ашьха цагъа
ақәцәаны
Етцә лашан сгәылттырц.
Иуархалхаз адәаґы
Шәтышкәакәаны
сцәырттырц.

Истахуп сыпрырц
хара,
Сеитахынхәырц
ґыцны.
Зынза ишыказам
ацсра –
Ажәабжъ Бзиа сыцны.

* * *

Ажәра-саркьа
уаныцшылоит.

Уа иахъа зынза
иубазом.

Уа иацы ыкоуп,
зегъы уцылоит,
Уатцѳы уацѳажѳоит –
уцсызом.

Уа угъкъѳцшуп,
уагъхѳыцъими,
Аамтѳа ыкоуп узхара.
Ацстазаара уара
иутѳыми,
Зынза иказам
ацсра.
Аамтѳа агѳы унтала,
Уара иузааигѳазо цшаа.
Уцсы ушьарц азы
аамтала
Цшьаала улацѳа
еиқъѳпса.

Уцѳа, ашышьыхѳа,
цхыз иуцылоит,
Бзиа иубоз, уа узбоз,
Гѳыгра саркъан
уаныцшылоит

Амза, есыуаха
уэжьоз,
Узатэыми
уахьцалакгы.
Адгыл уакэшоит,
Ухы ужьоит,
Апстазаара,
уи Атакгы –
Амра гылоит,
иташэоит.

* * *

Амѡақѡа еитцалоит,
Амѡақѡа еитцтыцуеит,
‘Еыц рыцсы талоит,
Нас рыцсы рхытцуеит.
Амѡа ханылоит,
Амѡа ханытцуеит,
Лахьынтцаны халахь
Ианылоит, ианытцуеит,
‘Еыц-‘еыц ихапхьоит,
‘Еыц хайтанысуеит,
Ххоуп ха хазнымшэо,
Хгэы нахапсуеит.
Амѡа ианхалаз
‘Еымткѡа хизхэыцуеит.
Амѡа ханылоит,
Амѡа ханытцуеит,

Хапстазаара гәеисран
Амҫа ианылоит.
Амҫақәа еихалоит,
Еилалоит, еиңылоит,
Амҫа ханылан
Хашнеиуа,
ханызлоит.

ААМҢА АСААҢ ДУ АЦИКЛ АҢНЫТӘ

* * *

I
Ажәфәан – Асаат ду
Кнысхырц
стахуп,
Ахыцқәа снапала
Еиҥазгарц саҥуп.
Асаатәҥ аамҥакоуп –
Ахаан аахыс,
Апсреи аиреи рыбжьароуп,
Апстазаара ашәхымс.
Ахыц ду,
Ахыц хәыц,
Уахи

‘Ени
Еикəшоит.
Аамта – Асаат Ду,
Амра ташəоит.

II
Ажəџан – Асаат ду
Ахыцкəа еикəшоит,
Амра Ду ғылоит,
Амра ташəоит,
Атцхи амши
Рхыцкəа еикəшоит.
Адуinei аамта
Амра иашəоит.
Ацсреи ацстазаареи
Рызкəа еидуп,
Ацсреи ацстазаареи
рнапкəа еибаркуп.
Ажəџан – Асаат Ду
Агəеисра – Аамтоуп,
Азхыцк – ацстазаароуп,
Азхыцк – ацсроуп.

* * *

Аамта ашьта,
Аамта ашьта,

Сашьтоуп баша,
Баша сашьтоуп.
Цъара икоуп иара ахала,
Иамам хъаа,
Иамам гәала.
Аамта есаaira иёщуп,
Аамтазы амѡа –
 бгъыщуп,
Апцстазаара
 агәеисра
 анылоит,
Ауаа анытцуеит,
Ауаа анылоит,
Аамтеи
 Аамтеи
 еицдылоит.
Азәы изы аамта
 аангылоит,
‘Еазәы изы уи –
Еимгеимцароуп.
Азәы изымгаз,
 ‘еазәы игарцоуп,
Аамта есаaira
 иёщуп,
Аамтазы амѡа –
 бгъыщуп...

* * *

«Амраҕ» ҕаипыртцит
иацы,
Ипшуп, ара ипшуп
асқала.
Ҙқәыпшра ҕтәахит
ҕагәқәа рҕы,
Икоуп, уи икоуп
ааигәа.

Аамта араҕа ихынхәуеит,
Игъежъуеит, игъежъуеит
сыблахатц,
Адунеи даеазныкгы
иаахәуеит,
Сфызцәа акы
рмышькәа
еиқәхарц.
Аибашьра иалтүеит
дара,
Сфызцәа ак рыхуам,
еиқәхоит,
Еицакуам ахаан
рыпшра,
Урт «Амраҕ» икоуп,
инхоит.
Ишыччац иччоит рлакта,

Еицәажәоит, иацеипш
иеизыцшуеит,
«Амраҕ» еицылоит
еиҕа.
Харантә
рыбжбы сахауеит.
«Амраҕ» ахауа
еакуп,
Акы иеипшым
Иахзымжә акаҳуа.
Хагәхьяазго Амра
хзыцшуп,
«Амрахь» лассы-ласс
шәхынхәла.
Шьыбжьон уа
Зегьы-зегь еизоит,
Изеицырымтцуа,
инхоит хәылбыҕеҕа,
Са сәызцәа Амраҕ
инхоит,
Амза иануп рхы-рәқәа.
Абар, ашәахәаста лашьтуп,
Ажәфан аҕнытә илбаауеит,
Апстазаара «Амраҕ»
еакуп.
Еицыларц зегь уахь
иццакуеит.

Шөбабаҗоу?
Җаицәажәап җазнык.
«Амраҗ», издыруеит
 шәынхоит,
Амраҗ инхаз хәылпазык,
Гәхьяаган,
 стдәыуарц
 стаххоит.
Ахаан ишкәыпшу
 инхаз,
Сфызцәа рызҗыстырц
 стахуп,
Уатдәынза,
 «Амраҗ»
 хаикәшәоит,
Уатдәынза агәыгра
 тдәхуп.
«Амраҗ» җаипырцит
 иацы,
Ипшуп, ара ипшуп
 асқьала.
Җкәыпшра җтдәахит
 җагәқәа рҗы,
«Амрахь» акы
 җапхьоит
 еиҗа.

* * *

Апстазаара сеилахан,
сыпсуеит.
Апстазаара сеиҗырбан,
сышәтуеит,
Апстазаара сеигәыргъан,
сшәахәоит,
Саныҕамло, сашәақәа рҗы
сҕалоит,
Апырра гәхьяаган,
спыруеит,
Апстазаара сеилахан,
сыпсуеит.

* * *

Аетдә лартцеит ажәаны,
Ажәфан иахәарц ашәаны.
Ажәфан ианыртцаз мазан,
Лашарала ирҗыз ажәан,

Ажәоуп – ҳапсы лаша зну,
Ажәоуп – ҳапсы затдә зхацку,
Ажәоуп – ҳазлеишаз Ҳазшаз,
Ажәоуп – мчы змоу
зегъ зызбаз,
Ажәфан җыц сапхъарц стахуп,
Ипшьюу уаҕа афырақәа ануп.

Азқышықәсқәа
ниакәкәа ицоит,
Ацстазаара,
Ажәа
аанхоит.

* * *

Хәыңы-хәыңла
Есығны ҳаңсуеит,
Зны инаскьоит,
Зны иааскьоит
Ғазны – аамта,
Ғазтысра,
ҳазтымсуа
итшәахоит.
Нас, ишнеи -шнеиуа
акраамта,
Иаҳтағьежьюа
Ахың
ахәың еиғнаршәоит,
Иаҳшәоит
зны, иаҳзоит
Ғара аамта.
Ацсреи
Ацстазаареи
Рхыңқәа еикәшоит.
Нас еиғшоит,

Амши
Атқи
 рхәаакәә.
Есыҥны
 хәычы-хәыч
 хнаскьоит,
Хамтәыжәәкәә ҳаңхьоит
 хапраанза.
Хәычы-хәыч
 Есыҥны ҳаңсуеит,
Инаскьоит,
 зны иааскьоит
Ғазны
 ҳаамта.

* * *

Уажә исаңәажәоит
 лашарак,
Сара исзымдырзо
 зынза.
Издыруада, исыдзар
 харак,
Ма ак сархәозар
 маза.
Атқ сағәылоуп
 зегы аныңәоу,
Зынғы аетдә срызцаауеит.

Ацәашыы маза
иансырцәо,
Амза ацхара
сызхауеит.
Ажәџан сыпхьоит
Зны ашышыыхәа,
Ажәа сахәоит сазыпшуп.
Атцх – агәашә ду
сара сзыхәа
Амза тәаанза
иаартуп.

* * *

Издыруада иалоу
ҳазқәу адунеи?
Гәыргъароу, гәалоу?
Еилукаап, уаннеи
ацстазаара ахықәаф
Зегъы, зегъ ҳаипшуп.
Атцыхәтәантәи ҳажәа
Атак ҳазыпшуп...

* * *

Амра иатцастцан
сыпсы –
иуцшааит,

Цөыкәбарк иалаззан
сыбжы –
иуахаит,
Аетдә срылазын
мышкы –
усыхъзеит.
Уара иудырит
сыгәтакы –
Са сышәтхеит.
Жәфәан иафәтцшәаз
ажәаны
Амра цхеит.

* * *

Ибырлашцссараз афара,
Нтәара зқәымыз,
зны иуцәынтәозаап.
Иахъа исзымхо сгәазхара,
Бырлаш ццыракгы
сызхозаап.
Қаруа еимхәыцны
исзынхаз,
Сыгәхъаагара ацштәы зхала.
Амза атәымтеицш
итыцхааз,
Тагалан бгъеипш
инеишьталаз,

Сымшқәа срыхәапшуеит
ицъшьо.
Ацстазаара иалоу
здыруа,
Срытцашьыцуеит
уажә имзо,
Зқәыпшра итало,
сқәыпшра ируа,
Сылапш рыцуп иахьцалак.
Шьыри, сқәыпшра,
рымџа сныхәоит,
Цас иауазшәа,
сахьыпшлак.
Еихә-еихә иқәыпшу цәыртцуеит,
Иахьа – игәхьаазгоит
Иацы,
Уатцәы – гәыгран сазыпшыми.
Бырлашцссараха сахәы
Маза атцәахра саҕыми.
Иҕам саркьа
цъашьахәык,
Истахуп уажә
саныпшылар,
Сқәыпшра
сырхынхәырц
ҕазнык,
Истахуп уи ҕыц
испыларц.

* * *

Имииц жәеинраалак.
Имииц ашәак.
Сашьтан иацшарак,
Сашьтоуп иахьак.

Уи ашәа саргәакуеит,
Исзымхәакәа инхар.
Издыруада, ижәбозар
Зәыр ахабар.
Харантә ишәахазар,
Издыруада, абжы.
Ашьха ианрывтцуаз
Амра шьыжы.
Хәылцшәацшь
иалазызар,
Иблызар, цъара.
Мамзаргы,
ишәтызар
Шьхак ақәцәан, хара.

Ишцастаху, ҫыстыр,
Сыбжы нарганы:
«Сашәа, уабацей
сгәы сарганы?»,
Сушьтан иацшарак,
Сушьтоуп иахьак.

Сашәа – сгәацхара,
Сыргәыргъа хәычзак.

* * *

Зны иауз ақәа ауеит
Иахъа,
Иауеит уатцәы.
Зны иауз ақәа ауан иахъа,
Иауан иацы.
Адунеи агәтыха
 зхәаз,
Иацтәи ауаз, ақәа иауаз,
Жәәан
 ихалан,
Дгъыл илбааз,
Зегъы-зегъ збаз,
Зегъ заҳаз,
Зегъы ирхаану
 зегъы,
Зегъы зхацку,
Зегъы ззыцшу,
Зда цсыхәа змам,
Зегъы зхацку,
Цәыкәбар,
 цәыкәбар,
рыцсы еибаркуп.

Иауеит ақәа,
иацы иауз,
Иауеит иахьа,
иауеит уатцөы...

* * *

Апцстазаара ҳалагап җыц,
Иахцдап җыц ацәажәашьа,
аныкәашьа,
Апцстазаара – аамта ахыц,
Адунеи ахышәара
атцышәара
Итаҗьежьюа хгәатца
хәыц-хәыц.
Узнымшәо аамта
анышәара,
Җапсы затә нкылган ахыц,
Ажәфан иналазтцә, ихәара,
Апцстазаара – инымтцәазо апышәара.
Адгьыл ианылашәа арыц,
Изгымхо ахаан аныхәара –
Апцстазаара ҳалагап җыц.

* * *

Исымбац аетцәақәа
Ажәфан иаҗоуп.

Имышәтыц ашәтқәа –
Сызхьымзо аамтоуп.

Хәаак ауп икоу –
Ахаан захьзу.
Ацстазаара амфәҕ
Адырга иану.
Ажәфан зны ххалоит,
Зны адгьыл хануп,
Ихамбац аетцәақәа
Макьана итцәахуп.

Икоуп ацстазаара –
Агәыгра захьзу,
Мачзак хазхьымзас,
Зегь реиҳа игәыцхәу.
Зегь реиҳа иузааигәоу
Зны ихарахоит.
Иумбац аетцә
Лашаран инхоит.

* * *

Инхаз, дынхеит,
Ицсыз, дыцсит.
Ишан, ихәлеит,
Иишаз диит.

Ахыи ацслымзи
 еилацсоит,
Апсреи апстазаареи еисоит.
Уа хахэны аамта рыбжьоуп,
Нырцэггы –
 аарцэ афытыбжьоуп.
Апстазаара –
 Адоумбеи,
Иаахэаанза
 Адунеи,
Хьаас иамазам
 акы,
Иахьеипш иказарц
 Уатцэы,
Амра гылоит,
 Иташэоит.
Атцабырг – тцабыргны инхоит.

* * *

Ихазтаауада иахауеи,
 хақәлоит,
 хақәтцуеит адунеи...
Иара азыхэа
 зегь акоуп.
Апсреи апстазаареи
 еитоуп.

Ацсреи ацстазаареи
акоуп.
Урт еилалоит,
еилазоит,
Нас еилытцуеит,
ипхъазоит.
Аамта цыруеит
цхъаќа,
Азэгъы изырхынхэзом
шьтахъќа,
Ихалшозтгъы, иахауеи,
Хаќэлоит, хаќэтцуеит
адунеи...

* * *

Интцэоит цъара адгъыл,
Ажэџан нтцэазом.
Ацстазаара ыќанатц,
Хаќоуп – хацсзом,
Аамта еитасуеит,
Хаитасуеит
харгъы,
Хцэеи-хжыи хацсахуеит
Уаха акгъы...

* * *

Аќэа агъы сгэафъы еисуеит,
Са сгъы жэџанаф идыдуеит.

Дгыылк инталоит
Қәыршығны.
Саңхъа иғналоит са сығны,
Спенцьыр иасуеит –
Хағнатқа,
Хара ибаҳхәоит
 блахьынтқа.
Сгәы саңысуеит,
 иццакуеит,
Сахьзәом, ақәеипш
 ипсуеит.

* * *

Абрыскьыл-затқәра
Хапнымтқәа,
Азатқәра –
Азынцьыр зызпымтқәа,
Апстазаара – гәыгра нымтқәа,
Атцыс затқәы –
Зхәатәы нымтқәа.
Ахапатқа – цәыкәбар
 цхзаша,
З-ғамғак –
 Иузымхо аиаша.
Зегьы еикаратәуа,
 Аамта-гәаша,

Абраскыыл иртцысуа агәашыа –
Цсҭазааразаап, эхацкы хцаша.

* * *

Амра гылан,
 иҭашәеит,
Етҭәак кыдшәан,
 икашәеит,
Адунеи агәы еиошеит,
Амра хызатҭәны иҭашәеит...

* * *

Ажәџан –
ажәџан анахыс,
Адгъыл –
адгъыл анахыс,
Ҳанахыс –
Ацсҭазаара,
Ҳанахыс –
Ацсра.
Ацсҭазаара ахаара,
Ацсҭазаара ашара,
Ирыбжьоуп
 насыпшкәакәан
Аира.

* * *

Аамта атдан
Зегъы еикѣхоит,
Адгъыл нзыжъхьо
Ауаа нхоит.
Ааамта цъаргъы
Ицазом,
Иѣан,
иѣоуп,
интѣазом.

Аамта агѣы сыпшааит,
Уи – иахьоуп,
Абжъы саѣаит.
Аамта иахоуп абжъы,
Аамта иахоуп ацсы,
Саркы- нымтѣа итѣагазоу,
Ѣацсреи ѣацстазаареи
Зразо.
Уи асаркыа ду зыпштѣуп.
Аамта атдан
Зегъ тѣахуп.

* * *

Амза сатѣѣа итѣапшуеит,
Амза жѣѣуеит,
Нтѣара аѣѣым.

Амза сатцәца итазеит
Афыцъбара цсра ақәым.
Зны аґатахьа зқәыз
Ҡазамкьат тацәыма?
Афыцъбара зжәыз,
Урт ахацәа ашыыма.
Цәыкәбар, цәыкәбар
Ажәџан
Иалыкәкәоит
Амза,
Исымжәыр игәнахауп,
Ихытцуеит, мамзар.
Инсыжьхьо атцыхқәа –
Аетцә алышәшәоит
Атцла,
Ахызатцә иафызоуп
Итәшәаз рыуа сгәатца
Издыруандаз, усқан,
Саға зны дысфызан,
Абзиабара хәшәын,
Нас ашҳам иафызан.
Апстазаара усқан
Ифыцқьан, ифызын –
Зны ихаан,
Зны ицъбаран,
Иашан ишнеиуаз-шнеиуаз.

Иаххахарштуан хшыказ,
Ханыказ, ма хзеиуаз.
Амза сатцәца итапшуеит,
Амза жәуеит, нтцәара ақәым.
Ҷазамкыат – тацәра зқәым,
Афыщбара псра ақәым.

* * *

Аңша шәтәт –
Цәыкәбарзны...

* * *

Акәатәи ашарц
 Ашәа ианыстан,
 Ашәа сызхом...
 Акәатәи ахәылц
 Ашәа азысхәан,
 Сгәы исзархәом.
 Исырхиеит
 Сгәы арахәыцкәа,
 Иццәаргы,
 Исызхәаам
 Уи ашәа хәатәуп.
 Акәатәи ашарц
 агъама – сгәахъаа
 сыцсыргы
 ибатәуп.

* * *

Ацстазаара –
Гәшәуп,
Җазтало,
һазтытца.
Ацстазаара – ашәоуп,
Җазныло,
һазнытца.
Ацстазаара – хьаауп,
Иаххалан,
иаххытца.
Җатцапшуеит
ажәәан,
Еиҗа шаҗа ххытца
Аетҗәәәә
ихархәоит,
Ирдыруеит
хзызхәыца.
Җаныҗам
хаитархәоит.
Ихархәоит,
шәхынхәы хәә.
Ацстазаара – гәшәуп,
Җазтало,
һазтытца.
Җалахь рчышәит
ацсра ананыртца.

* * *

Адгбыл алабжыш
Мшынхеит зны.
Итцааршэны итцааит,
Зны ихаҳэхеит.
Зны ирѡашхеит,
Зны ишьхахеит,
Ажѡфан иаламза
ахьяа,
мацѡысхан
иаҳтааит,
Ажѡфан Ажѡа ду,
хтыс дыдрахеит.

* * *

Адгбыл ианытцуа –
Ажѡфан иануп.
Адгбыл – иахьякѡзар,
Ажѡфан – уатѡуп.
Ахаан амҳэыр ѡежъ –
Амза хароуп,
Атцх – ҳацсракѡзар,
Амш – ҳаироуп.

* * *

Сқэыпшра лабжышқѡа –
Сатѡѡаѡ аѡышкѡакѡа,

Сатцѣаѣ абырлашкѣа,
Иагыѣаууп,
иагыѣбароуп,
Сышлара цагыа –
Рацхѣатѣи асышкѣакѣа,
Абжара – цѣтазаароуп,
Абжара – цѣсроуп.
Сатцѣаѣ афышкѣакѣа –
Скѣыцѣшра лабжышкѣа,
Бырлаш лыцѣшаахны
Сыхѣда иахоуп.

* * *

Аиқыртпра ҳахъзоит,
Аикәшәароуп ҳазхъымзо.
Умцан цъаргыы уха,
Уха ҳтакуп, ҳазтымтцо.
Ишар, зеггы еакхоит,
Иузымдырыртә ақынза.
Уаргыы саргыы ҳеазәхоит,
Нас, еиҥах, уатцәынза.
Ианахтәахлакь
Ҳагәқәа,
Рхала реырыцсахуеит.
Иҳазтцаазом ҳшыапқәа,
Еиҥах цъара ҳаргахуеит.
Дахьыпшыым азәгыы,

Хъаасгъы хъхърымам,
Нас хамцап цъаргъы
Аетцѳақѳа хрылаз.
Аицъиртира хъхъзоит,
Аикѳшѳароуп хъзхъымзо.
Умцан цъаргъы
Уаха,
Уаха хътакуп хъзтымцзо...

* * *

Қѳыршѳуп
Икыдхаѳо,
Сылабжышқѳа ракѳзам.
Даѳазѳуп игѳхъаазго,
Зынза уара уакѳзам.
Пшоуп, уа згѳы пшаауа,
Ацша сара сакѳзам.
Игѳхъаазго ѳазѳуп,
Зынза уара уакѳзам.
Баша хъхъ хамжъап,
Ара зегъы еижъагоуп.
Хабзиабара хъшап,
Хабылуѳит, ихагоуп.
Хгѳы итѳхъцѳахып
Зназы,
Хгѳы итѳхъцѳахып
Инымтѳарц.

Ҳақоуп зегъы ҳҳазы,
Ҳақстазаара хымкӧарц.
Қӧыршӧуп
Икыдхаӧо,
Сылабжышқӧа ракӧзам
Даӧазӧуп игӧхъаазго
Зынза уара
Уакӧзам.

* * *

Адгъыл ҳалабоит
азеипш,
Ӣыц ҳаиталтцырц
Мшаӧенеипҳ,
Ҳақсы ҳхалоит
шӧахӧаны,
Нас иаҳхытцырц
ашӧаны,
Жӧџан ианылоит
ихъзынтцоуп,
Кӧац-кӧац
адгъыл
ҳахъыгзоуп...

* * *

Иажӧзом абзиабара
Ацстазаара ахӧеипш,

Ахаан иҥоуп
Аиреипш,
Ацсреипш.
Җара җажәуеит,
Иара ажәзом.
Җара җацсуеит
Иарах –
И
Ц
С
З
О
М...

* * *

Зеггы сыриааиуеит
ацәкәырцеипш,
ацшатлакәеипш
ақәыршөеипш.
Цыхны сухымзар,
мышны сухьзоит.
Сара устәуп,
Уаала узгоит...
Сахьцо хароуп,
Сахьцо цшзароуп,
Ацстазаара –
лахьынцоуп,
Уахьцалакгы усыцшаауеит.

Егъа царгъы,
Сузыцшуеит,
Сгәы уанылеит
Уашәаны.
Ажәа устеит
Уажәааны.
Уахьцалакгъы, сузыцшуеит,
Уеуцәахыргъы,
Усыцшаауеит...

* * *

Амца иастан,
Сажәеинраалақәа мцахон.
Зы цәыкәбархон,
Ишнеи-шнеиуаз,
Қәыршыџхон.
Ацша иаццон,
Дунеи иакәшан
Ихынхәырц.
Жәџан ихалан,
Иатцәалашан
Исџацшырц.
Амца иастан,
Сажәеинраалақәа мцахон.
Рыцсы талан.
Сгәатца итытцны
Иашәахон...

* * *

Сыла ихыртәалеит лашаран,
Апстазаара хәыч-хәычы...
Зны идәеиужьраз,
Нас ихкаараз,
Уажәы ибыргхаз ахәычы.
Амҕа дацхьоит,
Амҕа ицароуп,
Цьа еилалоит,
Еилашәоит,
Лахьынтцала
Зегь хцалароуп,
Лахьынтцала зегь ханхоит.
Цьа еикәхәалоуп
Хәцбал,
хгәыгра,
Апстазаара
хәыч-хәычы
Хабзиабара –
Иацы хцәымгра,
Иахьа ибыргхаз ахәычы...

* * *

Ашәтқәа аныччо,
ишәтүеит,
Иантәыуо –
ипсүеит...

* * *

Амра итнахит
Амш
 шөахәала,
Ацсы талеит
 мазаны.
Абзиабара тәит ашәала,
Изжәит ажәа нтыркәкәаны.
Уи атдыхәтәантәи
 җамҗазаргъ,
Нырцәгы-аарцәгы
 исызхоит.
Ацстазаара
 агъама збазар,
Уи ахаара
 шәаны исхәоит.

* * *

Тагалан саатуп –
Абыҗқәа,
Сымшқәа есаира
Изыцхъазо.
Ирыбжыпраауеит
Снапқәа,
Цсаатә хыцштәыланы
Еихъзо.
Урт рыцхара даеакуп,

Рыгәхьяагара агъама чыдоуп.
Уажә идагәоуп,
Илашәуп,
Даргы аамтәипш ибжыдоуп.
Ҥагалан саатуп –
Абыгъкәа,
Излагәасто сымшкәа ргәеисра.
Цсаатәны ибжыпраауеит
Снапкәа,
Ацстазаара,
 есаaira
 исаәсуа.

* * *

Ашәт азна
 азаза снафыхәеит,
Абзиабара
 зжәит
 итыркәкәа.
Схы самыхәо
 сашыит,
Исыцсыхәои?
Уа уда
 сабацои
 уаха.
Ипысәып атцх
 снапала,

узбозар,
гөаныла сеимдап,
Атқх иагөылшөаз
етцәала
сышушьтоу,
дгьылтцыхәа сһазап.
Ашөт азна
азаза
ҳһағыхәап,
Абзиабара ҳалсны
ҳацрып,
Уағ дахыкәам
дгьылкәғы,
ҳғыхәп.
Уа аетцәа ахыыз ҳазбып.
Азиас-хшы
мшынха
ҳаанахәап,
Иаххаштып
ҳазустоу,
ҳацшра.
Ҳахыызқәа ғыцны иҳацсахып,
Ашөт азна еицахжөып ҳацсра.
Дағазнык
азаза ҳһағыхәап,
Абзиабара
ҳалсны ҳашып.

Мшы ахыҕам,
Тҕхы ахыҕам
 хаицҕыхап,
Уааи, ҕыцны ҕыанатҕа
Ххынхәап...

* * *

Амшын ашшуеит,
Амшын ашшуеит,
Ахәатахәа, мцада
Ишуеит.
Агәы ҕшаауеит,
Аҕша ҕшаауеит.
Амшын хытцуеит,
Еиладшуеит,
Атхарахәа
Агәы еисуеит.
Ахәатахәа,
Мцада
Ишуеит,
Амшын дузза
Еиладшуеит...

* * *

Адгыл акәабоит
 ақәа,

Ажәџан
ашьышьџеит
аџша,
Аџтақәа ақәа
дразоит,
Бзиа еибабо
ирыхьзоит.
Хышла иакәабоит
рыгәқәа,
Бзантџы еилатқарцаз
рыџсқәа.
Изџуада рлахьынтџа,
маџәысџыран
жәџан иахьза,
Иаџхьо амаалықь
дыџшуп
Ашарџ дыларшәуп
Дымшуп.
Иаакәымтџзакәа
ақәа шәаҳәоит,
Адгьыл ажәџан
бзиа иабоит...

* * *

Исыблит ари амш
Аџәашьеиџш,
Илашьџеит,

Алашара асыркыроуп.
Аетдә ианыртазар хдеипш,
Ажәфән – иахгәаламшәо ҫыроуп.
Хапхьоит зны амш,
 зны атх.
Адыргақәа,
 акәацқәа
хархысхьейт.
Асаркьа тҭаҭа –
Аамта хьампш,
Ицыххааса
 шәынтәны ханытхьейт,
Иалаххи шаххәо
 адунеи,
Хь-рахьыцны
 харсоит
 асыга.
Уархал дук
 асахьа хамсуеи,
Аха иарбану
 Иалаххуа
 Ашәыга...
Еилалоит ацштәқәа,
Абыжьқәа.
Дыды мацәысны
 еилытцуйт.
Сыга – рахьыцны
 хацқәа,

Сахъа ссирк
 ѣыцзан
Ирхэыцуеит.
Хацхъоит
 Зны атцх,
 Зны амш.

Ажэѡан аартуп –
Ацшьаѡыра.
Асаркъа ду – аамта
 ахъамцш,
Дунеи ду
 иахагъежъуа
 алыра.

* * *

Ацстазаара
 ашэа ахъыршоуп –
Ахъзыцсы.
Ацстазаара ашэа
Иагроуп са сыцсы.
Сыцстазаара
 Еиѡушаргъы,
Сашэақэа
 акуп.
Урт рымца
Цахэ-цахэла
Сыцс- кэиц
Еибаркуп.

* * *

Атх еикәа җеикәа,
Амшын бырфын
Зыхшыу,
Ахытцәцакәа
Хьефкәа
Амза дырга зну...

Җыхәа-еырба амш
Амра кәиц зықшәаз,
Апстазаара бжыхаа
Дрыцхауп измаҳаз,
Тцысашәан ашара
Амра ца пытуеит...
Бзиабара шәахәала
Ауархал ду рсуеит.

* * *

Аамта иамоума
Апхыз?
Аамта иамоума
Апсра?
Икоузеи аамта
Нхытц?..
...Аахытц
исзынхоит сызтцаара.

* * *

Атцла ишацсахуа абгы,
Ихацсахуеит
Хцәеижь аамтала.
Зны, ацстазаара гәагы,
Ацсра уацшаауеит
Ахала.

* * *

Амра нтыркәкәа
Иажәит
Амш,
Хьамцш–
Мѡамш!..

* * *

Ашәт ахышәтәф
Ицәоуп.
Еимгеимцареи
Ахаани.
Еимгеимцареи
Ахаани–
Ацстазаара
Рыбжьоуп.
Ашәт ахышәтәф
Ицәоуп,
Ацсреи,

Апстазаареи
Апсреи,
Апстазаареи
Абзиабара рыбжьоуп.

* * *

Атцхаѣ сыгәтыха
Стәахит,
Иумазам цшаашья
Уатцәынза.
Азын асы шкәакәа шәтит,
Сышьтақәа аныстцойт
Уа уқынза,
Угәакынза
Сзымнеит,
Уаацшит,
Хароуп, харазоуп
Шьта уатцәынза.
Атцхаѣ асышкәакәа
шәтит,
Уатцәынза,
уатцәынза,
уатцәынза.

* * *

Ашәацшь акәицеипш
еибакит,

Мрагылара
 амца акит.
Ашьха ахыцәкәа
 аалашеит,
Икьакьаза ҕыц
Ишеит...
Убас ацстазаара сгәацхоит,
Ахаан сыказарц
Стаххоит.
Ацстазаара
 ацьшыара,
Изыкалом сызхара.
Жәсан ецәкакара акасы –
Ашәацшь налашәит сыцсы,
Тцхи-мши
 рыбҕыц,
Ацстазаара
 анылеит ҕыц.

* * *

Ашәт ахыцәкәа – еимгеимцара,
Ахаан ыцәоуп,
Шәазыцшы.
Ишәмырҕыхан
Ацәыкәбар хәыц,
Амра игәылнахуеит
Ацсы.

* * *

Атцх атцла
ахьцәа
аҕалеит,
Аетцәақәа еилыпцхаауеит...
Сыпсы атцыс
затцә
Жәфәан ихалеит,
Уатцәы бзиабараны ихынхәуеит.
Игәхьааган
Адгьыл пцхара,
Тцыхла аетцәақәа былуеит,
Ихамазам азәгы хара,
Доусы ииатцәахь дхынхәуеит.

* * *

Сыцәа кьалан, атцх иалоуп,
Пцхызк ацәызын ипшаауеит,
Ацәа қалтцуеит,
Ацәа қалоуп,
Ацәа хзалымтцыр
Ҳапсуеит.
Шәы-тцхы еихалоит,
Шәымш еихытцуеит,
Атцхи амши
Еиқароуп.
Зны еилалоит, зны еилытцуеит,

Амш – цстазаароуп,
Атцх – цсроуп.

* * *

Амш талеит
Сымзырха,
Суада ифналеит
Еилыхха,
Сгэы сыцэтыпраан,
Исцэыприт,
Бзиабаран
Атцла шэтит...

* * *

Ашьхақәа ргәатца
Амра тәахуп.
Ашьхақәа
 ргәеисыбжь-
Арфаш ццакуп.
Ашьыжь
 иуазар,
Ашьхара ииуеит...
Амра былүазар,
Уатцэы ыфкоуп,
Ҳаацшуеит.
Мфашкәакәан
 арфашқәа

Ашьха иануп,
Ажәфән ахь
 ххазгало,
Моәзәтә хануп...

* * *

Азәазәала
Аамта ҳаццоит,
Мышкха,
 мышкатцыхәә
 хаихьзоит.
Ацстазаара
 бырлашны
 ҳалшәоит,
Тцхы-етцәә
Агәатцә ҳташәоит.
Азәазәала
Аамта
Ҳаццоит...

* * *

Апхызае аамта
Хынхәуеит.
Агәыгра ҳаманатц
Ҳаиуеит,

Ацсра ааигәоуп,
Ацсра хароуп,
Ацстазаара
зеггы ирыцсоуп...

* * *

Ацнышқәа ртцәыуабжъ –
Абырлаш еишоит.
Акггы агым ашара,
Ирласны ишоит.
Ацныш абжытцага,
Сгәатца иташәоит,
Мшынатца абырлашқәа
Гәылтцын, иччоит.

Сгәы италан итысуеит
Ацныш абжы,
Саныкам,
сзырҕыхаран икоу
шыжжы.

Адггыл агәатца
Сынтысны мышкы,
Бырлашны салшәоит
Сымшқәа руакы.
Амшын агәы итагъежьюеит
Ацныш шыжжы,
Инхоит

ажәѡан аҕымтра –
аҕныш
абжы.

* * *

Ҙамцсып ҳәа
хгәыҕеит,
Имгәыҕкәа иҗсхәада?
Ус, ҕамшқәа инаххыз,
Иахзырхынхәуада?..

“Сара макъана”,
Хгәы иҗаххәоит
ҕымткәа,
Зны ҳабла хахәоит,
акгы ҕтахымкәа.
“Избан?” – азҗаара
Хгәы иҗоуп,
итыхоит.
Аҗак ҳахарцаз,
Аира ҳарҕыхоит.
Зегь хгәыҕеит
Усгы,
Имгәыҕкәа иҗсхәада?
Ҙа ҳанахысгы
Аҗак ҕазҗада?

* * *

Тагалан асахъа
рыѳуеит абыгъқәа,
Тагалан қәа иазәзәоит
Ашәыгақәа, ацштәқәа...
Иеилалан
иеилытцуеит
Ацстазаареи ацсреи,
Назаза иеицырцуеит,
Атцлеи абыгъқәеи,
Аамтакоуп
зеггы-зегъ ихәмоу,
ихәхзу,
Аамтакоуп
иҕоу,
Ахаан захъзу.
Аамта ахсаала –
Еимгеимцара ахәтач,
Ацстазаара дузза
иахзалоу амач.

* * *

Ацстазаара сылсны сашьит,
исхыцсаит,
Нас, мышкызны сыцсит.
Аарцә сырсны,

Нырцә сырсроуп –
сыңшуп.
Аңсҕаара
зжәаанза
иңшуп,
Аңанза, аңа
збазом.
Изжәуеит, иара зжәуеит,
Инҕәазом,
Ахан,
ахан
сыңсзом.

* * *

Аңсра аңхы
хышәашә –
алагырз кәанда,
Аңсҕаара алабжыш –
Аңсы
Аңаара ауп.

* * *

Са сгәы иҕамзас ауп ашә,
Уафы изеилымкааз
Сказшә,
Уи ашәышықәсқәа
Ирыбжуп,

Сабицара ирфытбжыуп.
Урт ргэырғара,
Ргэырѡа,
Урт рхъаа,
Уа рхыцша
Сгәәфы ифыхеит,
Сеиладшәоит,
Зны адстазаара сацәшәоит.
Урт рыбзиабара сыцроуп,
Са сзы гәырғароуп –
Ашәоуп.
Са сгәы итамзас ауп ашьа,
Уафы изеилымкааз сказшьа.

* * *

Мзашәахәаста амшын
Илбааит,
Сгәы сыцәтыпрааит,
Сгәы нтыцсааит,
Атцх иалазит,
Ицрит,
Ажәа мцарсны ихынхәит,
Амза – атцх агәы еисуеит,
Ашәа иацны исаҳауеит.

* * *

Ақалақь иафсуама аапын?
Атцлақәа анышәтуа убазом,

Акалaшә имфасуеит ацстазаара,
Аапын аффы уаҳазом.

Гәхьяагарыла
идыртәызшә...
Игәыцшааха амза лашоит,
Амфакәа кәицны
идыршызшә,
Уаблыртә, амца рыхкьоит.
Изазахо атыхкәа абакоу,
Аетцәакәа мачуп еиха.
Ашарц ағыама саргәакуеит,
Изт афөкәа,
абыжкәа...
Урт ирыццоит
есаaira,
Ҳацстазаара ағыама
зынза,
Иахгәалашәом аапын
аaira,
Ҳагалануп икоу иахья...

* * *

Иблаанза ишәмыркыатан
ацәашы,
Алашара тәыуоит
хәычы-хәычы,

Алашара гәыграхоит
уатцәы.
Иблаанза ишәмыркытан
ацәашыы.
Җхәыгчра аркызаait,
Зыцәаара хазхо.
Җгәыгра хацыз,
лашаран
хаикәзырхо.
Иблаанза ишәмыркытан
ацәашыы.
Зымға җашьаз
Имға ицшаауеит.

Еитахынхәуеит
ханзыжьхьо,
җыц ииуеит.
Иблаанза ишәмыркытан
ацәашыы.

* * *

Акәа ақәа ашәуп,
Акәа ақәа ахоуп,
Акәа ақәа иацштәуп,
Ақәа абжьыхаа ахоуп.

Ишәахәоит ақәа,
Иацаахыс ихкәом,

Хаонакуп аоны
Шьта цьарггы хазцом.

Сықалакъ затѳеуп,
Агѳы пшаауеит са сеипш,
Сазтцаауеит

ақѳа,

Исзааигѳоу азѳ иеипш.

Сазтцаауеит –

«Избан, сықалакъ зхѳычу,

Ашьха пшзақѳа,

амшын,

Рнапы иану.

Са сзы зеггы иреихауп,

Сыпшза, сыхькѳыршѳа,

Сикѳыхшоуп Узшаз,

Ақѳа – сахтынра.

Ақѳа ақѳа ауеит,

Амра пхоит

цѳара,

Ақѳа агѳы пшаауеит,

Итѳѳыуоит азхара.

Сықалакъ баазеит,

Илахѳоуп ақѳа.

Ақѳа ақѳа ауеит,

Амш цѳгѳоуп иахѳа.

* * *

Дунеи шара
аахыс
Ишәахәо атцыс,
Иумоузеи хәатәыс?
Угәтыхақәа
рацәоу?
Аамта уахьзо,
Ацстазаара итаку?
Зымтцәыжәфақәа
цыртлоу,
Уара уеипш саргыи
Истахуп сыпрыц,
Уашәа нахәаны,
Нас, мышкы сыцсырц...

* * *

Исыпхьоит лашаран,
есааира убжьы,
Иныхәан ашара
тцыс шәала шыжкы.
Сфыхеит
апстазаара
сгәахәан,
саапшит,
Амра алақтамца
җазныкгы стапшит.

* * *

Ацша еикәшоит,
Ақәа кәашоит,
Қәа кәашара,
 Цша шәахәара,
Уа, реирашья,
 Шьаратын,
Цшак хәа
 асуеит,
 афыртын,
Ақәа кәашоит,
Ацша еикәшоит,
Қәа кәашара,
 кәашароуп,
Цша шәахәара,
 шәахәароуп,
Уа, реирашья,
 Шьаратын,
Ныхәа гәырғьоуп
 быҕпытын.

* * *

Быжъра быжътәа,
Ицтәеит ақәа,
Ицтәеит ақәа,
 быжъра быжътәа,
Икатәеит цъара.

Икыдтәеит ажәфән,
иара нтәә,
быжътәә
иназәз,
быжътәә
ицытәтәаз,
атәәк,
атәәк.
Кәәп, кәәп,
ихкәеит,
ихкәә,
Быжыра-быжътәә
иптәәз ақәә.

* * *

Апстазаара-гәтыха,
Зда ҳамазам
цсыхәә,
Зда ҳамам,
Иаҳмоууа,
Зны ихартәз
Агәтыха,
Зны ихартәз
Ахьаа,
Ҳахытцырц
цсрахәә,
Цсреитамхәә

еитаххээрц,
Апстазаара
Ныхэан,
Цсра-фымхэа
Хафыхээрц,
Апстазаара-гэтыха
Хгэы итаххэаарц,
Зда хамазам цсыхэа...

* * *

Атана бзы

Бара беипш,
саргы схэычын,
Сан лкалткэа сырхынхалон.
Быхцэқэа реипш,
сыхцэқэаггы рхэын,
сшэаны, ирхэар хэа,
сырцэыбналон.

Схэычра саркьан исфаччоит,
Ба баныччо, ба бангэыргьо,
Бтэыуар,
сара сакэушэа збоит.
Схэычра спылоит
баныспыло.

Ашта бакәша
бызхара,
Са сызхымзас ба бахъзароуп,
Бхәыңра ббароуп
бгәазхара.

Инасыңхарц
бшәахәалароуп.

Бара беиңш, саргы
сеырбон.

Аңстазаара қәыңшра
нымтқан,
Адуinei – зегы срыхзон,
Сыччабжь сахәеуан
исхытқан.

Аңстазаара – аңхарпа,
Сара исзымжәыз,
бара ибжәыроуп.

Бкәашала, нас бкәашала,
Ажәәан бхаларцаз
быңрыроуп.

Уажә сазызырәуеит
быбжьы.

Сыгәгы иснаңоит
зны са сакәушәа.

Сышәт- игәылышәтыз шыжьы,

Спарцалык хэыч
ажәџан иамкуа.
Адунеи – зегы брыхъза,
Быччала нас,
шака бзыччо.
Беырбала нас, беырбала,
Бара – сқәыцшра,
бзантцы исзымхо.

* * *

Аамта аеыццышә,
Уагәра сыркы.
Ухътәышкыл ангылара
Еицшым акы.

Адгьыл закәузеи?–
Апстазаара акәап.
Издыруада, изкузеи,
Еилаҳкаар – ҳацәшәап.
Аха
ихазхәода атак –
Дахбазом.
Акырынтә ҳаиуеит,
Аха
зныкгы ҳацсзом.
Апстазаара – табырг,
Цхызуп ацсра.

Аамта аеыццышө
Җаннажьюеит
цъара.

НЕЛЛИ ЛЗЫ АШӘА

Нелли шаша,
Абла тшаша,
Азәы изы – ахаа,
Азәы иза – аша.
Бзиа иузымбо баша-маша,
Иаабылшозеи
Иқәынтәаша.
Азәы дкыдыбкьоит
аҳаша,
Җазәы атәаша,
иқәынтәаша.
Бзык ҳәа бымоуп,
бзиа збаша,
хәшәуп,
ишҳамуп
мала баша,
Иаңбал цәғями
иназықәшәаша.
Иаңбал цәғями,
иара гәаша,

Нелли бзиа,
абла тшаша,
Хаи, бышпеишеи,
икэынтэаша.

* * *

Тѣхы агэы еиѣнашеит
наѣ-ааѣ,
Анаѣалбеит, иагэаѣызеи?
Амца хэытѣѣеит
Ауаѣѣаѣ,
Амра гылеит,
Иахѣахузеи?..
Уаѣа акгы.
Амра шаша
Амца апѣхара,
Апѣстазаара аѣытѣбѣы,
Азыхѣ ашэа –
сыѣсы ахаара,
Арбаѣ ѣагѣа аѣытѣбѣы.
Апѣшѣа иѣѣаасыбѣѣ –
Уаѣѣа агэыѣгра,
Азаѣа ѣэанда,
Шѣхыѣѣк абѣѣы.

Ашәа ссирны
Ашәт агәылтра.
Иахтахузеи?
...уаха акгы!..
ацсра зныкгы азымхәыцра...

* * *

Адгьыл ҳафнахуеит
 зеггы,
Ҳаказамшәа
 зынзаггы,
Ҳакоу, ҳакам –
 зеггы акоуп.
Адгьыл – уи зеггы ҳара ҳауп.

* * *

Амш, ҳазтысыз
 мышкызны,
Иаххысуеит,
Амш, ҳазхьымзоз
 мышкызны
 ҳапысуеит.
Ацстазаара – гәағзар,
Ацсра хәаша –
 нышәуп.

Ахаанахь хназго
– мѡазатѡуп,
хышѡуп...

* * *

Атѡх атѡхкѡа ѡнакуп,
Амш ныѡѡгылеит ахышѡ.
Аѡстазаара ашѡ аартуп,
Ажѡак ныѡѡыххит аѡышѡ.

Шѡахѡа ччабжьны зыѡѡал тѡыз,
Атыѡѡаѡшза шыыжь азыхьяѡ,
Ахаѡѡ арччара згѡагъыз,
Агѡзра зѡѡыхѡмаруаз лѡышѡаѡ

Цѡыкѡбарк бырлашны илашон,
Илхаштырцу азыхь агъама.
Заагараѡѡа шыыжыла дѡон,
Амра леиѡырбон аргама,

Лзара иакѡшон лаѡшмаѡѡыс,
Ах, уи арѡыс дзыргѡаѡеиз
Сеидру издыруа, Анѡѡа иныс,
Уи азыхь ашѡка дызнеиз.

Атѡх атѡхкѡа ѡнакуп,
Амш аѡныѡѡка – амра шаша.

Ацстазаара ашә аартуп,
Бзиабаран зхатцкы хцаша.

* * *

Уажә изжәуеит афыцъбара –
Сгәахәара ишыахау.
Ацыхқәа рыхкыцъбара –
Цхык зеггы иреихау,

Сахәәеуеит есааира
Гәтыхак хәычы-хәычы.
Иҕами узиааира,
Иҕыхаанза угәәы.

Ацәцеипш итахәмаруеит,
Угәатцанза афәа,
Зны имачарны ихытцуеит,
Иузымжәыз ағамфә.

Уарлашәуеит, уардагәоит,
Ажәакгы унархәазом.
Аха хәаас иҕоу,
Уи ушьта уашьзом.

Лахьынтцак иацәымзоуп,
Жәфәанағ амзағә.

Уажә изжәуеит афыцьбара,
Сеилахан аѳѳа...

* * *

Ажәытә абзиабара ҕакын,
Еиҕа ихыркын, еиҕа игәкын.
Ажәытә ацстазара ҕакын,
Гәыблрала еибаркын.

Ацстазара хаан еиҕа,
Аамта ҕакын зынза,
Аамта ауун уаанза,
Ишан зегьы, зегь уамашәа.

Ацстазара агьама цеит,
Җабзиабара даҕакхеит.
Иара аамта ццакзеит,
Иахьцаз, иахьааз хәа ҕамбазеит.

Агәбылра ххаштт цьара,
Җахьзом аира, Җахьзом ацсра.
Җагьеибабом ҕазхара,
Цагыс иамои ҕанхара?

Ацстазара агьама цеит,
Җабзиабара даҕакхеит.

Ажәйтә зеггы, зегь даеакын,
Гәбылрала еибаркын.

СЫҢКӘҢ ИАШӘ

Исызхауеит – сеицәккысуеит,
Ажәџан сатцаккысуеит,
Амра сатцаккысуеит,
Аетцәқәа сырккысуеит,
Исызхауеит – сеицәккысуеит,
Адау сияцкысуеит,
Ашьхақәа сырхысуеит,
Ацшалас сацкысуеит,
Сызхауеит – сеицәккысуеит,
Зынгы исырмацәкысуеит,
Абжымшынк сыртысуеит,
Саб мышкы сияцкысуеит,
Сызхауеит сеицәккысуеит.

* * *

Изатцәуеит ацша адәныҕа,
Уааи, уџнал сыџны.
Ғымт еибаххәап зны ҳагәтыха,
Нас, иахжәып аџы.

Ицәбароуп уажә атцх еиқәара,
Аетцәқәа таауеит.

Ааигға дыкоуп сыблеикәара,
Ирласны даауеит.

Аха икоуп даға гәтыхак,
Иахамхәо, итәаху.
Зынгы иахнатазом ацсыха,
Иахязы имыцхәу.

Хгәалашәара ғамфа- цсыхәа,
Сазару стәауеит?
Уаф изнымкыло аеыхәа -
Аамта цыруеит.

Изатцәуеит ацша адәныка,
Уааи, уфнал сыфны.
Ғымт ембаххәап
зны ҳагәтыха,
Нас, иахжәып афы.

* * *

Асаркыа ҳабоит,
ҳабазом,
Ғахтыр ҳабжыы
аҳазом.
Уантәыуогь,
Уаныччогь
еипшуп,

Блазатцәык ала
иузыцшуп.
Ишыкац икоуп,
иаанхоит,
Ханылоит,
Ханытцуеит,
Хнаскьоит.
Зегъ, зегъ азеицшуп
иара,
Ацстазаара,
Агәырғара,
Ацсра,
Асаркья хабоит,
хабазом.
Ғахтыр,
хабжы аҳазом.

* * *

Сыцкәын Астан изкуп

Идыдуеит умшәан,
Лассы ихкәоит ақәа,
Сыцкәын хәыч, умшәан,
Сара сахь уааскья,
Исыкәырша унапқәа,
Лассы ихкәоит ақәа,

Идыдуеит умшәан,
Амацәыс каччоит,
Амра цәыртцыр, шытан,
Ублақәа цхашьоит.
Сычкәын хәыц, умшәан.
Сара сахь уааскья,
Исыкәырша унапқәа,
Лассы ихкәоит ақәа.
Цстазаароуп, схәычы,
уи зегьы – умшәан,
Нас, уи хәычы-хәычы,
Уашьцылоит ушьтан.
Исыкәырша унапқәа,
Сара сахь уааскья,
Идыдуеит умшәан,
Лассы ихкәоит ақәа.

* * *

*Санду Лил Цлиаңха
илыхъзынфолоуп*

Бныхәала, сбыхәоит, санду,
Ацстазара ныхәан изшаз,
Бажәа назоит Анцәа иґы,
Илыпха битоит Хазшаз,
Бихәа ґазнык – Анцәа ду!

Бажәа цәашьымцан иакуп,
Бныхәала, сбыхәоит, санду,
Бныхәабгыц ҳацзарц стахуп.
Бныхәала, сбыхәоит, санду,
Бныхәала, бажәа назоит,
Ныхәароуп адгьыл ду зку.
Ажәак адунеи еикәнархоит.
Бныхәала, сбыхәоит, санду,
Аныхәашьа ғыц исыртца,
Еитахәа – Ҳазшаз Анцәа ду,
Зда Дҳамам, зда Дыкам
дхатца.
Бныхәала, сбыхәоит,
санду,
Аныхәашьа ғыц исыртца.

Сытх абартца хэыч – амза,
Сықәғылан, җақа сыпшуеит.
Аетҗақәа рдунеи амтца,
Дгыыл хэычык агәы еисуеит.

Зегъ артынчит арфашьыга,
Ацэгъеи абзиеи зегъ еиџоуп.
Сытх абартца хэычы – амза,
Алашара гэыгыртоуп.

* * *

Мфасыџ ццак аамта,
Са сахъ умфыхытц.
Ацстазаара ахътэы саат,
Иахагъежьюа ахыц.

Уца нас, уцозар,
Уахьынзацо сга.
Са исымбо нхозар,
Избарц сахьыгза.

Аамта ахыцкэа,
Җазтымтцуа хзыниие.
Исоухэаруеи ишишаз,
Җазшаз адунеи.

Мфасыџ ццак аамта,
Са сахъ умфыхытц.
Ацстазаара ахътэы саат,
Иахагъежьюа ахыц.

* * *

Атцх ахардан
аффы,
Мац-мац атцх арфашьызаап.
Сзылеихаз җамфак афы,
Абзиаbareипш сашьызаап.
Ажәфәан саркьәф
еиҗәпшуеит,
Ғагалан аапын иапылан.
Сқәыпшра гәхьааган
сыпсуеит,
Сагьартцәыуоит сыбла
ихылан.
Сгәы амца ғалоит
сызғытуа,
Зны бзиабаран
сынзыжьыз.
Сеиґахынхәуеит сгәы
пшаауа,
Уи исцәызыз дахьынсыжьыз.
Аамта азахәа рхәы,
Жәфәан-ахьымардуан ихалаз.
Сеиґамыхәеи ухынхәы,
Сахьымзакәа исыцәкьалаз.
Ажәфәан саркьәф еиҗәпшуеит,
Ғагалан аапын иапылан.
Сқәыпшра гәхьааган

сыпсуеит,
Сагьартцэуоит сыбла
ихылан.

* * *

Ғыц итаҳхып
Амш асахъа
Амра,
азаза,
атдыс абжбы.
Зынза исхаштит
ухаҕсахъа,
Зынза исхаштит
уа убжбы.
Зны сашьуан
убжбы афыхааипш,
Ах, ишпацьбараз
зынгы,
Станагалон арфаш
бжбыхааипш,
Зынгы исханарштуан
сыхгы.
Ах, уи аамта
хынхэызтгы,
Аха уаха уи
хынхэзом,
Ажәак уахәара

сгәағызтғы,
Даеакала зегь калон.
Зынза исхаштит ухаҕсахъя,
Сзыргәәтеиуаз уа убжы.
Ғыц итаҳхып амш асахъя
Амра,
азаза,
атцыс абжы.

* * *

Имацәысыр ғыц ишоит,
Ажәәан саркъя еиҫшышьоит,
Адгьыл бзиабаран ишоит,
Етәәк ғыхан илашоит.

Апстазаара хәыҫ-хәычы,
Цъара дкъяасуеит ахәычы.
Дгьыли жәәани зны еиҫоуп,
Урт еидызкылаз ажәоуп.

Ази амцеи рхәоу еикәшәоит,
Имацәысуеит ғыц ишоит.
Ажәәан сцәывтыңшыр стахуп,
Асаркъя сахъя ссирк ануп.

Сылапш итәашәоит, еимкьоит,
Аха, нас ихәаш-хәашоит.

Апстазаара – агәы абжы,
Еипшнысшьалоит адыд бжы.

Дунеи атанза цъара,
Адгьыл цәажәоит азхара.

* * *

Иуцәыхароу аетцә,
Зегь реиха илашоит.
Узхамлац ашьха,
Зегьы иреихахоит.

Ашәт иузфымхуа,
Зегь ратцкыс ипшзоуп.
Иузымхәац ашәа,
Уцсы афхәароуп.

Иумазаз апхара,
Иумазаз абжы.
Иузымшәо ахара,
Узырфыхо шыжы.

Иузымхәаз агәала,
Гәтыхак, мазак.
Хазхьымзо апстазаара,
Иахзымхо хәычзак.

Зегъ ихацрыхо,
Мцаны ихацроу.
Азэгъы издыруам,
Җахьынтәаа-җахьцо.

Иуцәыхароу аетцә,
Зегъ реиҗа илашоит.
Узхьымз аз ацстазаара,
Җәаан иаанхоит.

* * *

Исоумхәан, адыд абжьоуп,
Сацәшәоит, акы еипшым абжьы.
Издыруеит, макьана акрыбжьоуп,
Җәыгран ихапхьоит уатцәы.

Зегъы, зегъ җзыкәгәыҗуа – Азәы,
Җалапшкәа хыхь изырхоуп.
Издыруада икоу уатцәы –
Җа җзыхәан уатцәынза мазоуп.

Исоумхәан адыд абжьоуп,
Сацәшәоит уи сацәшәатцәкьоит абжьы.
Иувсыз ацстазаара бжоуп,
Еипшуп иузымжәыз афы.

Атцлақәа рҗымтра апшоуп,
Рыгәтыха тагалан иахәоит.

Ргәалақәа хызфә асоуп,
Рыфнытцка ацстазаара хәхәоит.

Издыруада икоу уатцәы,
Ха хзыхәа уатцәынза мазоуп.
Сацәшәоит акы еипшым абжыы,
Сымфә макъана акрыбжьоуп.

* * *

Дышәтит амытцмыцьшәтеипш
дшашаза,
Дзымбац адунеи дықәзаарын
башаза.
Апшзара зшаз аума шцаигәағы,
Дызбазгы, дзымбазгы ишцарури.
Дышәтит амытцмыцьшәтеипш дшашаза.
Адуinei аблақәа хылкыма?
Гәы зызто, изызтамгы ргәы җылхыма?
О, илгәағы, илгәағы иараби,
Илыхәлаччаз диеипшызма асаби.
Ацстазара апшзара аңызшаз,
Игәағыт, аха ауматцәкәа шцеигәағы,
Дышәтит амытцмыцьшәтеипш дшашаза.
Шьыжьзаза иагәылшәаз абырлашқәа,
Ла лоуми урт ссирхан изырлаша,
Аетцәақәа кыдышәшәо изыршанха,
Арпыскгы дгьежыы-гьежьюа дықәзырха.

О, ибгәағыи аңшзара еикануа?
Анасыңи, аңстазаареи шеиңиуа,
Быблақәа еитархәоит аңстазаара,
Изыңсоу мышкы адунеи ақәзаара,
Аңстазара иузымңшаауа амаза,
Ҳафазоит, иахаури башаза.
Дышәтәит амытңмыңшәтеиңш
дшашаза.

* * *

*Саб Вало Сақания
игәалашәара иазыскуеит*

Избан саб,
аңстазаара абас узажьо?..
Аңааиңш ихьшәашәоуп
ахахә ихәбжьоу.
Угәхьааган, амфәхь
лассы-ласс сыңшуеит.
Сыблақәа кыдхала,
стәыуо схынхәуеит.
Сылағырз ала
исзырқәандару ахахә,
Блала ҳаиңәажәап,
угәалақәа сахә.
Аңстазара еиҫаххәап,
еиҫаххәап ҫазнык,

Угәхьяаган сцәыуап,
Сыштцәыуаз шыжык.
Уцсацлашан амра,
хыхь унаскъеит.
Исылымшеит уаха,
уааныжыны снаскъеит.
Ихамчуи, акымзарак,
зегь хамала хшоуп.
Ацстазара ахаара –
атдыхәтәан иашоуп.

* * *

Сгәабжы ақәеипш ихкәоит
мач,
мач,
Ақәа инацлоит уи ахәтач,
Сыччацшь – амра ашәахәа,
Зазан иқәтәоит умзырха,
Сылабжышқәа хәылбыгәа.
Сақәыпсычхабжбуп ацша,
Ааигәа сықоуп, нас сыпшаа,
Сгәабжы ақәеипш ихкәоит
мач,
мач,
Зегьы ирзысшоит уи
ахәтач.

* * *

Сентиабр иахалеит,
Тагалан афѡы.
Абгъыжѡеипш ҳаркѡалеит
Аамта ацшѡы,
Ҳаман идѡықәлеит,
Ҳабаѡои? –
хара,
Азѡазѡала ҳақәлацѡа
Нҳажьѡеит цъара.
Ацстазаара ашыраѡ,
Ҳхы-ҳѡы даѡеакхеит,
Агѡхаштра ашѡшьыраѡ,
Инхаз рацѡаѡхеит.
Цхызушѡа, цхызымшѡа,
Ацстазаара цоит.
Ҳазхьымзаз зегъ цѡызны,
Зегъ ҳхы ҳазынхоит.
Сентиабр иахалеит,
Тагалан афѡы.
Абгъыжѡеипш ҳаркѡалеит
Аамта ацшѡы.

* * *

Исызгѡакъѡу Циала Чичба лахъ

Бымшѡан, ҳажѡзом,
Ҳацшра ҳацсахѡеит,

Хагәгы хацсахуеит
хәыц-хәычы.
Хацстазаара ҫны ианаххуеит,
Ацыхәтәантәи ацәахәаҫы.
Бымшәан, хацсзом,
Хдунеи хацсахуеит,
Хдунеи хацсахуеит
мышкы-зны.
Ацстазара ҫыц иахбахуеит,
Хаитанықәыпшыр адәы...

* * *

Издыруада, хашьхақәа
Ашәык Нартаа ракәхазар?
Зны ацстазаара иказ,
Хара хзыхәа илакәхазар?..
Издыруада, Нартаа,
Ус хадгыл рыхьчазар?
Шьханы рыцсқәа хакәыршан,
Нас, мышкы ихахәхазар?
Тыси-хәыхәи ирхәарцаз,
Ртоурых нхазар?
Нартаа ирыхьыз хмыхьырц,
Хгәы хәантаны ицазар?
Аилшәара уашәшәыроуп,
Сасықәа ишьапаштцеипш.
Хауаҫра хмырцсыроуп,

Атцыхәтәантәи амцеипш.
Җазамкыат аңеыхабжы,
Издыруада дыдразар?
Уи аипш акы хмыхырмаз
Нартаа иахдырхазар?..
‘Еыт-еыт хадгыл халазо,
Халагазар гәнахароуп.
Иахья җымт иҳалазо,
Уатәы хадсыцкыа ахтнахцароуп.
Издыруада хашьхақәа,
Ашәфык Нартаа рахәхазар?
Урт хадгыл ахчараз
Назаза иахәхазар?...

* * *

Пша напы сшышыы,
Қәа напы скәаба.
Ашәт аффы саршыы,
Цәгья сакит азба.

Зы-хышәашәак җамфак,
Ашәт азаза сыржә.
Иахьеихало х-мфак
Амза саркыа хыршәт.

Адуinei аахәит,
Зегь җакала избоит.

Амца акит ақәа,
Амацәыс иаршоит.

Цта напы унасхьыс,
Қәа напы стахәхәа.
Еитасхәеит, Анцәеиныс,
Ажәазатцәык сырхәа.
Амца акит ақәа,
Адунеи аахәит.
Цәгъа сакит азба,
У-у- Аллаһ – сыблит...

* * *

Ицаз иахьоуп – иацы,
Иацгъы – иахьоуп.
Ари адунеиаҭ сара сзы,
Зегъы мышкоуп.
Иацтәи атцәашәтоуп –
Иахъа атцәа,
Иацтәи ацхыз...
Апстазара сгәыргьатцәа,
Сынхьтцт ашәхымс.
Шъаҭак зыбжьоу,
Ари адунеи –
Ишоуп убас;
Иацтәи амачар –
Уатцәтәи абжьей,

Ахаан – хцас
урт ирыбжьоу,
Иахжәуеит афы,
Зыгәра хамгаз,
Илеипшуп аамта -
ацшфы,
Зыбжьы хмаҳаз.
Иацтәи амаңар –
Уатцәтәи абжьеи,
Иахъа ихәцәцаз.
Шъаҕак зыбжьоу
Ари адунеи,
Ишоуп абас.

* * *

Днеиуеит дагәылпраауа
ацхынтәи атқы,
Саҳкәажә хәыч, Ана,
Сызҕаб, бхатқы!
Быцстазаара ныхәоуп,
итцегь бшәахәа,
Җазшаз бара была,
Җаиныхәеит еиҕа.
Соупшәыл, Атана,
Зынзаск са схаҕа,
Схәычра башьанан,
Бсиҕеит Анцәа.

Зны исыхьыз сыздырзом,
Схы схаштырхәа сшәоит,
Сқәыпшреи схәычреи
Еишьталан еихъзоит.
Днеиуеит дагәылпраауа,
Апхынтәи атқы,
Сахкәажә хәыҗ, Ана,
Сызґаб бхатқы!
Соупшәыл, Атана,
Зынзаск са схата.
Ахаан сымпсырцаз,
Шәситеит Анцәа!

* * *

Q-тґлак еикәдыршеит рнапқәа,
Атґлақәа абзиабара ртан.
Атґлақәа бзиа еибабон,
Еибаббар игәнахан, иґсуан.
Q-тґлак еикәдыршеит рнапқәа,
Еиҳа-еиҳа жәәанахь еихон,
Рымәаґь ааигәамызт харан,
Еиҳа-еиҳа еилатцәон рыпсқәа.
Q-тґлак еикәдыршон рнапқәа,
Ахаан еибамбацшәа, ґыц
Рыпсхара иахылтцуан абґьыц.
Q-тґлак еикәдыршеит рнапқәа.
Дунеихаан бзиа еибабон,

Еилымтырц еилалон рыцсқәа,
Есшар еикәдыршон рнапқәа,
Ссиршәа еинаалан еизшан,
Абзиабара ныхәан иртан,
Знык ажәәан изхалар,
цырран,
Еизшаз еибамбар, ицсуан.
Урт рытқаа сахәон ацсра,
Уи атцлахь мышкызны схынхәырц,
Исыкәиршарц сәыза инапқәа,
Нас ахаан ҳампсырц,
Тцлакны еилаларц ҳацсқәа.
Ө-тцлак еикәдыршеит рнапқәа...

* * *

Аетцә, иабатоу уцсы?
Снапсыргәытца иантәалоу,
сзыркәи.
Ушқа санхало мышкы,
Ацстазаара сазтцаап – закәи?

Изакәи нас, ацстазара, исахә,
Уи антытц акрыкоума, баша...
Адгьылгы – ажәәан ахахә,
Узхымцо, узтымсуа аиаша.

Аетцә, иабатоу уцсы?
Снапаштца иантәалоу азыркәи.

Схалоит уа уахь хэыч-хэычы,
Ацстазаара сазцаарц –
закәи?..

* * *

Ахаан узхьымзо иахьа,
Иналагоит ғыц Ашәахьа.
Ахаанаҕ иҕоуп мышкы,
Уззымиааиуа, иуиааиуа мышкы...

Иуиааиуеит ахала уира,
Ушымгәыҕуа иуиааиуеит уцсра.
Дунеик зегь хайдкылан
хакуп,
Җацәгьагы хабзиагы акуп.

Хтдәыуарагы ччацшьхоит
мышкы,
Җымтрак хазцоит хамтакы.
Ахаан узхьымзо иахьа,
Иналагоит ғыц Ашәахьа.

* * *

Акәазы ашәа

Акәа шкәакәа
Сықәуп хәылбыҕеа,

Сбырлаш Аҕаа –
Иқәыршәу аҕәара.
Ҷныш еимхәыцны,
Мшынхәда иахапсоу,
Анцәа идыруеит,
Уа уґы апстазаара зыпсоу!
Ушарп ґама,
Укаҳуацъбара аффы,
Удақәа ирталоит,
Унаґыхәазшәа афы.
Мшын мацәаз,
Абырлаш шкәакәа зтоу.
Аҕәа шкәакәа,
Аҕәа сызкәыхшоу!

* * *

Сгәабжъеипш сашәа саҳауеит.
Сгәы аасыртыроуп –
Сашәа фнытцуеит,
Хәычы-хәыцла сыпсы схытцуеит,
Сгәабжъеипш, сашәа саҳауеит,
Санахьымза – ҳаицыпсуеит.

* * *

Сгәатцан хәыт-хәытбжъык саҳаит,
Сбартцан атцәамахә пытуан.
Ажәфан аҕынза исызҳаит,

Аапын сашта итапшуан,
Абла акакачқәа хықәхәы.
Спенңыыр ахала иаатуан,
Нас иныфналон сыфны.
Захьынңыара сыхъз саҳауан,
Нас инасахштуан мышкы.
Сгәатдан хәыт-хәытбжык саҳаит,
Ашәтышқәа еикәфыртуан шыжы,
Сбартдан атәамахә пытуан,
Ашьхыц иахалон аңсы,
Сгәатдан хәыт-хәытбжык саҳаит...

* * *

Амза саркыа фежъ
сханы,
Саныңшылоит
фымт –
Уи афнутқа даәазәы,
Дсыхәаңшуеит уажәы...
Тынчроуп, аха убас
ара,
Сгәабжык саҳауеит,
Амза ақынтәи даәазәы
Ддышәырччо дааңшуеит.
Атәтәа тәақәа рыбжы
Саҳауеит еиҭа,
Амза саркыа фежъ сханы,

Саныпшылоит җымт,
Уи аҗнутҗка даҗазәы
Дсыхәапшуеит уажәы...
Амза саркыа җежь сханы,
Саныпшылоит җымт...

* * *

Адунеи иакәхшаз аңша,
Ахатҗкы хәа инталеит.
Быжъра-быжътәа
еикәбырша,
Етәа рышкә ихалеит.
Дунеи кәыхша иҗаз аңша,
Уара мыжда, гәаша,
Изхәарыдашь ухыңша,
Җеумшьын баша.
Җекидумкыан җеыртынч,
Адунеи узтытҗзом.
Доусы ихәмоуп хәҗхәара,
Зегь акоуп хзахысзом.
Уара, иаңхәаз злахьынҗа,
Злахьынҗа ианымшәаз,
Адунеи иакәхшаз
аңша,
Аха, ахаҗкы изымҗаз.
Изхәарыдашь ухыңша,

Үеумшыын баша,
Дунеи кәыхша,
уас аңша,
Уара мыжда, гәаша...

* * *

Ақәа шкакәа ауит
Закәи, –
Азын аама?
Ақәа шлеиуаз
илахәны,
Нас ишкәакәахама?
Ақәа шкәакәа ауит,
закәи?
Азын шкәакәа
аама,
Ақәа шкәакәа ауит –
шәыңши,
Азын аазаап –
ңшзала.

* * *

Итабеит атцець тыкка,
Атакар,
Җаблит ақәа,

Цәыкәбарк Һазто,
хыы иацсоуп,
ахаҺә иажәт,
азы тыркәкәә,
Итабеит ацець
тыкка,
АхаҺә цәажәеит,
ҫымт,
азба.
Атакар,
Һаблит ақәа...
Итабеит ацець тыкка.

* * *

Зынра – зышкәәкәә асы
мачк снаҫыхәоит усзыпшы
азын ажәла кәнацсоит,
ажәла шкәәкәә еиқәыпсоит,
адгьыл иалахоит аңсы,
адгьыл иакәхшоит асы,
мачк снаҫыхәоит, усзыпшы,
зынра – зышкәәкәә асы,
ахьта агьама-мца
хааза,
зынза иаҳхамыштырц
зынра,

акәиц аблақәа таауеит,
уғыхаанза саауеит,
зынра зышкәакәа асы,
мачк снаґыхәоит
усзыпшы.

* * *

Зынза ихаҳәымхарц ҳагәқәа,
Илаишьтуеит цақа ақәа...
Илаишьтуеит цақа асы,
Адгьыл еиуамхарц ҳапсы.
Аарцә ацстазаара мышны,
Нырцә ацстазаара тыхны.
Ихаҳарц ґазнык ҳғәабжьы,
Ғыц ҳарґыхоит адыд бжьы,
Ҳгәыгра мкьатарц ҳагәқәа рґы,
Мацәыск иацнатцоит ҳразкы.
Зынза ихаҳәымхарц анышә,
Цәыкәбарк ықәикуеит ақышә,
Зынза ихаҳәымхарц ҳагәқәа,
Илаишьтуеит цақа ақәа.

* * *

Адыд – ахатца иґказшьа,
Амацәыс – усқан ацҳәыс,

Ҳазшаз еилаитған ршъа,
Ирзалихит адгъыл ҫныс.
Еимгеимцаракоуп
ирыбжьоу,
Иныхәоуп рыцстазаара
Ашәа.
Издыруа ахатца
иказшьа,
Апцхәыс лоуп, – амацәыс
гәашъа.
Лахьынтцамҫак
мацәысны
икарчца,
Иҳалтоит ацстазаара
амҫа.
Адыд ахатца иказшьа,
Амацәыс усқан апцхәыс.
Ҳазшаз еилаитған ршъа,
Ирзалихит адгъыл ҫныс...

* * *

Азы ахъаа хаҳәхоит зны,
Адунеи иадыруа аҳәарцаз.
Адгъыл иалхәраан ацсы,
Адунеи ахацкы ицарцаз,
Иаразарцаз ҫыц ацсы,

Ахахә иатцабоит азы,
Азы ахъаа хаҳәхоит зны.

* * *

Итцәаху сыбзиабара,
Аетцә рыгәзра,
Иафызоуп агъама,
Зны исхаштыз хара.
Атцх иацәузоу
ацхара
хынхәуеит,
Есаaira иуцрыхоит,
Угәатцантә җнатәуеит.
Сыбхабмырштын, сыкоуп,
Исыцхьоит абжы.
Адгъыл атцыхәан
Дыкоуп азәы.
Аетцәқәа ирылшәаз,
Лашаран хара,
Икоуп ацстазаара –
Икоуп ацсра.

* * *

Ашәахәа иарыцхит ажымжәа,
Ажыргәыцқәа амреипш
итыцхоит.

Ацстазаара еилызкааз
азахәа,
Адгғыл иалсны, ажәфанахь
еихоит.

Ажымжәа иагәылсыз
ашәахәа,
Амши атҗхи ажыргәыцқәа
еилнахт.
Ацстаазара иакәшаз азахәа,
Цәыкәбаркаҕы ацсыхаара
тнахт...

* * *

Ҷажәа шықәса роуп иҳабжьоу,
Сани, сыцҳаи
Ҷажәа рныс.
Ацстазаара саркьан
хзыцәшәо,
Уи ханыцшылоит уажә
ҕыц.
Сан лзы есымша – ахәычы,
Амарҕьа, лгәы тзызо
дыцшуеит.
АмҶақәа идрыст лхы-лҕы,
Сани сыцҳаи еиҶацшуеит...

Схәычрашьтала дсышьтоуп
сыпқа,
Бышцаказ, бышцакоу дцаауеит?..
Сылацш нархыцар лыхцәкәа,
Схәычроумашәа исышьтоу? –
стцаауеит.
Җажәа шықәса роуп
ихабжьоу,
Сани, сыпцаи җажәа
рныс...
Апстазаара саркыа
хзыцәшәо,
Уи ханыцшылеит уажә җыц.

* * *

Ашәа җысхын,
шәтымацаран,
абла шаша,
мрамацаран.
Стәы анаасырт –
сыцсы тыцпраит,
Царцалыкь шкәакәан
исхыцпраит.
Гәыргъаҗхәаша,
Ашәа ахыцәеит,
Адуinei агәыргъа ахыцәеит,

Ацстазаара шәа мацаран,
Абзиабара шәтымацаран.

* * *

Арбагъ хәыч –
аамта асаат.
Исыт гәыргъағхәашан
ашамта.
Иаххылацшу, улыцха
хат,
Ацстазаара иреигъу
ахамта,
Арбагъ хәыч –
аамта асаат.

* * *

Агәхъаагара иашьын,
Ианыччалеит жәџанк амшын.
Мшыни жәџани еиџацшуеит,
Еиныцшылоит,
ицшаауеит.
Амшын халоу,
ажәџан лбаау,
Зегъ здыруа ацша џахауп.
Зегъ рыгәтыха зхәарц
зтаху,
Иара агәтыхала ихәәеу,

Ажәфән – илбааз тәҗә
амшын,
Ианыччәлеит жәфәнк
ааңшын.

* * *

Атқи,
Амши,
Арбағъ
Абжъы,
рыбжъыкәкәеит –
И
ш
а
р
к
к
е
и
т!

* * *

Атқи иалыччаз аңхәызба
етәатқас,
Лыччабжь аафәун
акыр-кырхәа,

зегъ рцас.
Дгәыднакылон
ацша кәанда деимданы,
Лытцкы шытнахуан, цасхәа
илыхъзаны.
Иабалбартаз урт зегъы
дпырхъан,
Аетцә шашахьтә лырцыс
дылбаахъан.
Илықәыцсон аетцәақәа
былны,
Ажәазатцәык леихәарц
игәағны.
Дыпцшзан, аха дышцацшзас,
анцәахша,
Изырматанеи, итцәыуартә
еипцш ацша,
Дгәыднакылон,
дгәыднакылон деимданы,
Лытцкы шытнахуан,
цасхәа илыхъзаны.
Азатцә ибла – амза шанханы,
Итахон уи бзиа дбацәаны.
Илугәышыааз, лара
цасшәа дшан,
Акызатцәык –
Уи зегъ лахъынтқан.

Дыпшзан, аха дыпшзатцѣкъан,
анцѣахша,
Илхыпсааит, рхѣеит,
ашамтазы ацша.
Атцх иалыччаз апцхѣызба
етцѣатцас,
Лыччабжь ааѣуан
акыр-кырхѣа
зегъ рцас.

АМЗА – АЗАТЦѢРА АѢЫХѢА

Сѣыхѣа хыпцштѣыла,
Сытцх ахьцыс!
АзатцѢ итѣыла,
Иамоу нцѣахѣыс.

Сымза хыпцштѣыла,
Атцх ахѣыцы.
Зыблақѣа кыдхало,
Ажѣѣан мышкы.

Рыблақѣа етцѣалашан,
ХыхьтѢ икачѣоит.
Ирзымхаз ацстазаара,
Хыхь ирызхоит.

Сызатцәра җыхәә,
Атцх еимзыркьо.
Уаразәк уоуп сыгәтыха,
Җымт изасхәо.

Ацстазаара – цстазаароуп,
Ишоит, нас ихәлоит.
Җазегь ацсра ааигәа –
Җымткәа ханхоит.

* * *

Исырхеит уа уахь сыхьҗәа,
Исыт аҗә!
Ацстазаара еилоуп,
Маҗә-маҗә,
Бзара маҗә,
Ацсра маҗә.
Аамта шыаҗәа,
шыаҗәа,
Иашәоит ҳацстазаара
ашыаҗәа...
Исырхеит уа уахь сыхьҗәа,
Исыт аҗә!
Ацстазаара аоҗәа,
Изжәуеит иахьа,
Сашьуеит хәычы-хәыцла

аңсра,
Сашьуеит мышкы,
Уатцәы иаанхоит
са сыгәтакты...
Зегь мышкы,
Мышкы җамоуп,
Итцәахны
лахьынцаны,
Бзиа избо
рхацкы,
Санцо мышкы,
Исырхоит уа
уахь сыхьҗа,
Уи сыгәтакты,
Исыт аҗа!
Исыт аҗа! –
Даҗа мышкы.

* * *

Ғагалан цша иарчыхәчыхәуеит
абыҗьқәа,
Хрыжь-хрыжь иаафәуеит,
атцх иалыфны рыбжьқәа.
Пцхәызбак лыччабжь
зқәыцшра зыцсаҗьаз,
Зыбзиабара Ғагалан

изцэынтцэаз.
Тагалан цша иарчыхэчыхэуеит
абыгъқәа,
Хрыжъ-хрыжъ иаафэуеит
атцх иалыфны
рыбжъқәа.
Ахьыр-хьырхәа рыччабжъ
хәаш-хәашоит,
Рыгәхәагара азын
иазынхоит.
Агәалашәара ақәыцшреипш
исасуеит,
Ацсәазаара гәхәааган
ицсуеит.
Ахьарцъ-хьарцъхәа рыччабжъ
ааигәахоит,
Цшьяала атцх иаццо
ихарахоит.
Цхәызба цагъак акыр-кыр
дыгчхоит,
Хараетцәан бзиабарак
лашоит.
Дызтоу ашоура хьшәашәоит
зны мац-мац,
Ихьархьаруеит ицытцәтцәаз
абыгъқәа рдач.
Урт насыцны амца

иазыцшуп,
Тагалан мца иаблырц
рҭахуп.
Атцыхәтәантәи рымчқәа
неизыркәкәа,
Ибылуеит ишыччо
абыцқәа...

* * *

Ажәфәан дузза сатцапшуеит,
Нас, мышкы зны снатцазуеит,
Нас, мышкы зны сналазуеит,
сыҕамшәа зынза...
Ацстазаара ныҳәаны,
Сгәы исызтымхәаз гәтыханы,
Нас, инсыжьуеит ҕымтзакәа,
цъара...

Адунеи ду ақәыпшра,
лахьынцас ихәтазар,
Апсаатәгы хақәитраны,
Ажәфәан иатцәа иатцазар.
Анасыцгы мтцәыжәфәаны,
Знызатцәык ихәтазар,
Ажәфәан дузза ҳацхьозар,
ҕәа цстазааран
хара...

Урт акы шыкоу хахәаны,
Хәхьызқәа неитахәаны,
Ажәәан дузза инатәзуеит,
икамшәа зынза.
Лацш зхьымзо ыками,
Ханыкамгы, хаками.
Адунеи ду ацсахра –
еилкаам азтаара,
Хаира атакс ихартазар,
Адунеи ду хақәлазар,
Иалоузеи ацсра?..
Иаххаштыз зны
цстазааран,
нас мышкызны иахгәалашәаз,
Ажәәан дузза
хаттапшуеит,
җымтзо
хала траа.
Нас, мышкызны
хнатәзуеит,
Нас, мышкызны
хналазуеит,
Хакамшәа зынза.

* * *

Хара итәыуоз уи апхәызба,
Сгәәҗы лтәыуабжь сахауан.

Сыңхыз далтцөраан
аңсызеиңш,
Амза шлықәыңчоз
дзытуан.
Исыздырзом лыхьыз, лыжәла,
Дахьынтәиааз, ма дахьцо.
Издыруада лара лыда,
Дзыргәәтеиуа, дызгәырөө.
Сара дсеиңшуп уи акала,
Лыбжь са стәакәушәа
сахауеит.
Исгәалашәоит
сқәыңшра кьала,
Уажә игәхьяаган
сыңсуеит.
Иахауеи, иауазтгы,
шьири,
Дағазнык убрахь
схынхәыр.
Уа акалашәа иссирын,
Истахын убра сыңсыр.
...Тәыуабжьк аафәуеит,
сара сакәзар?
Сқәыңшра тәыуозар
хара.
Аңстазаара, ихынхәуа
лакәзар,

Зынзак иҕамзар
ацсра?

* * *

Ицеит аамта нтакөкөа,
акара,
акара.
Иаст атцэтцөа,
иаба,
избан?
Атак ҕастцар,
уажэы –
ушьтан.
Уажэшьтан ҕалозар,
иауеи, нас...
Сымшқөа ирыцыстцойт
абас.
Ссаат хэыц акара,
акара,
акара,
акара,
Итагылом агэы
атра.
Ицеит аамта нтыкөкөа
акара, кара,
акара, кара.

* * *

Амра иамакуа амза лашауан,
Мзашәәхәастала аңхәызба пшза даауан.
Амза ихалаз илшәапышьтыбжыны хара,
Аңх агәеисра иаңкәашон аңсра.
Дгылы жәәани ирыкәзыршаз аңша,
Амза иәналаз, ассир аңцәәхша.
Амза зырлашаз, изыркаччаз лара!
Лылаңш цагә маңәысын изцыркәыз,
Мра цамтамын, мра цахәцахәын узбылуаз.
Лара лзакәын аетцә ғымцәәкәа зауаз,
Иңсы тнахуан знык уи лыччабжә захахъаз.
Амза дхалон, амза иамакны длашарц,
Лышьта ихылаз арңарцәа мәәхкәарц.
Дцәыркәа-цәырас ажәәанағ дзытуан,
Згәы дынталаз бзиабаран, дбылуан.
Дгылы жәәани рымаза згәәғыз,
Пшазатцәын, лзамәәкәа зыгәзыз.
Амра иамак, амза лашауан,
Аңсреи аңстазаареи –
Асаркәағ еиғәаңшуан.
Амза ихалаз лшәапышьтыбжә саҳауан,
Мзашәәхәастала аңхәызба пшза даауан.

АҢАНА ЛЗЫ АШӘА

Ба бшәапышьтыбжә
иаңкәашоит аңша.

Ба бшьапышьтыбжь –
иацшәахәоит ақәа.
Бара сиетцәахә, сыцсы
еикәзырхо,
Ацстазара есаира
исгәазырцхо...
Бара быччапшь, ишәахәо
азыхь.
Бара былапш, салызго
ацыхь.
Сыцстазара, сгәыгра,
сгәапхара.
Бара сашәа, исзымхәо
сгәазхара.

* * *

Рацхьатәи афыра
Ианитцаз схәычы,
Еипшуп акала,
иафуа сгәабжьы.
Нырцә дыргә-дыргә,
Аарцә тыгә-тыгә,
Иссируп абжьы,
Рацхьатәи афыра
анитцеит схәычы.
Сгәы сапхьейт,
Сгәы афыра,

Сыгәтыха хәың, схаң.
Раңхәтәи афыра,
еихигеит шыаҕак.
Сгәырғара,
сгәахәара,
сгәыҕра,
сгәабжы,
Раңхәтәи афыра
анитеит схәыңы.

* * *

Лассы-ласс
аңстазаара
саңтаауеит,
избан?
Атак азәгы
исимтеит,
исаҕаркуеит,
уашытан.
Ираңәоуп
исеилымкааз,
исеилмыргаз
иахья.
Шака снаскьо
аҕара,
Исеилкаазом

еиҫа...
Еиҫа,
есааира,
азтаара рацѣахоит.
Шака ҫнаскьо
аҫара,
атакгы харахоит...

* * *

Шѣааи, ҫаызырѣып ақѣа –
кѣап, кѣап.
Шѣааи, ҫаызырѣып ацша –
си-си.
Шѣааи, ҫаызырѣып
аурт –
у-у.
Шѣааи, ҫаызырѣып
асы –
Мачк иахзап
ҫаргы хапсы.
Шѣааи, ҫаызырѣып
азыхь –
хыы-хыы.
Шѣааи, ҫаызырѣып
амшын –
шы-шы.

Шәәи, Һазызырҗып
атҗыс –
җыр-җыр.
ИҺазыноуп уи абҗыы –
шыыр-шыыр.

* * *

Атҗх
амра
иҗнакуп,
Ишҗастаху ашә аатыр.
Иҗоу здыруазар стахуп,
Амра гәыҗаҗә-җаҗә
стаҗшыр.
Амш
амза
иҗнакуп,
Еиҗаҗшуеит
җ-шәык
наҗ-ааҗ,
Аҗстазаара ашә аартуп,
Аҗсра ашә аркызааит
наҗ.
Атҗх
амра
иҗнакуп...

САҒАНЕИ ЛЦӘАРА

Атцх итнахит
амза асахъа,
Атцх итнахит
ахафъы,
Зцәа иагәылшәаз
деипшны ахъа,
Дгәылтт апцхәызба аҕәарафъы.
Атцх ашәт рфышыгы
мзанра,
Ишцацагъаз лныҕәашәа,
Ацәқәырц ақәтцәишон
лзара,
Дықәлан дааиуан ашашәа.
Атцх афымтра
аҕама
еихнахын,
Атцых далыцхон цәашьтцас,
Лхафсахъа амза хнахын,
Ажәсан иалшәон лара лцас.
Амза саркыа даныцшылон,
Зны дыхиаалон, зны дызсон.
Разны матәан
азы лшәылон,
Бла дабар хәа илыцәшәон.
Дунеи иалаз

здыруаз лакэын,
Адунеи ларазэк
илтэын.
Иузеитамхэоз
атцх лакэын,
Ахьтэы цацха
лара илкын!

* * *

Цьоукы хаамта
наххуеит,
Цьоукы хаамта
хгоит,
Иара аамта ашьшьыхэа,
Хахьцаша хагоит.

Цьоукы гэыцуеит,
Цьоукы хэмаруеит,
Иаиааизшэа рбоит,
зегьы, зегь акала,
Уатцэынза ххы хжьоит.

Апцтазара еимкьара
Алакта хтазырцшыз,
Хихэоит ес-шара,
Уатцэы амфа хзыртыз.

Адгъыл кәымпылуп,
Ирдыруеит зегъы.
Аха ишьтыхны,
Изымгеит азэгъы.

Апцтазара иалои?
Лассы-ласс хцаауеит...
Атак хара хкынза
Ианааиуа,
хацсуеит.

* * *

Атцәа фежьеипш амза ттәааит,
Избарц шпастаху агъама.
Ажәфан схалан сгәы нтыцсааит,
Ацсра сацәажәеит аргама.

Иазынкылом атцла изфәу,
Амахә хыхәоит, икамшәааит.
Апцтазаара ахынтцәо,
Ижәларыцны уи кашәааит.

Иааигәахо уи хәычы-хәычы,
Аа, абар, уи адгъыл иқәшәоит.
Амза шашаза ахафы
Изурызеи, жәфан икыдшәоит.

Атх иаларшәуп ахьтәа,
Насың имоуп рацхәа иҫызхыз.
Уи агьама абара,
Ианашьазаап зыцсы тызхыз.

Бзиабаран згәы зыблыз,
Дара рзыхәа атх шахатуп.
Атәа ҫежьеипш амза итәыз,
Икашәарггы агәы рахатуп.

* * *

Имацәысит.
Адгьыл амацәыс
ҫнысит.
Ацстазаара ҫыц
иҫыхеит,
Дгьыли жәфани
еибаныхәеит,
Дыдрашьтыбжьны
рныхәара ааҫит,
Ацстазаара
зеггы ириааит.
Агараҫы ацшқа дкьаасит,
Азәы изы аамта аанҫасит,
ҫазәы изыхәа баша имҫасит,
Игәыжьжәаган ақәа илеиуаз,
Ицстатцаган дгьыл инеиуаз,

Ҳагәхьаазго ирылабжышын,
Ауафы дызлырхыз нышәын,
Уи дызлытцыз, уи дызлалаз
Инышә пшәан ацсы зхалоз,
Ҳазшаз илпхала иаххалоз,
Уи ахапшыацкәа злырхыз,
Ажыыргәыцкәа зыпсы тызхыз,
Цәыкәбар, цәыкбар зшыацкәа ҳазтаз,
Адгьыл ҳшықаз, ажәфан ҳназгаз,
Адунеи зегь зырмацәысыз,
Аамта – зегьы ирапысыз,
Имацәысит.
Имацәысит.
Адгьыл амацәыс
фнысит...

* * *

Ацстазаара
сас – апшәыма,
Зегьы ирпылоит, –
кыр шәтахума?
Бзара ныхәа,
Псра наскьага,
Псра иаиааиз
иира нага.
Ацстазаара ҫыц

еитаҳәа,
Иахьа иҳагхаз
уатцәы иҳахәа,
Ацстазаара
сас – ацшәыма,
Зегьы ирпылоит, –
крышәтахума?..

* * *

Ҷамға,
Ҷамға
изжәуеит
ацстазаара
зымға,
зны хәыңы,
хәыңы,
Иахьа еиҳа,
еитца уатцәы,
Изжәуеит мышкы,
интыркәкәаны.
Саацшырхәа сшәоит
сыбла хәаны,
иубар итцасым
иҗаңы,
Инаистоит
аеазәы,

Азәызатцәык
уи иацсаһаз,
Ацстазаара агьама збаз
ҒамҒа,
ҒамҒа
Инеимда-ааимда,
Изжәуеит
Ацстазаара
зымҒа.

* * *

Икасыршәып
кәахьчан
сгәы,
Иузасырхәап
ауасархәыга,
Зыхьны снытцхәраа
ушьапаҕны,
Ашьыжь шараз
усырҕыхап,
Заза кәандан
ускәабап,
Мрашәахәала
уҕны сфычап,
Убла хутаанза
сугәзлап,

Уахи-ени уара сузхэыцлап.
Икасыршэып кэахьчан
сгэы,
Иузасырхэап ауасархэыга,
Адунеи сықәуп уара узы,
Иқэысхуазеи
уара уда?..

* * *

Аамта
зынза
ицырзеит,
Ишшаз,
ишыхэлаз
сымбазеит.
Амра гэыгран
ибылуан,
Ажэфан ххалон,
халбаауан.
Иацы саанаапшыз
схэычын,
Иахьа сқэыцшын
сцыр-пыруан,
Уатэы сажэра сазыцшуан,
Уи зегь гэхьааган
сыцсуан.

Адгъыл акъаасыбжь
иарѣыхаз –
Ихысыбжьны
инаџ дыдра хысран,
Инаџ дыдра хтысхан.

Ажџабжь цшъа
Рацхъа,
Ажџа-цсы зхала,
Ихауз лыцхала,
Хазшаз игџы иалих,
Ацстазаара-гџыха,
Ацстазаара-ныхџа.
Атцхи амши злеилых
мацџысын,
Урт еиламларц ирыбжьейтаз
мацџысын.
Ацсреи ацстаареи
ирыбжьейтаз
ахџаа,
Ацсреи ацстазаареи
ирхайтаз ахџаа.
Мацџысын –
абзиабара дузза
иахџааз,
Ацсра хазлаиааиз
гџыгран,

лашаран,
Цсра зқәымыз
цъанатын,
ицқъаз цсабаран,
Ацстазааратцәкъа,
Ацстазаара чыда,
Иарада ацстазаара-
гъамада,
цштәыда.
Адгъыли ажәфани
еилызхуа
мацәысуп,
Рацхьатәи ажәа,
ҳзеитазхәо
хтысуп.

* * *

Ацстазаара
хысроуп.
Адыд ахысроуп.
Итцасым,
итцасу,
адгъыл ахысроуп.
Ахәаа
ҳазхымтцуа,
ҳахытцроуп.

Ацстазаара
цасны,
Цсратцасым
хахысроуп.
Ацстазаара
хтысны,
Ацсра хталаны
хтысроуп,
Дгылы жәфани
мышкала ханысроуп.
Ацстазаара
хысроуп.
Адыд ахысроуп.
Ицасым,
итцасу,
Цсреи цстазаареи
рхысроуп.

* * *

Ацстазаара
сылсны
сашыт,
Исхыцсааит,
нас мышкызны
сыцсит.
Аарцә сырны,

Нырцә сырсроуп –
сыцшуп.
Ацстазаара зжәаанза
ицшуп.
Ацданза,
атца
збазом,
Изжәуеит,
иара
зжәуеит,
интцәазом,
Ахаан,
ахаан
сыцсзом.

* * *

Сназароуп
уатцәынза,
сназароуп.
Адгъыл – сыгәтыха
стынхароуп.
Ацстазаара иҳақәыртцаз
хароуп.
Ацстазаареи
Ацсреи
еитахароуп.
Атцхи

амши
рыбжьароуп,
Аамта ахыѳкоу
хаѳшаароуп,
Аамта ахыѳкам
хназароуп,
Хаазароуп,
уатѳынза
хназароуп.

* * *

Адгылаѳ ханыѳкам,
Ажѳѳанаѳ хаѳоуп,
Хаѳоуп иахѳа,
Нас,
уатѳгѳы
хаѳоуп.
Аѳѳазаара
хатѳоуп,
Ахѳтѳы ѳхныга
ханкылсны,
Хаѳѳазаара
ххыроуп,
Хаѳѳазаара
ххѳыроуп,
Ахѳтѳы лыхѳта
инкылган,

ахыи ацслымзи
еилыхны,
Шөынтө иахразароуп,
Шөышықәса
хтысны,
адгьыл хафнысны,
ажәфәан ҳназароуп.
Ҳахъз аркны жәфәнаф,
адгьыл ҳалбаароуп.
Ацстазаара хароуп,
Ахара – хаароуп,
цсыхаан иаххалоит,
Иаххытцыргь – ҳанхароуп,
Ацсра фамфа фымтра,
Ашхам ҳахәароуп,
Адгьыл ҳаныкам,
Жәфәнаф ҳанхароуп.

* * *

Атцх абзиабара агәагь
Амшын акәа мзаны итаршәуп,
Илашалашоит ахахә,
бырлаш цфыхан жәфәан икаршәу,

Амза – атцх агәацхара,
Гәыгра саркьан хыхь икнаҳау.

Зегъ зныцшыло рызхара,
Ирхаштырцаз зынгы игәнахау.

Жәфән изыназ мышкы,
Зегъы акоуп ирызто
псыхә.
Бзиа ейбабо рцәашы,
Урт ирзеибымхәаз агәтыха.

Атцх абзиабара агәагъ
Амшын акәа мзаны итаршәуп.
Илашалашоит ахахә,
бырлаш цейхан жәфән икаршәу.

* * *

Аценцъыр абла
сыртацшуеит
Уа ианызбаалоит
схаҗсахъа.
Уаха акала сузгәыкуеит,
Угәхъаагара иснатом
таха.
Ацәыкәбархәычқәа
ргәабжы
Ажәфән агәы шеисуа
сархәоит,

Убас игәхьяазгоит
 убжыы
Уажәы-уажәы
 ақәеипш
 еиматцәоит.

Ашьшыы-шышьыхәа
Амш наскьоит,
Илашьцоит
 мац-мац са
 суада.

Амза цшьяала
 аеазоит,
Сценцьыр иадхалаз
 тынхада.

* * *

Аамта анапы
Мѡаны хануп,
Хәпстазаара аамта
 итәкуп.
Хгәатқанза
 апстазаара еисуеит,
Асаат ессаат
 цъара иццакуеит.
Аамта хгәәфы
 еисуеит.

* * *

Ашәтқәа схырхын,
Ашәтқәа ҫысхуеит,
цыра,
 цыра
абгъыцқәа ҫысхуеит,
уара уакәу,
 сара сакәу,
 зегъы зхароу?
Аапын акәу.
Лара лакәу,
 иара иакәу,
Издыруада
Иарбан лакәу?
Дара ракәу,
Хара ҳакәу,
Зегъ ҳазхьымзо
 аамта акәу?
Шәара шәакәу,
Издыруада,
Ҳакәу,
 Ҳакәму?
Ҳеахапсахуеит
Зегъ акала,
Ҳахьцалакгъы
Ҳакоуп ххала.

* * *

Азахәа – ацстазаара
адақәа,
Адгғыл иалсны
жәфәан ихалоит,
Ацстазаара анапқәа,
Ҳапсы анытңны
ҫыц иаххалоит.
Ацстазаара
атцакы
Цсра зқәым
гәағңны
дгғыл икаршәуп.
Бзантцы иузеилымкаауа акы –
Аамта аңардамца
ахаршәуп.

* * *

Умпсыр уабаци –
цъаргғы уцазом,
Умпсыр уабаци –
Умпсыр аузом.
Изхәада? – башоуп...
азәгғы дыцсзом,
Адгғыл халтңны
цъаргғы хцазом.

Ҳамдсыр ҳабаҷои –
 ҷарғи ҳазом.
Ҳамдсыр аӯазар –
Азғи дыдҷом.

* * *

Аамта
 антәалан
снапы,
 ҷәыкәбархеит
иацы,
Иахә абакоу? -
 стәауеит,
Ҷымтзакә амра
Былуеит,
Иташәанза икоуп,
Икоуп иахә,
 нас,
 сахзеит.

* * *

Зегь ҳаиуеит
Мышкы ҳадсырц,
Зегь ҳадсуеит...
Избан?!.
 Ҳазхәыцп...

Итцакыдоу,
 тцакы змоу,
Аамтц акэзар
 зхатцкы хцо.
Аамтц акэзар
 хаикэзыршо,
Хццстазаара
 шэынтэ изшо,
Егьахургьы
 ххьзазом,
Аамтц ыкоуп,
 Интцэазом...
Ацстазаарае
 икам ыц,
Зегь хайуеит
 мышкы хццсырц...

* * *

Ажэџан –
Аеыхэамца,
Ахьцырцэқэа –
Ашэахэа,
Сыцсы нарылацс,
Иблит имцаха.
Сахэеит,
Ацстазаара

Сутар еита!
Сгөатца
Иузтызгон
Ашәа ахата...

* * *

Ацсы талан,
Атытра,
Ажәфан ахытра,
Ажәфан ағы адгбыл,
 җымтзакәа азхәытра,
Ацстазаара – иахзымтцаз
 җыцны азхәытра,
Адгбыл мөахытра.
Аамта – ацшәыман
 иахпылоит,
хсасцәами.
Хнаскъазгогъ
Хааскъазгогъ
Иара ами,
Ахаан хазхьымзо,
хазхьымзо
хаихами,
Хахьугалакгы хара
хара хами,
Нырцә хаҕа,
Аарцә хаҕа,

Аамта ххысуеит,
Ацстазаара
Иахзымтаз
Ұыц
хаитахысуеит.

* * *

Икацсоит абғы.
Диасуеит ауафы.
Икалои? –
Акғы...
Ұыц абғы
 пытуеит,
Ұыц ауафы диуеит,
Икамлазшәа акғы...

* * *

Ашәти ашәеи
 ашәак рыбжъан,
Азәгы изымдыруаз
 мазан.
Ашәт ацстазаара ашәан,
Бзиабаран агәатца итан.

* * *

Аамта ахеипш
 ицоит,

Цьоукы, цьоукы
канацсоит.
Цьоукы аарыхны
иланатцоит.
Иацэынхаз зеггы
еибарххоит,
Иахъаз дыкоума,
сыцшуеит,
Иара абакоу?..
Ха хацсуеит.

* * *

Ажəфан нтəара
Ақəзам,
Адгьыл нтəоит.
Аетə блыргьы
Лашаран инхоит..
Хацсы ажəла
Жəфангəатца
Етəамца –
Лахтцоит,
Хцəеижьы нышəлыхуп
Уи адгьыл
Инхоит.
Ажəфан
Нтəара ақəзам,
Адгьыл нтəоит.

Аетцә блыргыы
Лашаран инхоит.

* * *

Адгъыл агәы дууп
Зегъ
Җакуеит...

* * *

Исаз аз Ажәа
Сыцсы
Ахастцан,
Сгәы иалсит
Ашәа,
Сгәы иалтцит
Шьацқьан...

* * *

Атцых ацсы хаара
Тцыск итанатцоит...

* * *

Абгъыцқәа адгъылағ
Рыгәтыхақәа
Рыџуеит.
Тагалан
Асалам хәыцқәа –

Абгыцхэыцқәа цыруеит...
Агәхьаагара
Әежъза
Аҳауаҕ
Изытуеит.
Агәыцшаара
Угәатцантә
Иушьтоуп,
Ғнатуеит.
Зны,
Уи цсыс иухалоит,
Нас, мац-мац
Узшьуа,
Бзиабаран
Ирыццоит
Хашықәсқәа
Абыгъқәа.
Хашықәсқәа
Есаaira
Саатушәа
Иццакуеит.
Ғагалан
асалам-хәыцқәа,
аҳауаҕ
ицыруеит...

* * *

Ашәт агәатцан
Ицәан сашәа

Иаасырцшит.
Ашәт апсатцан
Икан схбаа
Снаґацшит.
Иабаздыруаз
уи шсыцралоз
ибылуа,
Сгәатца ишталоз
ишсыцрыхоз
сызґытуа,
Таха снамто,
Цсыхәа снамто
сшеимнадоз,
Адггыл сшыказ
Исызгәамто
Жәәан сшагоз.
Ашәт агәатца
Ишәтуан ахаан,
Зны Ҳазшаз –
Икан Ажәа
Икан Ашәа,
Нас цьанат...

* * *

Ашәтқәа
Шәтит
Ицрырц...

* * *

Ацстазаара –
Аракәа,
Таршәуп
 ацсра акәа,
Зны ацстазаара
аиааиуеит,
Зны иаиааиуеит
Ацсра.
Цсреи цстазаареи
Еифызтәаз ахәыц ауп –
Аракәа,
Изыргъежьуа аамта
Хыцуп –
Аира...

* * *

Исаркяхоит аамта ишәыз,
Аамта ицыххааса
Иңеыз...
Еизызгоит
Саат-саат
Есымша,
Исымпытцабоит,
Ишытцабо ацша.
Ахыцслымзра
Сылоуп,

Сеимдоит,
Ахымфаду
Есаaira
Сажьoит.
Ахьыцслымз
Ахьышьтақәа ануp,
Ахаани еимгеимцареи акуп.
Ахьышьтақәа,
Ацслымз
Иахәхаз,
Аамта – ицыххааса ицаз.

* * *

Атцла шәтүеит
Агәы цшааны,
Ашәтқәа
Шәтүеит
Рыцсы тқааны.
Ақәа ауеит
Агәы җқааны,
Сара сбылуеит
Бзиa убаны.

* * *

Ашәт агәатца
Ишәтит ахаан,

Еимгеимцаран,
Аапынран,
Апстазаара
Цхырпа хааран,
Уи апсрашхам хәыч
Иацсан.

* * *

Ашәт иагәылшәаз
Бжьын –
Азаза,
Адгьыл иалтцыз,
Ғыц ишәтыз...
Бзиабаран
Ажәфан атца –
Амра Дузза
Җазыркыз.
Ашәт,
азаза,
ашьхыц,
ашәа,
Ғыц иҒыхоит
есшьыжы.
Ишпалашо
Амра шаша –
Апстазаара
АҒытбжы.

* * *

Иаңхъазоит
аамта сгәы,
Иаңхъазоит
Аамта
Баша.
Икоуп
иахъа,
Тцабыргны,
ихазхәо аамта
Аиаша.

* * *

... Икашәеит
Абгъыц
Ағшәан,
Икашәеит
Ацсра
Иацәшәан.
Ишцассирыз уи
Ацхыз,
Цшаашъа
Амазам
Ацәыз...

* * *

Атцх ианыстоит
Сажәеинраала,

Амш
Ианнахуеит
Ианшалак.
Ғыц еизызгоит
Ажәа-жәала,
Таха снаџом
Сахьцалак.
Исыцрыхоит
Уи есааира,
Сгәы иацрало
Итыцсаауеит,
Иансызхымгалак
Аиааира,
Ғымтзакәа
Сахыцсаауеит...

* * *

Ицеит аамта щцара,
Ицеит аамта шхынхәра.
Иахьа ихынхәуа – иацоуп,
Иахьа ииасзом –
Уатцәоуп...
Аеарґыцуеит амш ґыц,
Атцла ишылнаго абґыц...
Мышкоуп икоу,
Ицо иаауа,
Атцхґы -тцхыкоуп ихынхәуа.

* * *

Ацәхьа ҫежь ду
нтыркәкәа,
Иажәит атцх
агәазхара
Дунеи иақәлоу уи афы
Амза итазар итцәахны,
Нас иаракәзар ҫазамкьат,
Зегь ҳазшыуа афы, ҫамшат,
Нас иаракәзар, иацәыпсуа,
Ҳагәнаҳала ихартәуа,
Ҳхьаа аман
Ҳхатцкы ицо,
Ҳацсы еиқәхарцаз
иҫахо.
Ҳаиднакылоит,
Ҳаизнагоит,
Зегь хагәтыхақәа тазоит,
Амза ҳшахәацшуа мышкы,
Ҳалапш кыдхала
ҳшанхоит.

* * *

Адунеи сшықәу
Зынза исхаштит,
Уа усхаштит уқазамшәа,
Схы-сгәы схаштит,

Цсы схазамшәа,
Адгьыл саунашьтит сакзамшәа,
Да, сыпрыпи жәџан иатцәарахь,
Шьхакатцәарахь,
Дәыеиуыжьран –
Сеынеитцысхып,
Рџаш касышны
Сгәы насхысхып,
Инкасыршәып,
Ацша иастап,
Схьаа,
Сбаа,
Ацша иамаз,
Цша иагааит,
Иалысхызеи,
Зны икатәааит,
Цьара дгьылкаџ,
Ихынхәааит,
Зны илашаран,
Шәтымацаран.
Адгьыл саунашьтит
Сакзамшәа,
сымацара...

* * *

Атцых иагәылшәеит
Амза хаха,

Сыбла тхаха
Сазыпшуеит,
Сажәеинраала иснәтом таха,
Сгәы иацраланы
Сбылуеит.
Атцх иагәылшәаз
Абла тхаха,
Алашара сызхауеит,
Санахьымза
уаха
уаха,
Сажәеинраалақәа цыруеит.

* * *

Җахьыз ахаркуеит
Ацәашьеипш,
Икьатаанза –
ҳакоуп.
Җаетцә
ҳхаркызар
ҳацсеипш,
Аамта ахьеикәхәалоу -
ҳгәатцоуп.
Ацстазаара
шьтаҳхуанатц ҳатцоуп,
Иахзышьтымхыр...
акгы камлазеит.

Апхызеипш апстазаара
Халоуп.
Халтыр – закәузеи?–
Хапсуеит.

* * *

Халахь ианыртаз
амхәыр
еипшуп амза,
Аетәақәа ирнуп
дасу ҳлахьынтә.
Хапхьап, ҳайтапхьап,
еилахкаарцы,
мамзар –
Халабоит ажәфәан
ханзамкәа зынза.

* * *

Сназароуп,
Уатәынза,
Сназароуп,
Адгьыл-сыгәтыха
Стынхароуп.
Апстазаара –
Ихақәыртаз
хароуп.
Апстазаареи

Ацсреи
Еиҥахароуп.
Атцхи
 амши рыбжьароуп
аамта ахьыкоу –
 иҥаңшаароуп,
Аамта ахьыкам
 ҳназароуп,
Сназароуп,
Уатцэынза,
Сназароуп.

* * *

Амза азатца
 ианыцшылоит,
Даеа мзак убра
 итцэахуп.
Ацша суада
 иҥнашылоит,
Ашә акыдкыара
 иаеуп.

Сыҥнашә иасуа
 даеазэызар?

Са сазэызар
 цъшьаны,

Бзиа избо
дысзыпшызар,
Ёазә лахь
дцазару, сжъаны?..
Саркъя дуззак
саныпшылоит,
Даёа хөык
са сөызцәа
збоит.
Ссаркъяё аамтақәа еипылоит,
Ианеиёапшлак,
ишанхоит.
Атцх алу – амза хьшәашәа,
Азатцәра алагоит
имцсырц.
Зыбзиабара
зны изырџашъаз,
Дыкагәышьями
игәы цёырц...
Ацша суада
иџнашылоит,
Ашә акыдкъара
иаёуп
Амза азатца
ианыпшылоит
Даёа мзак
убра итцәахуп.

* * *

Атцла иґаларцаз
абгыц,
Ишаґшәац
иаґшәоит
абгыц.
Ацстазаара ахыпша
Иаргәәтеиуанатц
aira,
Атцла иґаларцаз
абгыц,
Ишаґшәац
иаґшәоит
абгыц...

Ацстазаара ахыц-
Аира,
Агәы итагъежьюеит
Ацсра,
Еиґнаршәоит
Ацсра ахәыц,
Ацстазаара
шәтырцаз
ґыц...

* * *

Ишьыцыз ашәт,
ақәыц ахылтцит,

Ишыыщыз ашәт,
ашыыцра
қәыщхеит...

Игәырғаз ашәт,
агәырға
шәтыцхеит.

Игәығыз ашәт,
агәыцра
шьхыцхеит.

Ишыыщыз ашәт,
ақәыц ахылтцит.

Ишыыщыз амц
ацсра
иазхәыцит...

* * *

Атцла азы
ианыцшылоит,
Атцлеи
атцлеи еицылоит.

Азы – саркыа
зегы-зегь анылоит,

Азы атцан
амзаға гылоит.

Ажәфан,
зегы-зегы зну,

Аамта цха-затцэны изху.
Атцла
азы ианыцшылоит,
Нырцэи – аарцэи
еицылоит.

* * *

Зеггы ирхаану –
Иахья,
Иналагоит
Ашәахья!
Ахьи
ацслымзи
еилых,
Тцака – адггыл
ажәџан – хыхь.
Иахьоуп икоу –
ҳахьынхо,
Иацы – ииасуа,
изатцәхо.
Ахьи
ацслымзи
еилых,
Тцака – адггыл
ажәџан – хыхь.
Уақәшәар,
аамта уахьзоит,

Ахьи
ацслымзи
еисоит,
Урт ириааиуагы –
аамтоуп,
Иацтәи
ацслымз –
Иахъа – ахьоуп.

* * *

Аетцә ианыстцеит
ашәак,
Аетцә ианыстцеит
жәеинраалак,
Исацәажәон
блала уахак,
Акалашәа атцх
еинаалан.
Ифыхон
ифыцза
цәахәак.
Амцеи ази
уа еинаалон,
Иаатуан ҕа дунеик,
ҕа мазак.
Ашәа ацсы
ҕыц исхалон,

Иейтасхәон
Сгәы итѣхоз абжьы.
Акыр ихаразарц
ацсранза,
Аетдә ианыстцеит шыыжьы –
Уаханза,
Уаханза,
Уаханза.

* * *

Адгъыл сылархәар,
сышәтүеит,
Зны сқәаны,
сысны сауеит...
Адгъыл
Салазар,
сыцсуеит.
Адгъыл иалоуп
са сыцсы,
Уи агәеисыбжь саҳауеит,
Ажәџан нымтдәаф
мазаны
Адгъыл хәычы
агәы еисуеит.
Адгъыл сылархәар,
сышәтүеит.

Уи санақәлахо
мышкы,
Ма сқәаны,
сысны сауеит...

* * *

Атх ңызә – ағытбжы,
Арбағь –
аамта
абжы,
Ғыц ихәқәнаргоит
шыжы.
Атх ңызә – ағытбжы,
Игәылшәаз амра.
Арбағь – аамта абжы.

* * *

Сылацш кыдхалт
Ажәфан атца,
Сылацш кыдхалан
сыцшуеит,
Хьаак
тагыежьюеит
уажә сгәатца,
Еиха-еиха сгәы цшаауеит.
Аеацсахуеит зегьы ашышьыхәа,

Сеысыпсахуеит,
 нас, сарггы,
Сгәы сафьсуеит
 зеггы рзыхәа,
Самхатцәыулоит зынггы.

Хара инсыжыыз
 сыччабжь сахәуеит,
Къарахә хысыбжьны
 исзынхаз,
Рѡаш шытыбжьушә
 исаҳахуеит,
Идыдрашьтыбжьны игауаз.
Имацәысуеит,
Амш баацсхозаап,
Ахьтагь уажә еиха сакуеит,
Гәхьаагарак
 сҕанахәозаап,
Сқәыпшра ааигәа сзатцәуеит.
Еиха-еиха
 амра сгәахәоит,
Ацхын хага –
 ақәыршѡы,
Ацстазаара итцегь сахәоит,
Сатцәца
 итәхәмаруеит
 аѡы...

* * *

Лацшхырцагоуп
ацстазаара,
ханзыжьюа
хэыч-хэычы,
Иахзымхо ауп
игэхьаахго,
Иахтцаахуа хгәаҕы.
Гәы зтдам
ацхарра
хьшәашәоуп,
Гәы зтдам –
зеггы зеггы цсуп.
Анышәеипш
ажәа хьшәашәоуп,
Ицсыдоуп
итцәыцсуп.
Ацстазаара
лацшхырцагоуп,
Ус аамта хажьоит.
Иаиааиз – уи
ианымшәаз иоуп,
Иаиааизггы
дажьоит.
Лацшхырцагоуп
ацстазаара,
ханзыжьюа
хэыч-хэычы,

Иахзеилкаару уи ахаара
хацсаанза, мышкы...

* * *

Адггыл акәа
итаршәу
агәагъ хәыч,
Адггыл атца
икаршәу
агәаг хәыч,

Реитцашьыцра
цстазааразар?
Ирыбжьоу
аҳәаа
цсразар?
Ашьыцраггы
гәагла
итәызар,
Мышкы
иизар,
Мышкы
ицсызар,
Ацстазаара
агәагъ
мрахазар?

Амра афнытѣа
 хапсқәа
 иуазар,
Ашәахәакәазар,
 хапсы
 зхылтѣа,

Амра иаццоит
 хапсы иахытѣа...
Адгьыл атѣа
 икаршәу
 агәагъ хәыч.

* * *

Абзиабара ашәа
Аапын иафит,
Ирымхәац ашәа
Ашәтышқәа ирхәоит.
Апхынра-мцадыд
Тагалан аафит,
Ахь-чара аныхәәә
Азын
 иахәоит.
Рапхәатәи абзиабара –
Гәыгран асцырақәа,
Царцалыкь шкәакәан
Жәфанаә еикәшоит.

Абзиабара ашәа
Аапынра иафит,
Ирымхәац ашәа
Ашәтышқәа ирхәоит.

* * *

Аамта ахыпса
 исшәоит
 сыцстазаара есымша,
Амра – аамта ахытыпса
 иҭашәоит сымшқәа
 есымша.

Саамта
 ахы иацсоуп.
Ахь-рахәыц
 сгәаҕы ирыххоуп.
Сыцстазаара ахынтцәа
 иццәоит саамта
 ахытцәтцәа.

Аамта ахы
 иацсоуп,
Амра хамшқәа
 рыхьтацсоуп.

* * *

Ацстазаара ацхызоуп – ацсра,
Аарцә иҕоу,
 нырцә иҕоу рзыцшуп.

Аамтоуп урт ирыбжьоу.
Иахьа ахьзуп
Ахаан,
ҳазжьо.

* * *

Кыраамта
исзеилымкааз
саамта,
Еилыскаар,
спыруеит...

* * *

Амш агага тыххазар?..
Апстазаара амш иатэхазар?
Атх – цсразар,
Цсра цырразар,
Мзаназара
Цсранаазар,
Иахдыруазеи дунеи хзыкәу.
Иахгәагьуазеи
Хгәыгра – нхыкәу..
Амш иафыкәу ашәацшь
Иаракәзар,
Ахәылцшәацшь
Иннажьуа мөазар?..
Мөазатцәык –
Агәыгра бжата,
Зны иахзымжәыз

Хатџахә атџа
Итаршәу ақаруа
Җлахьынтџазар...
Зны ханзыжбуа
Цџазааразар...
Иахжәыз амш
Зны ышкәакәазар,
Җазшыуа җымт –
Уи җеикәатџаазар...
Җазтџоу ҳаңьал
Җатџытџуазар,
Зны,
Ацџазаара – мышхазар,
Амш агага – тџыххазар...

* * *

Бжа цџазаара –
Бжа-цсроуп,
Бжа цырроуп.
Ацсреи
 ацџазаареи
Аамтџа
 ахҗа рыбжьоуп.

* * *

Аамтџа атџан,
иахьа суеит.
Иахьа – саатуп,

Агәы еисуеит.
Аамта атан
Зегь еизоит,
Зегь хаипылоит,
Уа ханхоит.
Уи асаркыа ду хануп,
Азы иеипшуп,
изыпштәуп.
Бжыыс иахоугыы,
Азы абжыоуп.
Апсреи апстазаареи
Ирыбжыоуп,
Хәаан иҕоуп,
Иагынхоит,
Нырцәи аарцәи
Еилнаргоит.
Аамта цәыкәбар –
Иахыа,
Агәы кылнатцәоит
Апсра,
Аамта алу ду –
Иахыоуп,
Иагыцстазаароуп,
Иагыцсроуп.

* * *

Адгыыл акәа
Зны сантало,

Амѡа – цъарсахъан
иануп.
Амѡакѡа затѡуп,
ицшьѡуп,
Азиаскъа –
адгъыл
ашьѡуп.
Еисуеит,
уи ашьа еикѡтѡазом,
иахжѡеит,
уи агъама
хѡазом.
Халалоит,
халтѡеит анышѡ,
Ацстазаара ныкъѡбоит
зны хкъышѡ.
Адгъыл агѡатѡа
хтѡахуп,
Ацстазаара
ацшь шѡык
аартуп...

* * *

Адгъыл абгъыц Ду
Ханылоит,
Ханытѡеит,
Ихамчуи –
акымзаракгъы.

Атцыхәтәнтәи
 ажәа –
акәац хәыҗ
 ҳаргылоит,
Иаҳзымхәаз
 аҳәарцаз
 зеггы...

* * *

Зегь ҳаиуеит,
 мышкы ҳацсырц,
Зегь ҳацсуеит -
 избан?
Ҳазхәыцп...
Итцакыдоу,
 тцакы змоу,
Аамта акәзар,
 зхацкы ҳцо,
Аамта акәзар,
 ҳаикәзыршо,
Ҳацстазаара
 зқьынтә
 изшо.
Иагъа ҳургъы
 ҳахъазом,
Аамта ыҕоуп
 интәазом.

Апстазаараҕ
иҕам
ҕыц.
Зегь хайуеит
мышкы
хапсырц.

* * *

Аетцә икьатаз
Зқышықәса рапхьа,
Иҕыхаз уажә сапхьа,
Игәыграз
уажәапхьа.
Аетцә икьатаз
зқышықәса рапхьа,

Издыруада ухьаа,
Урдырма узтаа,
Лашаран узҕыхаз,
Узааз, иугәтыхаз,
Ацәгьей абзиеи,
Аччиейи ақьиейи,
Ахаан еицызар,
Зны аиашагьы
мцызар,
Мцахрагьы
дгьылзар?

Ицсызгы
Дыцсымзар,
Ара зегы
Еилазѡаргы
Жѡанаѣ еилыцуеит,
Ицсыз анышѡ дартоит,
Ицсы ажѡан
ихытцуеит.
Зегъ шыкац еипш икоуп,
Мцы-аргама
Хтаныхѡоит,
Иахтахым
атѡца
гѡыкала ханыхѡоит.
Гѡнаха змазам
иеипш харгы,
Анѡа хихѡоит,
Анѡа зны хатеитцаргы,
Знымзар, хаиныхѡоит.
Иахзылбааишьтуеит
Аетѡ
Хаикѡхарказ.
Хаблаѡа хитуеит,
Ихамбо
Хбарказ.
Аетѡ икыѡаз
зкъышықѡса
рапхѡа,

Икоуп ҳа
 ҳнаџсан,
Икоуп ҳа
 ҳапҳъа...

* * *

Дыкоуп ахатца,
 апҳэыс,
Адыд зырцэажэаз –
 мацэыс.
Изыргьежьуа
 дарбан апша,
Апҳэысгъы –
 ахатца
 ихыцша...

Икоуп, нас
Амцеи
Ази,
Хыхъ ажэџан,
 Цака адгъыл,
 Ауаџи.

Ахатца,
 апҳэыс –
 зегъ азэ роуп,
Ажэџан –
 адгъыл иафьтцшэаз
 ажэоуп.

Адгъыл –
 ихақхаз
 анышә,
Ажәфән ахь
 хназго
 ахышә.
Адыд зырцәажәз –
 мацәыс,
Дыкоуп
 ахатца,
 ацхәыс.

* * *

Аамта хахәхоит,
Иаргыларц акәац,
Адгъыл иашәылоит
 Ажәфән,
ахарц иатцә илахәоуп,
 дунеи цсы
 зыгроу.
Аамта ахауа –
 ацсеипш итцагоу.
Аамта иамоуп
 идырым ацштәы,
Иамоуп агъама,
Иамоуп афәы.

Есааира аеапсахуеит,
 ацштәқәа зегь
 тазоит,

Абри анышә,
Атцыхәтәантәи
Сажәә,
 Сашәә,
 инықәбо сқьышә,
Сахьцалакгы,
Сзықәшәалакгы,
Сеиқәзырхо,
Саныкоугы,
Саныкамгы
 сгәы зырпхо.
Абри адггыл,
Абри ажәәан –
Сгәыгра ахышә,
Сгәы иқәшәыпса,
Саныкамло,
 уи анышә.

* * *

Зны идггылхаз,
 аецә рыццышә,
Аецә,
 адггыл хәыч иахәхаз.
Ацстазаараз
 зыццышә
 нышәхаз,

Адгьыл – аетцәкәа
ихацхаз.
Етцәа лашан
жәџан
иҕыхарц,
Зқы шықәса
етцәа былүеит,
Ацсы ахаларц,
адгьыл
нышәхарц,
Ауаа аетцә еицш
ицсуеит.

* * *

Атцхаҕ
Сашәақәа
Тцәахуп,
Амза –
Суада ашә
Аартуп.
Ашәа џныџуеит,
Интцәазом,
Ауаа џноуп,
Аха иубазом.
Ажәџан ашә
Аартуп,
Иакзом...

Цьоук ҫналоит,
Цьоукы цшуп,
Хыхь,
Цаҕа –
Зеггы
Еихыцшуп.
Амзаҕа
Ашышыҕа
Итәуеит,
Ала траа
Зеггы
Иахзыцшуеит.
Амза –
Ауада
Ашә
Аатуеит...

* * *

Ажәфан иагәылоуп
Адгыл аңсы,
Мзашәагы –
Цсрашәоуп
Игәыгуа азәы изы.
Зеггы-зеггы ҳашәа
Мышкы инаҳагзоит,
Атцыхәтәантәи
Җажәа –
Амра җашәоит.

* * *

Асаат
Ашьтахька
Игьежьюеит.
Сгәы аанкылеит,
Сгәы
Сажьеит,
Адгьыл сацгьежьюеит,
Схынхәуеит.
Асаат
Ашьтахька
Игьежьюеит.

* * *

Ажәџан иагәылшәеит
Иатцәак
Ашәаны,
Ажәџан иагәылшәеит
Ажәак
Мазаны,
Ажәџан акалтаҕ
Адгьыл хәычуп,
Адгьыл акалтаҕ
Сыцәар
Стахуп.
Амшын агәы тытцуан

Амшын гәы
Еисуан,
Ашәа анымтцакәа
Сыцәар,
Сыцсуан.

* * *

Амра хшәалан,
Амшын шит,
Ашәацшь хытцын,
Амза тәит,
Ишәтит ажәфан,
Атцх тцәцоуп,
Мзашәахәа..
Амшын
Иандоуп.

* * *

Сыццакуеит
Ацстазаара,
Сыццакзом ацсра.
Сахьзазом
Ацстазаара,
Сахьзауеит
Ацсра.

Ҳаказамшәа
зынзаггы,
Ҳакоу,
Ҳакам –
зеггы акоюп.
Адггыл –
Уи зегъ –
ҳара ҳауп.

* * *

Цсра зқәымыз афы,
Ржәуан зны ахацәа,
Зыбзиабара блыз,
Уи агәнаҳа иатцаз...
Ашәышықәсқәа
рхәаа,
Зны ибырлашха,
Ихаҳәхон.
Абзиабара зиааиз,
Иаиааиз иакәхон.
Цсра зқәымыз
Афы ржәуан
Зны ахацәа,
Згәы ццышәха
Изыблыз.
Мца-мыцәа згәатца,

Цсра зқәымыз афы –
Нтәара зқәым
Цьанатхон,
Цсра зқәымыз афы –
Абзиабара акәхон.

* * *

Ц-атцәцак афыцьбара
Зжәит –
Уара ублақәа
Сылсит,
Сашьит.
Исзычхауам умбара,
Ахьта сакит,
Ацхын сабацои?..
Афыцьбара зжәуеит,
Агәнаха сатцалт,
Амра былүеит
 ажәазатцәны сгәатцан,
Итцасым абзиабара,
 агәнаха сатцан...

* * *

Амца иастан,
Сажәеинраалақәа мцахон,
Зы-цәыкәбархон,
Ишнеи-шнеиуаз,

Қәыршығон.
Ацша иаццон,
Дунеи иакәшан
Ихынхәырц,
Жәған ихалан,
Иатцәалашан
Исәацшырц.
Амца иастон,
Сажәеинраалақәа мцахон,
Рыцсы талан,
Сгәатца итытцны
Иашәахон...

* * *

Атцх еикәа-еиикәа,
Амш бырфын
Зыхшыу,
Ахытцәтцәақәа
Хьефқәа,
Амза дырга зну...

Ғыхәа-ғырба –
Амш,
Амра кәиц
зықшәаз,
Ацстазаара бжыхаа

Дрыцхауп
измахаз,
Тысашәан ашара –
Амра ца пытуеит...
Бзиабара шәахәала
Ауархал ду
рсуеит.

* * *

Ицысеит асаат
Са сыгәтыха,
Исамтазеит
Аамта
Цсыхәа,
Аамта цызшәо
Аңеыха,
Аамта җазхәаз
Ахыц,
Еимгеимцара
Иахаанхо
Ғыц...
Асаат хәыҗы –
Аамта аеыхәа,
Аамта агәеисра –
Сыгәтыха...
Ицысеит асаат
санамыхәа,

Исзамтеит,
иссамтазеит
цсихәа.

* * *

Ашьхақәа ргәатца
Амра цәахуп.
Ашьхақәа
 ргәеисыбжь-
Арџаш ццакуп.
Ашьыжь ииуазар,
Ашьхара ииуеит...
Амра былуазар,
Уатцәы ыкоуп,
Ҳаапшуеит.
Мџа-шкәакәан
Арџашқәа

Ашьха иануп,
Ажџан ахь
Ҳхазгало,
Мџазатцә хануп...

* * *

Азәазәала
Аамта ҳаццоит,
Мышкы,

мышкатцыхәә
 хаихьзоит.
Ацстазаара
 бырлашны
 халшәоит,
Цх-аетцәә
Агәатца хташәоит,
Азәазәала
 аамта
 хаццоит...

* * *

Җәәашықәса хьаан,
Нак-аак
Ихабжьоуп,
Жәәашықәса –
цстазаароуп,
Жәәашықәса – цсроуп...
Дыказам –
 сархәоз,
Сара сузыпшуеит.
Саб,
 аамта
 хацуп,
азәазәә
 хцыруеит.
Җәәашықәса хьаан

Еиѡахшеит
наќ-ааќ,
Еиѡахшеит
Ацстазаара,
Иахзымшеит
Ахаќ.
Ѧажѡашыќѡса хѡаан
Наќ-наќ
Ихабжѡоуп,
Ацстазаара – цстазаароуп
Ацсрамыжда цсроуп...

* * *

Асарќѡа анаѡс
Сќѡыцшра ыцѡоуп,
Шѡтымацара
Адѡы зегъ
Хќѡоуп,
Шѡапеимаада
Схѡычра
сышыѡоуп,
Асарќѡа иалыцшуа –
са соуп...
Ицаѡоуп
аамѡа
хабжѡара,
Ѧаха-Ѧымѡроуп

Ейхагы.
Ихаанхаз
Еимгеимцара,
Исаркяхаз
 нас,
 зынгы...

Схэыцра схыччоит
Акыр-кырхэа,
Асаркы анаос
Зегы
 аанхоит,
Ааос,
 ихьяауп
Са сыгэтыха,
Асаркы салсыр – хайтахоит.

* * *

Амра ықэыжж ахағы,
Игэылтцт ашэтыц
Ахэағы,
Адуinei зегы абриоуп,
Ашэт ахаанра
Иахьоуп...

* * *

Ашэт агэабылуеит,
Ишэтуеит,

Уи агәеисыбжъ
Ашәахеит,
Ашәа шнеиуаз
Шәахәахеит,
Ашәт агәабылуеит –
Ишәтуеит...

* * *

Җажәашықәса
 Схынхәар
 Стахуп,
 Сыхцәы хыпцштәылан
 Ирхәы-рхәуп,
 Игәкуп уи аамта,
 Сгәыкуеит,
 Акыраамта
 сгәы хыхыуеит...
 Ицаз аамтоуп – инхаз,
 Шаҕа нхазоуп – узыхызаз.
 Җажәашықәса сгәы пыруеит,
 Җажәантә аамта хынхәуеит.
 Санахызә,
 Җажәантә сыпсуеит,
 Еимгеимцара-аамта
 былуеит.
 Җажәашықәса

Схынхәыр
Стахуп,
Җажәашықәса
сыңшуп,
сыңшуп...

* * *

Аңхызағ аамта
Хынхәуеит,
Агәыгра хаманат,
Җаиуеит,
Аңсра ааигәоуп,
Аңсра хароуп,
Аңстазаара зегы ирыңсоуп...

* * *

Икасышын сара сқәыңшра,
Икасышын
Са сғара.
Шьта сахьтәыуалоит
Җынфықәра,
Зны сартәыуон сызхара.
Утазоит мышкы
Ухьыз,
Ужәла,
Аамта ааиаанза
уира,

Икасышзааит
Сара
 сажәра,
Баша җымтразааит
Сыңсра.

* * *

Артцу хәың
Абжыы
Хрыжь-хражь,
Атх еиқәа
Хәычык сызныжь,
Уара уда
Сытх тацәуп,
Сымшқәа
Пхазаргы,
Сзатәуп.
Убжыы хяаах
 исыцроуп,
Убжыы игәхьяазго –
Схәыцроуп.
Уара уҗымтроуп –
Са сыңсра,
Уара – сгәыгра затә,
 сҗара.
Сыңсы згәылала –
 сгәабжыы,

Сытх тѣцақәа –
Рхьытѣтѣабжы.
Уахак схьыцрақәа рацѣоуп,
Сзыргѣатеиз,
 уа убжьоуп.
Арцу хѣыц абжы
 хрыжь-хрыжь,
Атх еиқәа
 хѣычык
 СЫЗНЫЖЬ...

* * *

Акакала сымшқәа
Арахѣыц иахацсоит.
Абырлаш лыцшаахқәа
Жѣѣан исыкѣшѣоит.
Аетѣқәа среилахѣит,
Абар, исзыкных,
Аетѣқәа рыла
Аимхѣыц сызрыцх.
Сиетѣ, укыдыз,
Укыдшѣар хѣа сшѣоит,
Акакала сымшқәа
Срахѣыц иахышѣшѣоит.

* * *

Ацстазаара агага –
 Ацсра.
Ацсра агага

Агага аңылеит,
Аамта ахыыкам
цъара
Аёымтра аңсытёкыа
даргылеит.

* * *

Адагёа адунеи иахауан,
Алашё зегы-зегы
ибон,
Дцёажёон гёаныла аёаха,
Гёыцрала иказ еикёхон.
Агёыцра зегы-зегы
ахёон,
Агёыцра зегы ахауан.
Агёыцра зегы-зегы абон,
Аңстазаара ианымшёаз
дыңсуан.

* * *

Сатцёаё амачар еисуеит,
Ицхеи-цхеиуеит,

Иеилашуеит,
Аңсы талоит
ацёыкёбар,
Ихёытхёытуеит уи абар,

Инықәхәмаруеит
Цшьяала укышә,
Агъама уханарштырц
анышә,
Ақәыпшра хәмаруеит,
ашъа шуеит,
Сатцәцағ амачар
еисуеит.

* * *

Ашәтқәа зеиҭырбоз апцхәызба,
Шәты-лацшыхаала
деимызда,
Цша-қәыпсычхарак назхытцыз,
Ашәтқәа рыбақәа
инархытцыз,
Бырлаш шкәакәан
знап ианшәалаз,
Зыччапшъ
амцеипш изыцралаз,
Нырцәгы аарцәгы
зыргәәтеиз,
Тцысашәан
згәашътыбжъ нафыз,
Изаҳаз –
уи дынцәахшоума?

Дунеи иқәымлац
Азәиоума?
Нацънатә аума?
Наанатә аума?
Иазәыкхазгы
иара иоума?
Икалап,
уи жәѳан дылбаазар,
Ашәт дагәылшәаны
дкашәазар,
Анцәа идырып,
дызгәацхахуа,
Дызшаз диасасны дызшахуа,
Насыц ыкоума –
иеимаркуеит,
Бзиабаран ргәы итаркуеит,
Ихәыхә шкәакәан
уи зны инхахуеит,
Хышьыцба- ласны
инышьтыцраахуеит,
Иналазуеит жәѳан иатцәара,
Зынгы иқәхоит
асакара,
Уи бырлашны
цъа икашәахуеит,
Ихызатцәны
агәы итәшәахуеит,

Зынгы
гәыҫран итәахыхуп,
Изтоу айрыз –
хыразлыхуп,
Нырцәгы аарцәгы
аргәатеиуеит,
Шәынтә ицсыргы,
шәынтә иеитеиуеит,
Амшын атца,
Ажәфан атца –
Бырлашк таршәуп
зегы хгәатца.

* * *

Аңырцалыкь ангәылтцуа
абагәа,
Иахауеит, рхәоит,
адагәа,
Алашә
иҕам аңштәқәа ибоит,
Ағаха
иҕы еилгоит...
Аңырцалыкь антало
абагәа,
Адагәа ддагәоуп,
длашәуп алашә,
ағаха ҕитзом,

Апарцалыкь
агəылтцаанза абагəа.

* * *

Қбаад иатцəан – амшын,
ағба
салам шəкəын
ихыз,
аетцəқəа аашаанза
амшын рыфəун,
амза
блазатцəык ала
иацхьон,
азқьышықəсқəа
рысалам –
ағба
амшан иатцəа
ихын...

* * *

Ҡажəак –
исзымхəаз
хахəуп сгəафь,
Исзышьтымхуа агəала
изытыз асафь,
Ихьшəашəоит есаира
ацхара исзынхаз,
Ҡажəак лабжышны –
узамфəа иахəыкəкəаз,

Хахәума ицслымзхо –
ацслымз хахәхо,
Җажәак исзымхәаз –
хахәхан инхо...

* * *

Ихкәац сымышқәа...
кәац, кәац,
Сытх атыхәтәантәи акәац.
Исцәыпцәаз
сцәахәа
арахәыц,
Ацстазаара сызто ғыц.
Акәзааит,
са сзы
зегь акоуп,
Амши
атхи еилоуп,
Иаулап сытхықәа...
кәац, кәац,
Сғымтра
атыхәтәантәи
акәац

* * *

Исзымжәыз атх
Пысеуеит атәцеипш.

Исзымхоз аетцә
Тысхуеит сахьан,
Сызхьымз аз амш
Схәыцуеит ҕыцны,
Амра нақәшәоит
Сыбғыц кәицны,
Сыбғыц шәкәакәәҕ
Са сбылуазаап,
Ғутыр тасуп,
Ғыц уиуазаап,
Ацстазаара абжа
Мцызаап,
Аиашагы –
иумыхәо хәшәызаап,
Иузгәамтазакәа
уҕьалоит,
Зны узымшәоз,
Нас уанаалоит,
Атцхи амши
Зны иеилалоит,
Атцхи амши –
Ахи ахәшәи,
Ғыц иушәозаап,
Ғыц иузозаап,
Ацсры ахызатцә
зны иухьзозаап...

* * *

Бжеикэатцэа
Бжашкэакэа
Ахэыхэ.
Сымшқэа,
Сытцыхқэа
Еилалеит,
Саамта,
Ипцэаз атеисцыхэ,
Саатушэа,
Асаатқэа
Еишьталеит.
Ишьтыпрааит,
Уи аамта цеит,
Иабакоу?
Уа уакэхап
Издыруа,
Бжа – атцх
Бжа – амш
Уатэхеит,
Ацэгъагъ
Абзиагъы здыруа.
Бжеикэатцэа
Бжашкэакэа
Ахэыхэ.
Сымшқэа,
Сытцыхқэа

Еилалейт.
Саамта –
Иццәаз аҗейспыҳә,
Саатушәә,
Асаатқәә еишьталеит.

* * *

Ашәтыц
ашәтыц
гәыднакылоит,
Ашәтыц
ашәтыц
иазгәыкуейт.
Ацсреи
ацстазаареи
еицылоит,
Ицарцалыкьхан,
ицыруейт.

* * *

Қәазам иауа –
агәхьяагара ауейт,
Қәазам ицсуа –
агәхьяагара цсуейт,
Дгыли жәфани
рқәа-рахәыц рххоуп,
Абзиабара –
амацәыс цыртлоуп...

Қағам иауа –
ағәһаағара ауеит.

* * *

Ацғәеикәәтқә – атцх,
Абла цым-цым,
Хьаасғы усымам
Сығәһаағы укым,
Хьалап,
Харзымцшаарц,
Хьы ахьынхо
хцап,
Хеоужьны
цсаатәтцас,
Хамтәыжәфа
цхартлап,
Ажәфан ханымшәар,
Хьалап хлантцы,
Ицеит аетцә
уарғы саргы
ххацкы,
Зны убас, усыцәтәымуп,
Усцәымгуп,
зынгы,
Хаипшыми қазшьала,
Иахзеилои? –
Акғы!

Цѡа змам
алашьцара
Саазқәылаз сацәшәоит,
Уи атқан – лашарак –
Зегъы-зегъ
хаимдоит.
Азә амш датәызар,
Егъи –
атцх датәуп,
Ацгәеиқәатцәа – атцх
Сымѡаҕы ицшуп,
Абар,
акагъ агым,
Сымѡа еихнатцәоит,
Иамазам хара,
Зегъы-зегъы
зны интәоит.

* * *

Аиқәатцәеи
Ашкәакәеи
рыбжьара,
Иарбан амш?
Иарбан атцх?
Иеилацсоуп уи
цштәы мацара,
Угәы инадкыл,

Абцъар уатцх,
Уи
ахызатцә ауп
издыруа,
Ацәгъеи абзиен
Еилзырго,
Ацсра –
ацстазаара аныѿра,
алашара зегъы збо.
Аикѿатцәеи
ашкәакәеи
рыбжьара
Итцәахуп зынза
ѿеа цштәык.
Нырцәи
Аарцәи рзы
агара
Арсра иатәхуп ацсык...

* * *

Етцәала
атцх тысхуеит,
Етцәала
атцх сыѿуеит.
Исзымѿыз
ѿыц ианысхуеит,

Исзымхәаз
зны сашьуеит...
Агәнахеипш
зны снатцалоит,
Сажәа,
сгәаҕы ипсыз,
Исзышьтымхыз
ахәыцрақәа
цсаатәхоит,
исцәыпрыз,
Ихьантахоит есаaira
Агәала,
зны иузынхаз,
Шәанеизынха шәхала,
Ғымтзакәа
узшыуаз,
Гәнаха хәычык
сатцоуп,
Сыпсаанза
сахьхәуеит,
Аикәатцәаггы шкәакәоуп –
атцыхқәа сыфәуеит...

* * *

Тагалантәи атцх –
Исзымжәыз аф-ҕа,
Сгәы итагьежьюа

Италаз,
Исцәыпрыз сыхға,
Агәхьяара хьяа,
Хаакәакәа-мачар,
Ихытцует есаaira,
Агъама сымбар,
Сашьует
Хәыч-хәыцы,
аха мап, избазом.
Ихынхәует зегъы
зны,
Аха ақәыцшра
хынхәзом.
Изжәует
уажә икастәаз,
лабжышны
афы,
Ихаауп
уцсы тнахыртә,
агъама,
афы.
Иласуп,
ухы ухаштыртә,
Нас, ицьбароуп,
Атцыхәтәан инхаз иоуп –
Зегъы-зегъ хайтоуп...
Тагалантәи атцх –

Исзымжәыз аф-ға,
Амза җеж – саға
тәит ихыҗеа.

* * *

Аетҗәа хшәалеит
азы,
Икьаҗама?
Иблыма?
Абар,
Уи аншәалеит снапы.
Зәыр диима?
Дыңсыма?
Аңсыкоуп,
издыруеит ушьтан,
Аңстазаара иалоу,
Узхьымзас
уазхәыцеит,
Избан?
Уи гәырҗьароу?
Гәалоу?
Аетҗә аншәалеит
снапы,
Иҗыҗәама?
Иблыма?
Лашаран ианылеит
снапы,

Исашәхәа,
сыңсыма?

* * *

Сашәа – сыңсырта,
Ахыщахәцахә – сажәа!
Сгәы хызатцәны

итытцыз

Сгәы итыкьасаз

шьала...

Еимгеимцара –
ацстазаара,

Еимгеимцара –
цсрамзи...

Зны ажәџан
ахалара

Нас,
адгьыл

хынхәрамзи...

Зныктәи агәыргъара –
Агәахәара агъама.

Зныктәи аеыжәлара –
агәагъра аҕама

агәатцанза инеиуа,

Ацсыхаара

тызхуа,

Ашьеипш ипхеи-пхеиуа,

Ахаан уанызхуа.
Зны агөырґъара –
 цстазаароуп,
Зны атдөуара
 цсрами!
Атцыхэтэантөи ахызатцө –
Сажәа
 Уа Уами!

* * *

Сыбзиабара аацын –
 игәилцштәхәу ашыжъ
 аффы хаа.
Сыбзиабара ацхын –
 амца зку,
 ицыруа аеыхәа.
Сыбзиабара тагалан –
 ахыуардын неиуеит
 ашышыхәа.
Сыбзиабара азын –
 абырлашқәа тдөуоит
 ахәхәыхәа.

* * *

Азын ґаха,
Азын дагәа,
Атцла шкәакәақәа
 шыжъы.

Иагәылпрааит
Азын дагәа
Ардәына ағытыбжы.

* * *

Ҳаиңылеит
 Ғажәашықәса
 рнаҕсан,
Ғажәашықәса
 раңхъа –
 Иахьоуп.
Аамта ҳахәмарт,
 иҳаисан,
Зегъ шықаң
 еиңш иҕоуп.
 Шәахьоуп.
Иқәыңшуп ҳагәқәа
 ҳа ҳажәыргы.
Аччаңшь рғықәуп
 ҳҳаҳғқәа.
Ғажәашықәса
 рышьтахъ
 ҳаңсыргы,
Иеибаңшаауеит
 ғыңны ҳаңсқәа.

Хаипылеит
 ѡажѡашықѡса
 рнаѡсан,
ѡажѡашықѡса рапхѡа –
 Иахѡуп.
Азқѡышықѡсқѡа нхоит
 хара хнаѡсан,
Уареи
 сареи хзын
 зегь акоуп.

ТАГАЛАНТѢИ АТЦХ

Схѡыштаара акѡеицқѡа идырлашоит суада.
Атцх ауапа аѡылахѡан ицѡоуп, агѡы каршѡ,
Сгѡы сартынчуам, сынхар хѡа сшѡоит ашѡада,
Сухѡоит, ажѡѡан, аетцѡеимхѡыц схаршѡ!

Цѡа-ртѡа, цѡыкѡбартцас абгъқѡа еишьталеит,
Ацша иаргѡатеиуеит, атцлақѡа зазоит.
Ахауаѡ абгъқѡа кѡашоит, еинаалан,
Сишь! Атѡынчра аѡаларшѡны ардѡынак шѡахѡоит.

Ицѡоуп акацкацқѡа, ахра лаша реѡатан,
Сѡацхѡа зыхк нытцхѡраан, ианбашо хѡа ицшуп.
Еикѡѡыртуеит арбагъқѡа атцх ахѡнеихѡоу гѡастарц,
Амза ахѡтѡы лацш аасхамшѡѡазо исхуп.

Атѣ абла қаруақәа ахьзы картәоит адгьыл ахь,
Тагалантәи атѣ аза фежь ахәоит.
Снапы сырххоит атѣ еипш ишәу ажьымжәахь,
Амахә хаха аетпәкәә ҕалан илашоит.

Суада еиҫа сыѡналахуеит,
 еиҫа схѡыцра схалахуеит,
Икѡеицеиуа акѡицқѡа бырлашхазшѡа збоит.
Амфѡ былуеит еицраланы,
Схѡыштаарамца арцѡажѡахуеит,
Тагалантѡи амца
 амреипш ихаахоит.

1980

* * *

Аадын абгъиатѳа,
Аадын атѳыс иатѳа,
Ушьац иатѳа апштѳыхаа –
Скъѳпшра акасыиатѳа.
Ублаѳа шѳтышха,
Ушѳтѳа касышха,
Сышѳа зегъ хырѳкеит,
Стѳѳпшѳа хѳыч ѳырѳкеит,
Уѳшѳара сахѳает,
Аадын.

Избан?!.

1980

АҚӘА ЛЕИУЕИТ

Ақәа леиуеит,
 Цсҕыхгоу, цсеикәрхагоу?!
Ақәа леиуеит,
 Цстатцагоу, шыацаагагоу?!
Ацәыкәбарқәа еибаргәатеиуеит,
 еимаркуама
 адгьыл?
Ақәа леиуеит,
 цсыс иахаларц
 адгьыл.
Икабоит, избоит ацсышқәа,
 икабоит жәџан атца,
Ацәыкәбарқәа иршоит
 рыцсыцқәа,
 апта шлақәа
 ргәатца.
Гәырпсахәагоу, игәыжъжъагоу
 хацсы злоу, изхылтцуа?!
Цәыкәбарк иалоуп,
 цәыкәбарк еипшуп
 хацсы ажәџан
 иананытцуа.
Ақәа леиуеит
 хгәы цәыкәбарқәа мшынхарц.

Адгьыл атцаф
 фьц хайтеиуеит
Ацстатцага, шыацаагага
 ақәа леиуеит...

1980

* * *

Атцх еиқәареипш,
 убла еиқәарақәа
 срыцәшәоит,
Атцх еиқәараф
 азыркәи мцақәа
 лашоит.
Амца иаблыз
 агәқәа рыццышә
 насфәпсоит,
Амца схьымсыц хара,
 ахара
 снаскьоит.
Атцх ихнахыз агәил аблақәа
 цәаакуп,
Атцх зеижьаз уахак имала
 дыцшуп.
Агәы иацәызыз, агәы иазымпшаауа
 дзатцәуп.

Амца зхьымсыц агәы хьшәашәоуп,
итацәуп.
Исыздырзом алашыцара са сзацәшәо,
Исыздырзом азыркәи хәыцқәа злашо.
Исыздырзом урт акәиц хәыцқәа
дзыркыз.
Дарбан, дарбан жәәан лашьцараә
ирзыцшыз.
Са санцәыуо, сәыза лыбла разқәа
ччоит,
Са санцәыуо, етәак аблақәа
еиқәыцсоит.
Са санцәыуо, азәгы стәыуабжь
иаҳазом,
Са санцәыуо, абла еиқәарақәа
ирбазом.

1980

АГАРАШӘА

Дыцәаз сыцшқа дышәмырҕыхан,
Дыцәаз хамтакы.
Зегь рыгәтыха уи игәтыхан,
Дҕыхоит шәизыцшы.

Дыцәоуп сыцшқа дкарахазшәа,
Иблақәа разуп.

Арѡаш пагъа дгѡанатазшѡа,
Ахара изыпшуп.

Тыск чырчыруеит, уи иадыруеит
Дшыцѡо Абрыскьыл.
Адѡы атдыхѡан ѣык кьыркьыруеит,
Ахы, сыпшқа, угыл!

Амра ѣыхоит, сыпшқа уѣыха,
Амѡақѡа узыпшуп.
Уан лыгѣтыха, уаб игѣтыха
Уархѡарц ртахуп.

Сыпшқа уѣыха, сыпшқа уѣыха,
Удгьыл узгѡкит.
Ахра иалкѡаз арѡаш ѣыха,
Амѡахъ иццакит.

Сыпшқа дѣыхоит, сыпшқа дѣыхоит,
Амра уццакы.
Амаалыкъцѡа имѡа рныхѡоит,
Дахъзарц игѣтакы.

Адѡы атдыхѡан Бзоу кьыркьыруеит,
Дангылт иѡы ашкьыл.
Тыск чырчыруеит уи иадыруеит
Дѣыхеит с-Абраскьыл.

1980

* * *

Амца акызаап мраташәара,
Мраташәара амца акызаап.
Уа ублызаап, са сыблызаап,
Амра нхазаап ҳа ҳабжьара.
Амш аҳәаакәа сырхысырц,
 баша усыхәон,
Баша усыхәон, атцх аҳәаакәа
 еилоугон,
Сара зыхәан апша
 ухәынчон,
Сыкәла, ухәаакәа сзынужьырц
 сухәон.
Амш иафыкәыз ашәапшь хьшәашәар,
 уа усцәызуан,
Амш апсымтаз амәа
 иқәлазгьы
 дысцәызуан.
Цьоук аатгылон,
Иццакуан цьоукы
 сыхьзарцаз,
Еизга улапш, схызлон убла,
 суцшааларцаз.
Амра нхарцаз ҳа ҳабжьара,
Амра нхарцаз,
 амца акызаап мраташәара,
 амца акызаап.

Амра блызаап
 ха хабжьара,
 амра блызаап.

1980

* * *

Уаха срыхьтэыуазом ашьхыцкэа,
Сгэы ҕызкаауаз ашэткэа стахым.
Уаха сырпылазом ажэтцыскэа,
Уаха са саштаҕ аапным.

Уаха срыхызыаазом уажэакэа,
Сыпсатдан ухаҕсахыа стэахзом.
Иузысхэазом исхэалоз ашэакэа,
Исзымхэаз мазажэак схэазом.

Уаха срыхьтэыуазом ажэтцыскэа,
Са сыхэтцыскэа сныжыны ицахьеит.
Уаха еизызгазом ашэтыцкэа,
Урт ашэтыцкэа рзыхэа сбылхьеит.

Иказам, иказам сыблакэа,
Урт амца рхыхэхэыла ибылуам.
Стэыуар, срыхьтэыуазом ажэтцыскэа,
Урт цеит, шыта бзантыкгы ихынхэуам!

1980

САШӘАҚӘА

Шәа шәынахыс, са дсымазам
азәызатцәык,
Шәа шәынахыс, са сыказам
шәа шәынахыс...
Акгыказам са сзыхәа зеггы
ансымоуггы,
Саныччоггы, сангәырғьоггы – сгәы
цәыуозар.
Шәа шәыда, азәымзаразә
сизеилкаазом,
Шәа шәыда, са сызустоу
азәггы исеихәазом.
Шәа шәыда, са санцәыуо азәггы
дцәыуазом...
Шәа шәынахыс, азәымзаразәггы
дсымазам,
Са сынахыс, шәа шәыкоуп –
сара сыказам...

1980

СЫМҢА

Икызар сыетцәа, сахъзоит сыгәтакты,
Исыцзар сашәа, сыннакылом акы.

Амзаға сеилаһаит – сқәыпшра сыхъзеит,
Амра лашазар – атцх аамта цеит.

Ғыстуеит ишсымчу, иғыхарц сдунеи,
Амра саңыларц ахәахы сыццакуеит.
Ажәфән, сухәоит, амтәыжәфақәа сыт,
Сынхалан избарц ишсымоу насып.

Алакәқәа сырғәылтцит, исхоуп урт рыцсы,
Сызхылтдыз ргәеисра – ашәоуп сара сзы.
Амра саңыларц сцоит, сыццакуеит,
Етәатәылак
уаха саннеира хәа ицшуеит.

1980

* * *

Ажәфән иалышәшәан
Акәицқәа кацсошәа,
Азыркәиқәа лашоит.
Схәычрашықәсқәа хъзушәа,
Рымтәыжәфа иахьыршоушәа,
Стәы иснатан срыхъзоит.
Исырхынхәырц сашьтоуп
Исафсыз, сызхьымзәз,
Сымфа арахәң еипш ипоуп.
Сашьтоуп схәычра – шәтыц,
Атынчра сыцәзырзыз,

Сгәыґра зыркәиқәа
Шәабаци, шәхароуп.
Атґх еиқәара ныпхәхәо,
Сшәышьтоуп, шәара шәхарахоит.
Схәыґрашықәсқәа рымаза
Нажәгоит еиґахәо.
Схәыґралабжыш еицшхә,
Сгәыґра арцсәхәарцаз,
Азаза схьытәтәоит.
Ажәфан иалышәшәан
Акәицқәа капсазшәа,
Азыркәиқәа лашоит.
Ицоит, урт аангылом,
Сқәыпшрабжь раҳазшәа,
Дунеи ссирк ахь амґа сдырбоит.

1980

* * *

Апґа црышқәа, апґа пкышқәа,
Ажәфан иатцоуп, изазоит.
Ажәфан иатцоуп акасышқәа,
Снапы еитдысхуеит, урт срыхьзоит.

Амра хәмаруеит, ацыпхь куаруеит,
Адгьыл азқәаґ икәашоит.
Ашьхә рґашқәа рымч еиґеиуеит,
Зыхьк гәәґеиуеит, ишәахәоит.

Дгъыли жәџани рыкуа старшәуп,
Амра, исыкәырша унапы.
Уархал иатцәаны сапхъа икаршәуп
Ахаскын иатцәа акасы.

Апта црышқәа, апта пкышқәа,
Ажәџан иатцоуп, изазоит.
Ажәџан иатцоуп акасышқәа,
Снапы еитцысхуеит, урт срыхзоит.

1981

* * *

Иатцәоуп зегъ арака, иатцәоуп,
иатцәазоуп,
Урт рыгәта, урт рыгәта
сыпшқоуп, сыпшқазоуп.
Сымаза змаздаз сымзаџа тәит,
Атцх иазыркәихан сыблақәа
хтит.
Q-блaк рыпсы сатцаршә сшәымбарц
сыртцәахит,
Сџымтра рызхымган аетцәақәа
блит.
Сымаза ззышьтымхыз амза лақәит,
Сыпшқара азхымган, амш абла
хнатит.

Исырзит са сышыта, азаза хъяны,
Сызуеит, сышәцәызуеит абар, абыржәы.
Сыбла-зыркәиқәа шанхан, еикәацсоит,
Сыбла-зыркәиқәа хәычуп, ицхашьоит.
Сымаза змаздаз сымзаға тәит,
Сәымтра рызхымган, иблит, агәқәа
 блит.
Иатцәоуп зегь арақа, иатцәоуп,
 иатцәазоуп.
Сыблақәа ишәцәырзо, ирзымхәо
 мазоуп.

1981

ҚӘАК АУНДАЗ

Қәак аундаз,
Қәак аундаз,
Снауғапшындаз,
Снауғапшындаз,
Ацәыкәбарқәа сырхәаеындаз,
Сыцәқәырпандаз зегь хәаены...
Ушьта схылон,
Ма суцылон,
Гәтыхак уасхәон сухъзаны.
Шьири, ишандаз,
Шьири, ишандаз,

Амра пхандаз,
Ма сшәәхәандаз, убла хысклон,
есшыжыы!

Скарматцысар,
Ма сыжәтцысар,
Уцәа ацсымтаз,
Ашарккамтаз,
Тынч уарфыхарын сыбжы.
Шьхыцк иагәылоуп,
Шәтык иагәылоуп,
Цәыкәбарк иалоуп са сыцсы.
Ажәтыс шкәакәа,
Насыц шкәакәа,
Ушьта ихыстцеит хәылпазы...
Қәак аундаз,
Қәак аундаз,
Ацәыкәбарқәа сырхәаеындаз,
Снауғацшындаз,
Снауғацшындаз,
Усғацшындаз, сыгәра угон...
Шьири, ишанда,
Шьири, ишанда,
Ажәтыс шкәакәа –
Насыц шкәакәа,
Ушьта ихыстан, иухъзон!

1981

* * *

Ах, издыруада, са сыблақәа рыңшшәы,
Исазхәода, са исыздырзом, нас

сышәшәы.

Урт дрыблит, дысцәырыблит азәы.

Сыбла ирытчихит, сыбла ирытцаз
аңшшәы.

Сымтәыуарцаз, баша,

башаза иңсы изеит,

Сыбла хәыңқәа рыңшшәы сцәизеит,
имхәазеит.

Са исыздырзом,

исыздырзом

урт рыңшшәы,

Сара исхаразам,

акгы схаразам,

сышәшәы.

Сара сзыхәа сара сыблақәа

мазоуп,

Рыңшшәы здыруа, рыңшшәы

еиызкаауа дхароуп.

1981

* * *

Алапыңқықәа реытцазан аблақәа

ңшаауеит,

Алапыңқықәа реытцазан,

аблақәа гәыкуеит.

Агәы иазымхәаз,
Ирхәари,
ируи,
ибылуеит.
Алабжышқәа рымтәазар –
ҫымтзакәа ицсуеит.
Избахьада аблақәа, аблақәа
ангәыкуа,
Ах, длашәуп,
дышцалашәу
урт зымбо ишбылуа.
Гәы иазгәамто гәазтода,
дара роуп, дара.
Гәы иазымхәо амаза, сшәыхәоит
ижәзала.

1981

* * *

– Бымтәыуан! – срыжъжьон абыҫҫежъқәа,
Уа сбахчақәа ирхытцуан рыпсы.
Исықәтәон гәык алабжыш ҫежъқәа,
Шьта ицәырызгои амраҫ бласы.

Абгъыц ҫеижъқәа ихыртуан сцәанырра,
Абгъыц ҫежъқәа цсуан снапаҫы.
Апсаатә ҫежъқәа ирзымзан сцәанырра,
Итырхуан есаaira сыпсы.

Срылазааит аптақаа,
апта кәымшәышәқәа,
Апта касышқәа,
апта лабжышқәа,
Срылазааит ашәтқәа,
саапын зырпшзо
Срылазааит ашьхыцқәа,
ацха еизызго.
Срылазааит ахрақәа,
абахәқәа, азыхьқәа,
Срылаз ифатцхахо
ашамтаз аҳәыхәқәа.
Адгъыли ажәфани
рхәааф сыцхазааит,
Шьыжь, амра-шәт аңғало,
иаңызгало ашәзааит.

1981

ШӘЛЫЛАМКЪЫСЫН САН...

«Шәлыламкъысын сан!» –
Ахәычы дуазыруан.
Ан лмыткәма, луаз
Дгъыли жәфани ирныруан.

Ихаҳәхаз напқәак,
Ахәычы дкарыжьюан.

Итѣууоз блақәак,
Агәырѡацәгәа нрыжбуан.

«Шәлыламкыысын сан!» –
Ахымца даңылон.
Ахы зықәшәаз ан,
Уи ихъчараз дгылон.

Ицсыдаз анапқәа,
Ахәычы инеихъысуан.
Инымтѣазоз ахқәа,
Ан лызқәа дрысуан.

«Шәлыламкыысын сан!» –
Итѣууабжь атц арѣыхон.
Быбла зхыбѡеи, сан,
Бгыл, ҳцалап ҳәа длыҳәон.

Ихъшәашәаз анапқәа,
Ахәычы дрышьтуамызт.
Дырцәырыхъчон ахқәа,
Ан лнапқәа цсуамызт.

Атцхаѣ урт кәылзхон,
Ахәычы дрыхъчарцаз.
Урт атѣи дрыхъчон
Ацсадгыл еикәдырхарцаз.

1981

СА ИСТАХУП

Цсы зхоу ргәы амаза
 са сгәатцәҗ итцәахуп,
Имииц рашәа, имииц ражәа
 сазыңшуп,
Зықь-гәы рхъаа, са сгәы иамаз ибылны,
Атцх агәыргъа –
 сгәы иахылтцуаз ашәаны.
Амш сызпыло –
 амшра сыңыз шәахәаны.
Агәқәа ирхылтцуа цхаррак сыцуп,
 сарпхоит,
Уи ансыцым, сымра хьшәашәоит
 итәхоит,
Са сцәыкәбаруп,
 са сцәыкәбаруп,
 са схәычуп,
Цсы зхоу рымаза са сгәатцәҗ итцәахуп,
Цсы зхоу ргәатцәҗ, рыцсы атцәҗ са стцәахуп.
Цсы зхоу сыразра, са сыңшқара рызкуп.
Имиц рашәа сгәы,
 сыңсы атцан итцәахуп,
Адгъыл иалоу,
 сыбжа рыбжа-мцан ҳаиқәуп.
Амш иацәызхьоу агәқәа сыңыз
 агәқәа шуп...

Атцх иацәызхьоу
уака снейра иазыцшуп...

1981

* * *

Ччацшык аҕыкәуп аетцәа,
Ччацшык аҕыкәуп амзаҕа.
Цхарак сныруеит, кәицума
Сгәы зыблырц иаҕу?
Тынч иҕыхоит амш лаша,
Иагәылакуп зқы-маза,
Иагәылакуп зқы-насыц,
Дарбан уи ззыцшу?
Уҕых, уҕых, амаалыкь -
Ацстазаара ахытхырта,
Уа уеицш ицшқоуп амшгьы,
Иарты угәы ацацха,
Амра иагәылпрааз ашьхыцкәа,
Ирылатцәоит ашәтыцкәа,
Убла хнамкааит амра-ца,
иагәылх ашәахәа!

1981

АХ, ГУНДА, ГУНДА, ГУНДА!

Ах, аетцәакәа лаҕәында,
Урт аблақәа срыблында,

Уахык, уахык саҳында,
 уи ашьхыц сыпшаауан.
 Ба боуп, са сакәзам, Гунда...
 ...Ах, амза ахаҕы тәында,
 Ихты бхаҕсахьа, Гунда,
 сыпсымтаз сыбҕапшуан.
 Сзыркәи лаша, иабанза,
 Бабатцәахыз уаханза,
 Бааскьа, бааскьа абранза,
 быпсы ацыпхькәа схьыгза.
 Ба боуп сзыркәи хәыг, Гунда,
 – Са соуп, – са сакәзам, Гунда,
 Дырзеит, дуцәырзеит Гунда,
 лассы улыхьза, улыхьза.
 Ццакы-ццак атцх ццакуанда,
 Утәы, ах, амза тәуанда,
 Ма сылбақәа дрымбанда,
 дрымбаргы дсыпшаауан.
 Блазы имазаз, бла ихыртзар,
 Зхаҕсахьа хәаз дыжәдырзар,
 Маза амаза дагәлтцзар? –
 Уи лтцәыуабжь саҳауан.
 ...Ах, аетцәақәа млакәында,
 Уахак сшахыз сыпсында,
 Урт аблақәа насхьысит,
 зыркәитцас ипхашьан.
 Ицсит, ба бакәын, Гунда,

– Са сакәын, – сакәзам Гунда,
Зыркәи, зыркәи хәыгч аблақәа,
ашамтаз еикәыпсан.

1981

* * *

Адгьыл ашьацқьа хрылтцит,
хцәыкәбаруп,
Адгьыл – амшын ду цәкәырцакны
хазцоит.
Адгьыл ҳахылтцит, уи зегь ихануп,
Ан лыпшқа дхьаалгар,
ла лышқа дылгоит.
Адгьыл ашьацқьа ҳалоуп, хцәыкәбаруп.
Адгьыл ашьацқьа ҳа ҳала
еисуеит.
Адгьыл шыа ҳалтцит, адгьыл шыа
ҳалоуп,
Адгьыл мца ҳалоуп,
иаҳиааир, ҳзытуеит.

1981

* * *

Ицсит амза агәы кыдшәан,
Апсы кыдшәан итахеит.

Ацсацамтаз ѿ-кәицк сықәшәан,
Бла сазгәамтақәа сынхеит.

Ажәѿан аетцәа шацәыззоз,
Исцәахытцит атцх ацсы.
Сықәла иѿыза дышлыхзызоз,
Имцанарст ацша лкасы.

Ирызхымган гәык афымтра,
Ҷымткәа аблақәа гәыкит.
Ихты убла, сара сымра,
Иузгәамтазо сзытит.

Стцәыуарц шцастахыу лабжышла,
Аха сылабжышқәа беит.
ѿ-блак ашарпаз испылаз
Уара угәатцкыс ицахеит.

Сыгәгы кыдшәеит, агәы нкыдшәоз
Амза, сымаза ацацха.
Сара сзакәзар агәы зкыдшәаз,
Мца шәамеригзан, сташәырха.

1981

* * *

Ишеит. Адгғыл Ҷыц иршеит,
Шьтақ анзам макъана,

Амш аныршоз зегъ харшеит,
Хамтак адгъыл ацсашъеит,
ишахамтоз таха.
Атцла – адгъыл адақәа,
ашәшьыраф
рыцсы еитаркит,
Атцла – адгъыл анапқәа,
ауафы
дхараркит,
Цсгаха рымазам зынза.
Иаацсазар – иахәом
таха.
Адгъыл рнуп ауафы инапқәа,
Шәикъымсын,
имам шәаха.
...Ицәам! – адгъылгы ауафгы,
рыблақәа тырхаха.
Атцх ашәшьыраф рыцсы рзоит,
ирымазам урт шәаха.
Ишеит. Адгъыл ғыц иршеит
Шьтак анзам макъана...

1981

* * *

Ақәа леиуеит, ақәа леиуеит,
Сгәы алабжыш еидш иаргы шызаап.

Ақәа леиуеит, ақәа леиуеит,
Сара сгәеипш, ҕа гәыкгы блызаап.

Ацәыкәбарқәа, шәхымкәан җамтак,
Шәхымкәан җамтак сшәыхәоит,
сшәыхәа.

Мрәташәамтаз, мзатахамтаз,
Азәы изыхәа, сара сзыхәа.

Шәыпстаттагаз ма шәгәыжжягаз,
Сыпсы-рахәыц еикәышәхәал.
Мрәташәамтаз, сыпсацамтаз,
Шәылабжыш сызхышәтәал.

Ғымт сышәпыртцып, хәаак схытцып,
Сгәы ацәыкәбар ацсымтаз.
Ақәа леиуанатц,
шьхак схытцып,
Маза гәык стапшырцаз.

Ақәа леиуеит, ақәа леиуеит,
Сгәы алабжыш еипш иаргы
шызаап.

Ақәа леиуеит, ақәа леиуеит,
Сара сгәеипш, ҕа гәыкгы блызаап.

1981

* * *

Амшын ируеит амра,
Цшьяала, ацша
 хцәахьымсааит,
Ғышәымтын икыдшәоит,
Амаалықь умтцәыуан,
Еицәызыз
 еипылоит,
Еицрытцуа аатгылоит,
Апхәызба бымтцәыуан
Ацха ируеит
 амра,
Исгәалашәоз зегь
 схаштит,
Сызгәалашәаз
 дсыздырзом,
Дарбану сызғызтұа,
Исзынзыжыыз ажәа,
Аблеикәа дысхаштын,
Сныжьны
 дцеит
 уатцәынза,
Ацха ирит
 амра
 уатцәынза,
 уатцәынза.

1981

* * *

Цхызла усахъа
тысхуеит,
Ашәыгақәа
нысхуеит,
Ацәакәа цха
сықәуп
сшьапқәа
хтны,
Имышәтыц шәтык
фьсхуеит,
Сызымдырзо дхысхуеит,
Исзымдырзо дыками
сыгәхъаа даганы.
Ацхыз – ашәыга
шкәакәа,
Ихәам,
ифым
сыбгьыцқәа.
Сықәлап ацәакәашьта,
сцәахәашьта,
анцаны,
Ацхыз – апхәызба
цагъа,
Исылтеит лыччапшь
шкәакәа
Хамтак ацхыз
салазарц

Исхалтцеит лкасы...
Цхыз усахъа тысхуеит,
Аха нас ианысхуеит.
Егъа, егъа ухъаргъы,
ацстазаара ҕа цштәуп.
Ашәыгақәа нысхуеит,
Имышәтыц шәтык ҕысхуеит,
Амза зсахъа
аныло,
Есытцх сузыцшуп.
Исхарои, сшәыга
нтәазар
Ублақәа мцацәазар
Ацәақәа ацҳа
сықәуп,
сшыапқәа
хтуп...

1981

* * *

Амшын ихытцыр,
рыцсы рхытцуеит,
Мшында ачнышқәа
затәуп.
Ацәқәырц – мтцәыжәфа
Ацәқәырц – ҕыза

Адгъыл мшынзарц
аҭахуп.
Амшын ихытцыр,
Рыцсы рхытцуеит,
Мшында адгъыл
зегъ тацәуп.
Ацныш шкәакәа,
Ацәқәырц иалоу,
‘Еа цәқәырцакгы
иазыцшуп.
Амшын шытытцуеит,
Агәы тытцуеит
Адгъыл хьатцырц
аҭахуп,
Ацныш бырлашны
иагәылтцуеит,
Ирыцхны ацәқәырца
ирыхшыуп.
Амшын ихытцыр,
Рытцсы рхытцуеит.
Избоит, рыбақәа
цәаakup,
Ацәқәырц ашәа
ргәы иахәоит
Ажәџан мшынуп,
дара иртәуп,
Амшын ихытцыр,

рыңсы рхытцуеит,
Мшында ачнышқәа затцәуп.

1981

* * *

Ицәхәит атцлақәа,
аха ахьта ишакыз
сархәазом.

Ицәхәит рымахәқәа
Избоит сгәатца
штәцәыз...

Ирзеит рымаза,
Ихьааргаз сархәазом,
Ицәхәыз атцлақәа,
ирбоит ахьта ишакыз.
Брыцхауп хәа,
Рнапхахақәа сыкәдыршеит,
Ҷыстзом рызатцәра
салазеит,

Сызатцәра рнырт,
Ирдырт сгәатца
штәцәыз,

Аха сычхара иалазеит,
Ицәхәыз атцлақәа
Сшызатцәу рдырт.
Ицәхәит атцлақәа,

аха ахьта
ишакыз сарымхәеит,
Ицәхәит рымахәқәа
избоит сгәатца
штацәыз.
Ирзеит рымаза,
Ихьааргаз
сарымхәеит,
Саргы ирасхәазом
ахьта
сшакыз...

1981

* * *

Ақәа акәзам итцәыуо,
Згәы зыхьуа ацша акәзам –
са соуп.
Ақәа акәзам
иухьызсо,
иуцыло,
Цшазам узыркьалаз
са соуп.
Ахәылпаз ғызтыз,
Са сакәзам.
Амш анахыс икоу –
уатцәоуп.

Атқ анахыс
итцәахыу
сакәзар,
Мышкакәзар
саныкоу –
мышкоуп!
Итцәыуо са сакәымкәа,
қәазар?..
Икәашоит,
ишанхаз
ацәыкәбар.
Аптақәа еизызцо апшакәзар,
Ацәақәа саццоит –
уччар.

1981

АМҢАҚӘА ШӘМЫЦССАН

АмҢақәа шәмыцссан,
АмҢақәа ирнуп
ашьтақәа,
Атцлақәа ирыцхаз,
Абыгьқәа шәыкәшәа,
Цстазаара зтынхаз,
Рыцстазаара еикәшәырга,
АмҢақәа шәмыцссан...
Азатцәра иагоит,

Сыдгыл агәеисра,
Зда ыҕам Аҗсны.
Зи мҗеи урылган,
Иахьанза уаагоуп.
Уҗеицәа ршьацқьала:
Шәынтә укәабоуп.
Иухыугахьо ахьаа,
Иарцәажәоит амшын.
Тәым дгыл изхытцыз,
Ухшара ргәы блын.
Уҗышәха урыблыргы, –
Италон уҗсы.
Гәыгран уа уакәын,
Иамаз Аҗсны.
Ицәажәоит уа ула,
Хаҗсуа бызшәа.
Ицәажәоит Аҕәа, –
Изуам хдоуха.
Аҗсны ахақәитра,
Аҕәа ирчаңон.
Рыҗсы ақәҗан хҗеицәа,
Ххақәитра рыхьчон.
Хшәыкәыхшоуп аҗкәынцәа,
Аҕәа зыхьчаз.
Аҗсны ахақәитра,
Назаза изчаңаз.
Хьзи-ңшеи фырхатцареи

Ахаан изгым.
Апсны лаша, агәтылса,
Гәкаҳара зцым.
Уара ухақәитраз
Утәицәа былуан.
Ахымца иапылан,
Уағырхырц иаауан.
Апсны ахыпшымра, шақараантә ублыз,
Ақәылацәа рғапхьа зхы лазмыркәыз.
Иназеит шәышықәсала
Җажәлар рҳақ..
Апсны ахыпшымраз ишьтыхуп ҳбирақ!
Уа сгәыгра, са схьаа, сашәа сдоуха!
Сықалақь Акәа –
Ушәты, нас, уеизҳа.

1981

* * *

Ақәа ашьтақәа
ахьыкоу,
Адггылағ акәзам,
ажәфанағоуп.
Ашьта зынхало,
дггылзам,
ижәфанзам,
амфакәа роуп.

Ақәа иазәзәаргы
амѡақәа,
иазәзәазом ашьтақәа,
Ақәа ашьта нхазом.
Адгылаѣ амѡақәа,
амѡақәарѣ адгыл –
ахаан ицсзом.

1981

* * *

Аапын имышәтыц ашәт
рыцхауп,
Аапын иацмышәтыз
дзатцәуп.
Ацсра ацшәймоуп
ашәтра ахыѡам,
Адгыл нышәхоит –
иҭацәуп.
Аапын еицымлаз
еицәызуеит,
Еицыртызгы
еибабазом,
Ашәт иҕырхыз
ацсы ахытцуеит,
Згәы ндырхазгы
дынхазом.

Имышәтырцаз баша
 шәтыкғы,
Мцада инымхарцаз
 агәкәа,
Даеазныкғы,
 даеазныкғы
Ашәткәа ирхызсароуп ақәа.
Аацын имышәтыз ашәт
 рыцхауп,
Аацын иацмышәтыз
 дзатәуп,
Ацсра ацшәымоуп
 ашәтра ахыкәам,
Адгыл нышәуп –
 иҫәәуп...

1981

* * *

Ухымцшылан сыбла,
Сыблакәа шцәоуп,
 убылуеит.
Ухымцшылан
 сыбла,
Сыбла ихыцшылаз
 дыцсуеит,
Азәызатцәык
 иакәзар,
азәызатцәык иблыз,

игәнаҫа згоит,
Азәызатцәык
уакәзар
сыбла ихыцшыло,
уеикәхар – угәра
згоит.
Дызустоу издырзом,
Сызустоу сыздырзом
ацсра иацәынхаз,
Ухымцшылан
сыбла,
сухәоит, о сухәоит
унцәаз...

1981

* * *

Амҫа нымҫахытц,
иҫоу хәаантцәоуп,
иҫоу гәтыха ццәоуп,
Гәала нымтцәазоуп,
Амҫа нымҫахытц –
агәы агәыгра нтцәоуп.
Агәы агәырғара,
амҫа иалазоуп,
амҫа нымтцәақәа.
Иҫоуп амҫақәа,
амҫа гәыцрақәа,

амѡа ныхѡақѡа.
Амѡа нымѡахытц
зегъ ахъеицѡызуа.
Иѡоуп агага,
Иѡоуп амѡаптѡа,
зегъ ахъеипырцуа,
Мѡакоуп,
 мѡазатѡык
Агѡы иалнахуа,
Агѡы иапшаауа,
Иѡоуп амѡақѡа...
Лакъынтѡа-лапшѡуп,
Дарбан ихынхѡуа,
Дарбан имхынхѡуа.

1981

* * *

Итѡъаз ахы
 кашѡаанзоуп –
Мышк хѡлаанза...
Амш хѡпсаѡѡит
 иаахѡлаанза,
Атцх хѡизнаѡит
 иаашаанза...

1981

* * *

Адгъыл азы ажәуеит,
Снапсыргәытцақәа

рқынтәи,

Адгъыл азы ажәуеит,
Ақәагъы нтцәар
ауеит.

Ажәфән иаздырзом

ақәа амтцәар

ишыбылуа,

Ажәфән антцәыуо,

шәымтцәыуан

ирыцхашәшьа,

Иашәраза итцәыуо,

итцәыуо шәикъымсын,

Адгъыл баша

шәанымсын,

шәырхымтцын

амфәқәа,

Ишәтахым дгъылкаҕ

шәыгәқәа

нышәмыжъын,

Шәыццакы

ақәа

хкәаанза,

Ажәфән иатаху ахәаанза,

Ихәацәоит,
 збара мацәысу
 зҕымтҕра дыдроу,
ихәацәоит ажәѡан...
 ... адгьыл азы ажәуеит,
Снапсыргәытцәкәа
 рҕынтәи,
 Адгьыл азы ажәуеит...

1982

* * *

Сцоит
 ҕымтҕзакәа
 ашьшьыхәа,
Аацныказ,
 шьыжыказ,
 азаза сҕахәхәы,
Ацстазаара рықәбап,
 сқьышәкәа
 ччабжьушәа,
Сгәы иташәаз
 амра
наскьаргап цьоукы.
Сцоит
 ҕымтҕзакәа,
 ашьшьыхәа,

Абзеираз, мхәазакәа,
Ишәыхыша
зегъ згоит.
Итцәыуоит азаза,
Итцәыуоит ахәхәыхәа,
Сқышәкәа ирықәбаз
аччапшь –
амра ташәоит.
Сцоит,
фымтзакәа,
ашышыхәа...

1982

* * *

Ақәа агәеисыбжь
анырхытцлакь
адәкәа,
Сыцсуеит,
ухынхәы...
Абзиабара ззымдыруа,
сгәы,
Ацсразатцә
адыруеит
мышкы
Бзиа субаанза
сыкоуп.

Ажәѡан,
исымда
снапқәа,
Исзышьтымхуа
гәалоуп,
Ацша-нап
иартлоит
сыхцәқәа,
цхаррада
ихьшәашәоуп,
Ақәа агәеисыбжъ
рхытцуеит
адәқәа,
Азатцәра –
хгәы ашәоуп.

1982

* * *

Аценцъырқәа рыбла
атцх тацшуан,
Атцх цшаауан,
ѡнык абла
таауан,
Аценцъырқәа цсуан,
амза тахар,
Аценцъырқәа рыбла
атцх тасан...

Амш лашаран,
апенцьырқәа
аатуан,
Аонаблақәа -
апенцьырқәа
амра ицнаеуан.

1982

* * *

Ауафы
дани
инаркны
дыцсуеит...

Данцсы
инаркны –
дииуеит

Ауафы...

1982

* * *

Ажәфан сызнымшәаз
сацәшәоит,
Мышкы затәык
ауп ихабжъаз,

Мышкызатцәык акәзар,
сухьзон,
Уа уакәзам,
амшоуп
сзыцхаз,
Уаныхынхәуа
са субазом,
Уаныхынхәлакь
амра
ташәоит,
Ара адгьыл
аангылт,
игьежьзом,
Нас, иҕазам,
аамта
нтцәоит...
Уаныхынхәуа
са субазом,
Ажәџан
есааира илакәуеит
Ихәлоит,
уажәшьта
уаха ишазом,
Исзымхәаз
ашәақәа цсуеит...
Уаныхынхәуа са субазом.
Азатцәра шытызхыз деиқәхоит,

Аамта прит –
ихынхэзом,
Ишызатцәу амза
тахоит,
Уаныхынхәуа
са субазом,
Ғымтзакәа, амра
ташәоит,
Адгьылгьы уаҳа
игьежьзом,
Уаныхынхәуа,
са субазом.

1983

* * *

Апхызеипш убналеит,
усцәызит,
уҕьялеит.
Атқи амши
еилытцит, еилалеит.
Адгьылағ атдых
хсахьақәа
аннахит.
Ипыумҕын атқ,
ицыумҕын –
сыказам,

Ҳаттоҳит амш
 уатёынза,
 ҳахыҝазм,
 Адгылаё атҳ
 ҳсахбақәа
 аннахит...

1983

* * *

Адгъыл шыцѣаз
Сѣхейт,
ишахъан...
Атѣхъ цысеит –
амш хабжъара
ишьтан.

Ғымт аза
штдәуоз
саҳахьан,
Атх аза
сықәыцсан
сыржхьан.

Зымши
зытѣхи
еилалаз
зегъ цахъан,

ЗЫМШИ
ЗЫТЦХИ

еилытцыз,
цъа сынхан...
Цъа ишахъан,
са стыцан җазә
диихъан.
Адгъыл шыцәаз
сҗыхеит,
илашыцан.

1983

* * *

Ацстазаара
аҗынтәи
Ацсраҗынза
иааигәоуп...
... Ацсра
аҗынтәи
Ацстазаара
аҗынза,
Заҗа ихароу
аҗара.

1983

СЫҖОУП АРА

Шәысмазтаан, бабантәаи, бызуста,
Сышәхаштит, са сыҗан ара.

Шәысмазтаан, иззоит шаҕа схытҕа,
Шәызсышьтои, сахьыҕам, ҕытҕа?

Исцәыжәзаргы шәхьаақәа сныруеит,
Шәыпсуазаргы шәацхьа сыпсуеит.
Шәангәыргьо, шәантәыуогы здыруеит
Шәа шәымцақәа срылоуп,
сбылуеит.

Сыҕоуп, шәа шәыла саныҕам,
Сшәыздырзом, сызустоу схәазом.
Ишәзымдырзо сыҕоуп сахьыҕам,
Шәааигәа сшыҕоу жәбазом.

Шәысмазтаан, бабантәааи
бызуста,
Са сшәыцуп, са ыҕоуп ара.
Шәсазтааргы иззоит шаҕа
схытҕа,
Саныҕамгы
сыҕоуп ара.

1980

* * *

Сыиатцәахә кыдшәеит,
Сыиатцәахә кыдшәеит,

* * *

Сытх , иабахъуеи?
Са сакэзар
иуцыртца,
умтэыуан,
Ашамтаз азазеипш
скабоит,
Ашамтаз ухъаакэа
згоит,
Сытх умтэыуан,
умтэыуан...
Ушызбац, бзиа узбоит.
Сытх, иабахъуеи?
Ашамтаз аңхызеипш
скабоит,
Икыдшэазар сиетэ,
ҳаипылап,
Икыдшэаргы, аетэ
еикэхоит,
Сытх, иабахъуеи?
умтэыуан...

1984

* * *

Сбылуеит
ибылуеит
ацэашы,

Сгәы ацыблаахқәа
 рыщцышә
 еизыжәга,
 Ирзышәша
 адгғыл,
 ажәѡан
 сыцсы.
 Ибылуеит ацәашы,
 цстазаарак
 мыцәарц
 макьана,
 Сбылуеит,
 ибылуеит
 ацәашы.
 Уи ыцәоит,
 агәтыхақәа
 нтцәар
 иара
 ахала,
 Цсы зхыцыз,
 иахалом
 ацсы,
 Сцәашьаблазатцә
 хыстуеит
 цахәала,
 Сбылуеит,
 ибылуеит
 ацәашы...

1985

* * *

Ажәѡан
лаша-лашан
зқьымра
азқацхазшәа

Ашьхақәа
ирықәшьын
амра хаа
атцәацшь,
Ацстазаара
Арыцхәыч
ҕыц
икашәазшәа,

Цшьаала ацсы талон
ашамтаз
ашьац.

1980

САНДУ ДУДА АГРЦХА ИЛЗЫСКУЕИТ

Анцәа иргәаҕра тцасымхәа
салхәон санду,
Нцәа диҳәон,
дныхәон есышьыжь,
Цәашьыла еицылшьуан
атцхқәа рыцсы,

Анцәа дахьынзаназаазоз
дхырхәон,
Амра аташәамтаз
ашә алыркуан,
Дшәон, азәы ицсы
амш илцәагархәа,
Амш ионалкуаз
еитцылхуан шыжьла,
Дныхәон, анцәа, цшзала
иахзырша хәа.
Ашыжь дацылон
Уи ґыцны дины,
Илтцон ґыц
ацәажәашьа,
аныкәашьа.
Илырхынхәуан амшкәа,
амца еикәтцаны,
Ацстазаара –
ґыцхынхәра –
иґалхәон амца
напыла итахәхәа,
ацшқеипш дахзызон.
Есыуаха зқьынтә
инаскьалгон ацсра,
Атцх ацсреипштәкьа
дацылон.
Илдыруан лымш,

Измалдоз лыцсы,
Уи дазыпшын
аныхәеипш,
Дихәон,
лыбжы
анцәа иахартәы,
Анцәа дахьынзаназаазоз
дхырхәон
Анцәа дыбмыргәамтцынхәа
салхәон санду,
Нцәа длыман, рхәон
зегь илныхәоз...

* * *

Адәы хыртит адәыкрынқәа
Сынтәак ицәаз,
Сынтәа нтәарак,
Дәыбла шаша,
Заза кәанда
Зыпсоу здыруа,
Адәы хыртит
адәыкрынқәа -
Таца хаҕы,
қхашья-қхатца,
Амра напы қхатцәы-қхатцәы,
Адәы шахә-шахә,

Зымѡа иатѡа,
Каѡа-каѡа –
тѡыс иатѡа – гѡырѡатѡа,
Атѡаѡ-атѡаѡ,
Пытѡыр – кѡаѡ-кѡаѡ,
Изшаз исасуп
 сынтѡа ааѡын –
Адѡы хыртит адѡыкрынѡа.

1985

* * *

Сыѡѡоуп...
 сурѡыхар, иѡыхоит азы...
Хашьтахьѡа иѡѡоуп азиас...
Аѡѡа...
 ахааѡѡа ахыкѡкѡоит аѡѡашыы,
Азы мырѡыхакѡа уиас!..
Уиас,
 сиасуеит амѡахь сарѡыы,
Уиасла – азиас...
Пѡхызушѡа иѡоуп иахѡо зегыы,
Иаѡамѡо шыѡоугыы удыруаз.
Харып, ѡазмырыѡ амшѡѡа ѡазху,
Хнышь хѡыѡы гѡхѡааганы ѡѡѡыуап,
Иугѡаларшѡа ишыѡоу адѡыыл ѡазну,
Ханыхынѡѡуа, ѡыѡны ѡаипылап,

Сыцѐоуп....
сыцѐоуп...
Сурѣыхар,
супхоит,
Сышьтахьѝа ицѐоуп азиас,
Алабжыш ца ацѐашьы
Иахьыкѐкѐоит,
Ирласны хѝаиасуеит, ирлас...

1995

* * *

Атѝх хѐшѐуп,
хѐшѐы змышѐаз изын,
хѐшѐы змам хѝхѝаа
хѝгѝы ианатѝоу,
Атѝх хѐшѐуп,
хѝзѝы змам хѝхѝаа
Аѝсра анахѝзу,
ѝсра змам хѝхѝаа
аѝсы тоуп,
атѝх хѐшѐуп,
хѐшѐы здыруа
хѐарѝа имоуп,
хѐарѝа змоуз изы
атѝх хѐшѐуп.

1995

* * *

Хәычы-хәычла
иааскьоит
ацсра ашышьыхәа,
Естцхы
хацсра шәхымс
халацшны
хацсуеит.
Ахәлареипш иааскьоит,
ацсра ашышьыхәа!

1995

* * *

Анцәа изхымгаз
ахьаа
Абзиабара хьзыс иаитан,
Ауаа ирзишеит.
Доусу ишилшо ихигоит,
Изызхымгаз,
дагоит
Анцәа иахь,
Ихьаа днацларц
бзиа дибарц,
ахьааипш,
дицзаарц.

Анцәа изхымгаз
ахьаа ауафы
ицитцеит
Абзиабара хъзыс иатаны.

995

* * *

Атцх ашхам ссан иануп.
Амза тәуп.
Сара исхәуп.
Атцх ашхам – амза тәуп.
Схьаа схуп,
Атцх ашхам неизыркәкәа,
Изжәит амза нтыркәкәа
Асаан хәашеит сыцсы ахьыхәхәа,
Итәхеит амза фежь уаха.

1996

* * *

Апсра еитым ахьыцәоу
сцапшьоит,
сшәоит, ифыхар хәа
Апсра ахәырбгъыц ффы ахышәшәоит,
зны ауафы
ихәаша,
Нак, нтытц
ахәырбгъыц қашәқашәоит,

Ацсра зырцәаша,
Ахьаа ачапан тҕага тлоит,
зны ицымтцәаша,
Ахәырбҕыщаҕ
ацсра ыцәоуп,
сацәшәоит,
Ах, имҕыхаша...

1996

Сгәы аҕааит тагалан,
тцыхла итәу,
Сгәы амтцәышә
тҕаҕа иласышьтуеит,
Цәамтхаа итанагалан
атцлақәа,
игархны исырцәеит ацша,
атцх ахаршәны.
Сгәы ушәыстцеит,
затцәра умбарцаз
уатцәашыжь.
Утцла рнапқәа рнаҕеит ацша,
Уаа, ашыжь...
Сгәы амтцәышә
ласышьтуеит тҕаҕа,
Мышла итәу
сгәы аҕааит тагалан.

1996

* * *

Тдыхла аблахатц гъежьра,
Тцхы зху ублақәа ртацшра,
Тдыхла ублақәа рбара,
Сзамѡаѣ ибылуан
 угәзра,
Сзамѡаѣ ипшаауан
 ацсра,
Тдыхла угарашѡа ахәара,
Нас, ацсра,
 ацсра,
 ацсра!!!
Атцх амшқәа ртазара,
Амш лашақәа рзыцшра,
Нас, узыцшра,
 еиҭах
 ацшра,
Уара уаара –
 сара сиира,
Уара уцара –
 сара сыцсра.
Тдыхла аблахатц гъежьра,
Тцхы зху ублақәа
 ртацшра,
Иацсоуп
 ацсра,
 ацсра,
 ацсра...

1996

* * *

Сгәы ахтыста нхытц
атцх шыахауп,
‘еикәатцәан.

Аеылахаә
хызатцәны
уаха ипцырзом, –

Уеиламхан...

Уахатәи атцх
цоит, ихынхәзом,

Ухьз уаха исхәазом,
сеицахан...

Сгәы ахтыста нхытц
атцх шыахауп...
‘еикәатцәан...

Сзазахан

Ушьапатцан скахәуеит,

Атцх сыѿнакуп,

Иуахәамахан.

Сгәалашәара – цәашьызатцә
схаркуп.

Сгәы ахтыста нхытц
атцх шыахауп,
‘еикәатцәан.

1987 ш

* * *

Ишеит. Адгъыл ҕыц иршеит,
Шьтак анымлац амѡа.
Амш аныршоз зегъ ҳаршеит,
Ҳамтак адгъыл ацсы ашьеит,
Ишеит. Зылцха ҳаура.
Ишеит. Адгъыл ҕыц иршеит,
Шьтак анзам макъана.
Иҕыцхаҳараха илашеит,
Ҳацсы згәылоу Амра.
Ишеит. Адгъыл ҕыц иршеит,
Ишеит. Зылцха ҳаура.

1987

* * *

Дшыказ схаштит,
иацы агәхъаа сазыргаз,
Дшыказ сархәон,
сара сылымкаа ибылуаз.
Гәыла стәыуон,
гәыла сылабжыш стәахырц,
Амра цысеын,
зегъы ирзысшеит иртәахырц.
Уатәы еизызгар
урт аңеыхақәа,
сеиқәхон,

Исцәыхьшәашәар,
 амра сзеизымгар,
 стахон.
Сааигәоуп шысхәоз,
 сықәла изыхәан схарахон,
Сахьзап шысхәоз,
 гәык аңеыхақәа сзынхон.
Сышьта ихылоз,
 сышьта ихызлоз даеазын,
Ашәа сзызхәоз, иахьак иашәақәа мыцхәын.
Са сзыркәалаз
 сышәтқәа дрыццахьан хара,
Са сзыцкәалаз
 дыкам дыказам ара.
Иацтәи амра,
 иацтәи амца сарцхоит,
Иацтәи аацын,
 иацтәи ашәтқәа сырзынхоит.
Ҷамрак хьшәашәоуп,
 Ҷамрак ыказам са сзы,
Амра цысеуеит,
 зегьы ирзысшоит уатцәазы.

1980

ШӘАК СЫЗНЫЖЬ

Иазынсыжыит амш са сымшра,
Атцх,

уцамтаз умшра ныжъ.
Кәицк сзыннажыт хәылқаз сымра,
Амзагъ,
уччацшъ насызныжъ.

Амш иннажыт сгәаштағ ашыта,
Сгәаштағ ашыта мазаны.
Насыцк ашыта, гәыграк ашыта
Сытцх иатцысхт ашәаны.

Шыжъ иғыхеит сара сымра,
Иазынсыжъхьеит сқәыцшра зқымш.
Иузынсыжъуеит пхәызбак лымшра,
Атцх,
уцамтаз шәак сызныжъ.

1980

* * *

Рхыцәқәақәа ркынтәи атцла рыцсы,
Адацқәа рахъ илбаауеит тагалан...
Аацнынза иртәахыз рыцсы,
адацқәа ркынтәи амахәқәа
инархалоит...

1980

* * *

Агәқәа рымца,
Уаха еиқәылоит адәағы.

Маза иҫыхаз
 шҫацшқоу амзаға ахағы...
Агәқәа рымца
 кәицны саларшәзарц уаха,
Сыцсы ахалан
 зыркәик ықәуп сымзырха.
Сыбла ихытцыз
 алабжышқәа сырбылуеит,
Уака арцызбак
 амца далоуп, дыцшаауеит.
Амца иакәшоит,
 амца згәылаку агәқәа,
Амца зхысыз,
 ғымт итцәыуоит ацәашьқәа.
Фархымцала
 атцх аблақәа хьзыркуп
Цшьяала, цшьяала
 уака зқымаза тцәахуп.
Амца ахәаағ
 ахағсахьақәа зытуеит,
Амца сакәшоит
 гәыкағ сымаза стцәахуеит.
Агәқәа рымца
 уаха икьатарцу адәағы?
Маза иҫыхаз,
 Изру, сымзаға ахағы?
Сыцсы ахалан
 зыркәик ықуп сымзырха,

Агәкәа рымца
кәицны саларшәуп уаха.

1980

Иухәон, – сыгәра бымган,
Изгон угәра,
Сагон азы,
Иухәон, – бымцан хара,
Быцшыз ара.
Иахъеипш, уатцәы...
Ицсуан ацсыз снапы ианыз,
Азы зтабаз,
Азы иагаз.
Сара- ацәкәырца...
Амшын зыфноу,
Амшын зшәу,
Сыцсыз – уара.
Амшын иазеивгазом ацсы,
Ицсит ацсыз...
Иухәон, – сыгәра бымган,
Изгон угәра,
Сагон азы,
Иухәон, – бымцан хара,
Быцшыз ара,
Иахъеипш уатцәы...

Иацтәи аңхыз,
Ицсит аңсыз,
Снапы ианыз,
Азы зтабаз,
Сара – Амшын –
ара...

1988

* * *

Амца схыпшуп –
Сылапш-ажәфан сшәуп –
Сшьямхақынза еицарсаны,
Скалат, азыпштәуп – Азы...
Ақәа сахынҳалан сылбааит
Адгылахь,
Тцлак сахыкәкәан Зны,
Исшәысхыз сыхьз сышәтцаны,
Сеиҭахынҳәит...
...Амала, уаҳа усгәаламшәан,
сухәоит...
Ухьз схаштит,
мышкы ахьзқәагь тацәуеит
афнқәа реипш,
Узатцәра ушәухыр уздыруеит,
Сухәоит, узатцәра ушәыз –
Унапқәа угәытцак успылеит,
еиҭа...
сухаштырц – Ара,

Гəхаштроуп – Апсранза
Ақəа сахьынхалан
сылбааит
сара Зны...

1988

* * *

Амза злыпхо
абиа сызфых.
Итəуп атцых
цхарпала
ихыхəхəо
ихыкəкəоит!
Убара сеилахəит баша,
Уаангыл!
Егьацъара хцаргьы
ххала хəанхоит.
Итəуп атцх
цхарпала
ихыхəхəо
ихыкəкəоит.
Амза злыпхо,
абиа сызфухыр,
ибнахаз бахчак
затцəхоит.
Сара арака сынхоит,
Абиа амтца

Икаршәуп скәахьча.
Сишь,
абыгькәа капсоит.
Ихытцыз атцх
хыхәхәо
ихыкәкәоит.
Акызатцәык усмазтцаан
уаха,
уахатәи атцх
акалашәа исгәапцоит.
Амза злыпцо
абиа сызфухуанда,
шьыри...

1988

* * *

Иацтәи маахыруп снапкәа
иахьа ирхышәшәо...
Ахәычра агьама,
апштәкәа, апштәеилацса,
Абна агәыла – Сара!
Атцла рыуа – Сара!
Сара Зызлан хеилацса...
...иацтәи шыац фәуп
иахьа ирхышәшәо
сыхцәкәа!..
Ахәычра агьама,

Ахәычра аффы,
Апштәкәа, апштәеилацса...
Ицәан амш сшыапафны
 иҥахәхәа,
Ацсы ашьон схафны апша,
 аееикәацса.
Ахтыста сықәтәан
 сазыпшын уаара,
Сузыпшын уара
 иаахәлаанза,
Тцла иатцәак иахыскаауан уцшра,
Уцлаз цыышьон иахьа уажәраанза.
Инхеит ашьац ффы
 хараза,
Уара иумаҳац, ахаан икамыз.
Ашьыжь цсыпны
 икнаҳан азахықә,
Ахәычра апштәы,
Схәычра асахьа ииасыз.
Иацтәи маахыруп
 иахьа ирхышәшәо снапқәа.

1988

* * *

Сқышәқәа дрыгәзуан анцәахша,
Иаха шаанза сыблақәа зазон,

Сыхцэы иатцэа илхон ацша,
Ааи, саргы Анцэа дхастцон!

Илбааздон җамҗак уа уцсы,
Уцсы сыцсы иласхэоит, уцэа!
Сымтцэыжэҗақэа атцх рыхшыын,
Сымшыдан, сытцхыдан уа укынза.

Сқышэқэа дрыгэзуан анцэахша,
Изазахаз сыблақэа цхызуан,
Ааи, саргы дхастцон Анцэа!
Аха, атцх еитцысымхыр – узуан...

1988

* * *

Агэмыркытыл қацшықэа
Ақэа рыхшыуп.
Ақэа рыхшыуп,
ршыа катэоит,
ршыа қацшыуп,
иацшыуп аеы
бнара сзықэтэоу,
сыхцэы қацшыуп.
сасра санцо,
сыхцэы цсыртлоит,
сытцкы цакны

затцәра сузцоит,
смагра цхьартцәа
Ихтуп сшыапы.
Игоит атцәтцәа
ипцәаз абжы,
уцеит уаргы
Сыжьжьо, сжыаны.
Иацшыын уеы,
аены уанцоз –
Аены!

Ихәуан ақәа
цака илбааны,
Анцәа ицсаса,
Агәмаркатылқәа
амца ркын,
ҳабна зыблыз цаса...

1988

* * *

Иахьухьуа сыхьаанза
Анцәа сумшыын, Анцәа!
Ицьбароуп ақәа,
иауа сыфнытцка ахала.
Уқәыпсычҳабжь саҳауеит
сгәабжьеипш еиҭа.
Анацьалбеит, уцсра са сҕны иааугама?

Сцәа иалтдыз аҕанчқәа
Амжәабгъ анруто...
Исхытца абырфын ала
Иузылхахоит
Уцәа иадларан иҕоу
Акаба, уахәшьа...
Икауҕоит амжәа,
Икауҕоит ххәычра аатра...
Сымтәыуарц, ианыхәоз сыхцәы,
Сыхцәырхәы,
Амжәамта,
Амжәеикәатцәа сҕаутцон
 ҕыцныкәа сара.
Икауҕоит амжәа,
Исызкауҕоит хамжәатцла еигәышәла,
Ажы ахьуеит,
Ашышьыхәа, ххәычра...
Сцәа иалтдыз аҕанчқәа
Ирызкауҕоит амжәатцла,
Исхытца абырфынала
Иузылхахоит,
Уцәа иадларан иҕоу
 акаба,
 уахәшьа...

1988

Абаииа шәтит ара,
Ашәт ъежь – абаииа,
Иауеит анакә, апсата.
Сымзырхазегь азхара.
 Сгәазхара,
Усызбомызт бзиа...
...Ашәт ъежь тәлеит
 хамзырха,
Ишәтит абаииа...
Сыкъанцъа рыблит иаха,
Сцаха къанцъа рыцъа,
Фархъаагара хцап еита,
Иауеит анакә, апсата,
Сымзырхазегь азхара.
Сгәазхара,
Усызбомызт бзиа...
Абаииа шәтит ара!
Ашәт ъежь абаииа.
Азатцәра апштәы ахыгга,
Ицеит аацын бзиа...
Уаҳа, уаҳа..
Узбазом
 уа бзиа...
Ашәт ъежь
хыркъеит хамзырха,
 ишәтит абаииа,
Иауеит анакә, апсата,

Ах, ушпазбоз бзиа,
Абаиия шәтит...
Аха?!

1989

* * *

Зыкра – зышьты,
Азы аушьт лагара.
Шьамхахьы
Азлагара азы итагалоуп.
Атцх ацәахаа иашьны,
Азлагарахьча ихагылоуп.
Азлагара – асы иауа,
Асы шылоуп...
Азы агара ртысны,
Алу гара уртысыроуп.
Ахәылыхәа асы иауа,
Асы – шылоуп.
Ацәа, ацәахаа кашьшьы,
Тынчрак ыкоуп.
Ахьта аеылахәан адәы,
Цәацшқа халеит,
Азлагара тахәхәаны,
Ацла ихалеит.
Асы ашьал ахатцаны
Илбааит шьашьалқәак,
Ацш арыцқәа лаганы,
Ацш какалқәа.

Атѣх хылон азышыты,
Азыбжыы иаццон,
Азлагара лаганы,
Ицѣаз дахъчон.
Тынчрак ыѣан иааигѣаны,
Ацѣа ахыцѣаз.
Атѣх ацѣа хаа иашыны,
Азы ашышыыхѣа ицѣоуп...

1988

* * *

Абаѣчаѣ икацсон атѣа,
Уатѣы иѣызуаа анапѣа ыцѣан,
Анапѣа ыцѣан икахѣхѣа,
Атѣх иалацсон атѣа,
Атѣла хыыхѣан...
Амза хыхѣон илаѣѣуа,
Моабжара иѣахон илбаанза...
Атѣх иалышѣшѣоз атѣа
Исцѣынѣѣон
аѣама збаанза.
Адѣгыл иаѣѣлан са сыцсы,
Атѣла иалан,
Иѣѣыпцсон атѣаѣѣа сѣѣы,
Еѣагалан...
Атѣх иалацсон атѣа,

Снапқәа ахаан ирызғымхуаз,
Атцх снышәынтра –
Аратцла хыхәон.
Абаҳчағ икацсон атцәа...

1988

* * *

Сара истәуп!
Сеирыз изаапшылаз амра!
Сгәы изаапшылаз,
Са устәуп.
Сызк чымазафы –
Сызхәаа зхәау –
Чфу-у-у!
Азхәаа ухызгоит,
Уаныхынхәлак са сахь.
Бжы-мшынк урырсны,
Бжы-шьхак урхытцны,
Чфу-у-у!
Азымч устоит,
Азамшра устоит,
Уаныхынхәлак са сахь.
Збаа азыхь узытцсхуеит,
Сзахра-бжа устоит,
Еирызк
Уанзышо,
Азыхьшәашәа усыржәуеит,

Узышара ухарштны,
Азашәа узысхәоит,
Уаныхынхәлак са сахь.
Са устәуп!
Исхарои!
Сеирыз изаапшылаз арцыс!

1988

* * *

Угәы абжыы саҳауеит –
Акыр ухьма?
Снапыдоуп, снапы назазом
уара уҕынза...
Зны ажәфәан тзыцссоз
снапқәа хыблааит,
исыхьуеит,
Зны узхьысыз снапқәа
уцхарра ргәалашәоит,
Итцегьы,
исгәалашәоит
ишыҕоу атцх,
Хшьапқәа ирытцалаз,
Ҳахқәа иртагьежьыз.
Итцегь исгәалашәоит,
Ишыҕаз амца,
Ушыҕаз уара,
Нас, нас – акгьы,

Усгәалашәоит уаразатцәык.
Хашцазатцәыз,
хашца?
...Угәы абжы
сахауеит,
Иаакәымтцзакәа уи анахыс...

1988

* * *

Амза рыкәхәхә
уқышәкәа срыгәзуан,
Сыблакәа урыгәзуан,
избаларцаз амза,
Сқышәкәа урыгәзуан,
Хананылаз мѡа-мза.
Аѡныка – хынхәран,
Җазижьтеи итцзозеи, сѡыза?
Амза ацшра ахыскаауан адгьыл,
Уи нахыс,
амза,
схәон,
ажәазатцәык – амза,
Уқышәкәа ирыкәхәхәуаз амза
сагәзуан,
Уқышәкәа ирылыпхоз,
Амза злыпхоз уқышәкәа...
Атцхаѣ – Амза!

* * *

Ашә еипш еизыргоит амш,
Изшаз исасуп!

Ахаз катәоит тәҗа,
Ашә иатцыкәкәаз

Ашә-мш!

Шәнапык ирзышьтымхуа,
Напык иантцаны

инаргоит,

Амш дузза!!!

Ашә еипш еизыргеит амш,
Изшаз исасуп!

Ажәфан ианыртцеит –
асаан дузза.

Илацшымкырц

ампахьшьеикәатцәа

ақәдыршәт –

Атцх дузза уатцәынза...

...Ашә еипш ихырхыз амш,
Изшаз исасуп!..

1989

АЗЫШРА АШӘА

Сзыхыгуп...

Сзыхыгуп,

Сыжә!

Сыжә азышара уакуазар!

Азы сануп,
Азы сабуп,
Азы сапхауп,
Азы сахшеит.
Зызлан – Захкәажә,
Ахцәырқьақьа,
Ахцәықәыпса,
Шьқыры-шьқыры.
Азы амч сымәуп,
Азашәа иузхааит!
З-ғамәак ужәыр –
сара устәуп.
Сызныхәа мшуп,
Сызныхәа тхыуп,
Узқәу ацха
Ицха тәыруп,
Сара устәуп –
З-ғамәак нахыс,
Зыша,
Зыша
сыжә – сүхәуп...

1989

ИУГӘАЛАШӘО...

Үсгәалашәеит!
Ари адгбылағ зны саныказ ҳаипылеит,

Рапхъа ханықәлаз
 ари адгъыл!
 Иугәалашәо,
 усқан кашырран...
 Мышшара...
 Амши атқхи еилан,
 Дгъыли жәфани еидын,
 Бнаран са сынхара...
 Иугәалашәо,
 ари адгъылағ
 усқан кашырран...
 Ааи, уара усқан утцлан,
 Сара иансыртәз амтәыжәфа,
 Убгъыцқәа ирылихит Сынцәа
 Сиатцәа ацштәы,
 Исылахеит усқан уцсы псраәнынза...
 Стдысны умахә санықәпрааз Аены!..
 Иугәалашәо,
 усқан кашырран...
 Амацәыс бзиа уабейт,
 Мцала ублырцаз,
 Сытцла, нас ҳамцахеит
 хаицыпрырцаз...
 Зқьынтә ихацсахит қацсы,
 Зқьынтә
 хаицылан хаицыртит.
 Усгәалашәеит...

Ааи, анкѡа,
анкѡаза зны,
Ари адгѡылаѣ саныѣаз ѡаипылеит,
Иугѡалашѡо?
Ари адгѡылаѣ
ускан кашырран...

1989

* * *

Ашьѡжѡ ашьац иатѡа
илаиан ицѡан,
Атѡаѣацшьѡѡа азаза рыхышын,
атѡаѣацшьѡѡа рыба ѣацшьын.

Ашьац иатѡа илаиан ицѡан –
ашьѡжѡ,
Атѡаѣацшь афѡын...
Сымтѡѡыжѡѡаѡа сшѡын сшьамхаѣынза,
Ажѡѡангы сыхѡда
иахшьын,
абаѡчаѡѡа рѣынза.

Скалт ианыцсалан атѡа,
Ирызнымкылаз атѡла,
Ажѡѡан санылан санѡа,
Сѡон зибнаѣа,
зишѡнаѣа,
ѡсранза.

Укәымжәы сөыласхәон уацхаҕе,
Истахуп
ашьхаҕа,
уонхәыцахыы,
Ажәфан уацәшәартә
иааигәаны,
унапы иахьангыло,
Угәы тыцсаартә
аҳаскьын тҕағаны,
Атцх иахьалыҕуа
атцәтәабжыы
иаҳгәылоу...

1989

* * *

Амра иахәоит
Азы хцәы.
– Бызса!
– Бынцәахшоуп!
– Уаангыл.
Иахеижьҕеи
Игәхьаазго
Уоуп,
Успыл!
Амра иахәоит
Азы хцәы.
– Бца!

Сынтэантэарак,
Дэыбла шаша,
Заза кэанда,
Зыцсы здыруа,
Адэафы хыртит
 адэыкрынкэа...
Таца хафы,
 пхашья-пхатца,
Амра напы пхатцэы-пхатцэы,
Адэы шахэшахэ,
Замѡа иатцэа,
Каца-каца –
 тцыс иатцэа
 гэырҕатцэа,
 атцэақ-атцэақ,
Пыткэыр кэац-кэац,
Изшаз исасуп
 сынтэа аацын –
Адэы хыртит адэыкрынкэа.

1987

Ажэфан амшын ианыцшылоит,
 – ҳаипшума,
Убла схыцшылоит,
 еитах усзупшума?..
...Сгэы устеит,

Сгәы умаз,
Сгәы удкыл,
 сгәыдкыл,
 сгәыдкыл!..

Иахьакәыз,
Уатцәакәыз,
 цстазаарак акәыз,
мышкакәыз,
сыпсырта уа уакәыз...
Сгәы устеит,
Сгәы умаз,
Сгәы удкыл,
 сгәыдкыл,
 сгәыдкыл!..

Ажәфәан амшын ианыцшылоит,
 – хаипшума,
Убла схыцшылоит,
 еиҭах, усзыцшума?
Уааи, адгғыл ханызлап,
 сухәоит назаза.
Ха иахтәуп адунеи,
 ибаанза азаза...

1987

Азгабцәа... Азиас... Азхыцтра...
Зызлан азхықәан дыцшуп,

Азазака ицәоуп ацсызқәа,
Азғабцәа азиас ихуп,
Азғабцәа азиас ршәуп...
Азатцака ицәоуп ацсызқәа.
Азныхәа зырҕыхаз дымшуп,
Хаха-хымшуп,
 аныхәа ахцәныхәа,
Азхықәан азғабцәа идыртлоит рыхцәқәа.
– Ари бара бзыхәа,
– Ари сара сзыхәа,
Сынасып, сухәоит,
 сутәызар сыңшаа.
Хаха-хымшуп, ахцә шытцәрақәа зхыртцоит.
Хаха-хымшуп азра иаҭоуп.
Азғабцәа аныччо азиатцәа хытцуеит,
Азғабцәа – азызланцәа
 азиатцәа иҭоуп.
... Азғабцәа... Азиас... Азхытра...
Ицәоуп ашыцра хара,
Азғабцәа ашамтаз рыцхызқәа
Азиатцәа иартон тәахра...

1987

Каршәран,
Сгәы сануп,
 ианбанза?

Сгәы сануп,
Сгәы саңһазатәуп,
схәыңуп.
Сыгәхьяагара,
Аңштәы хыгга,
Цштәы зцәызыз
ази иареи еиңшуп.
Сахәшьа,
Снапсыргәытцақәа
ирниааз,
Атцлақәа бреиңшуп
бкахәхәа,
Ашьаци,
сыхцәшьытцәрақәеи
еилазцаз,
Ихьшәашәеит снапқәа...
Сыжәфа, –
Анцәаижә
Анықәтцуаз ажәфан,
Сахәеит,
сыгәхьяага еита,
Снапсыргәытца
ирниааз атцлақәа
ажәиийжәтеи
итцозеи,
Зны исықәлаз

Санду,
агара дгароуп,
дызкха...

1987

* * *

Ақәа шынцәо сынтцәар –
Уатцәы,
Умцәыуан, цасым.
Ақәа әуеит еиҭах,
Уа узын –
Цшақәандак асыр.
Са сгәы сцәынцәеит,
Ана-ара,
Сахьымзеит адгьыл.
Сухьзарц сҭахын
Иацы,
иахьа
Ақәа уфнаскырц.
Снапы адыскылон
Уара угәы,
Еисуан амшынеипш.
Сгәы ухы адтцан
Уцәан снапаҭы,
Анышь-мшынеипш.
Сгәабжьы уарҭыхеит

Шарпазы.
Ақәа наухысит,
Ақәа шынцәо
Сынцәеит
саргы,
Саргы ажәәан
схытцит!!!

1987

* * *

Ал илбааргоит аҳарданыжъ,
Жәәан иңырхыз
Шаха мтцәышәла.
Атцла игарлоит ацша,
Аҳарданыжъ атцла илбааргоит,
Атцх аиаҳәа хыкәкәа,
итәуп жьаргәыцла,
Аҳардан афәы ахыхәхәа,
Атцла ихалоит атцх захәала,
Ажымжәеикәатцәа цшаауа,
Алтцла икәбоит атцх ахала,
Аҳардан афәы ахышәшәа.

1987

* * *

Сханы ашыац иазҳауеит.
Снапы нарыгзаны,

Унапы сахысырц
Стахуижьтеи
Тцлашықәса цит,
Ахахә иқәиааз сытцла...
Ушәшьыра сахьчоит.
Нахьхьынза
Уцшақәанда сысуеит,
Уааскьа,
Уааскьа,
Ара ашьац зынза даеакуп,
Араатцәкьа?!
Хәылбьгехала,
Исацәажәоит
Азыхь,
Зегь аныцәоу,
Сцоит
 тцхы-сасра,
Атцхуаа срылхәхә.
Мза зазала сөыскәабоит,
Шьыжьынза.
Сыцәаара сыман
Схынхәуеит,
Сыфнакынза...
Сханы ашьац иазхауеит
Сыхцәкәа реицш,
Бзиа иубоз сыхцәиатцәа
Ашәткәа аласцеит,

Сыззымдыруа, сыззыланха
Цьыршьоит...
Сханы ашьац иазхауеит,
Сыхцәшьацаф
Аетдыс хәыч кәымпылуеит,
Снапы наргзаны,
Унапы сахьысырц
Стахуп...

1987

* * *

Аетдәақәа иреишуа
сытх – Алеикәатдәа!
Саатцрааф...
Адгьылтх – аатцраф,
Есуаха
исеишуа сытх – Алеикәатдәа!..
Исцәызхьоу зны сфыза,
Уеитахынхә...
Сшыкоу сеитахәа,
Саатцраф сытх Алеикәатдәа
исеишуа..
Сыззымдыркәа исеиџсуа,
Ирымхәац жәазатдәык сахәа,
Импсуа ажәазатдәык!
Сызатдәра еитахәа,
Сшызатдәу сахәа,

Икыднахыртə аетцəа,
Саатцраф исеишуа
сытцх – Алеикəатцəа.

1987

* * *

Исышьхышəшəан сеимаакəа ызт,
Азаза! Азаза!
Сшьапаштцкəа цшқоуп абамбеипцш,
Сабацои, сабаца!
Шəы-тцхык еихалан,
узфыхазом,
Уцəоуп.
Шəынтə ихысыргыы,
Хык абжыы знеизом
уа укынза!
Араантəи избоит уон хəыцы,
уфнызатцə,
итəу затцəрала.
Фыстзом...
бжыынытцк
стцəыуоит
стəаны.
Шьяпеилых сықоуп,
Шьяпхты,
Шьяпы еимаада,
Тцлак амтца сыцəоуп,

Жәһан атқа,
Ажәһан сытдоуп,
Сытдаршә агәатқа,
Арахь схәычны
 сагартә азаза!
Сабацоз! Сабаца!
...Исышьхышәшәан
 сеимаақәа ызт!

1987

Х-ЦСТАЗААРАК

Ухәычны,
 уан
 лкалтаә
 уцәоуп
 утахәхәа...
...Са усырәыхеит,
 стәыуон,
Издырт!
 Зны
 сара скалтаә
 уцәан
 ухәычны,
Уажәы
...Сзыртәыуо...

1987

* * *

Са сынцөазам –
Сыңхәысуп.
Усмыхәацшын ус.
Анцәа дылбааганы,
Суҳәоит анцәеиныс,
Сыгәра га,
Сынцөазам – сыңхәысуп.
Сызқәу адгғыл цшыоуп,
Цсы зхастцо цстазаарак
цқьоуп,
Дунеик снапы ианцалоит,
Дунеик сцәа итасыгзоит.
Мтцәыжәәада сыңсаатәуп,
Шьхада сзыхьуп,
Схауоуп.
Сара соуп аңхәыс –
Анцәа.
Анцәа дызхылтцыз,
Сцәа иалтцыз амаалықь
сиашьапкуеит,
Сцәа иалоу амаалықь
ицқьара сыңсуп,
...Сара сыңхәысуп –
сынцөазам.
Сынцәоумшьан,
адгғыл иалам сылазам,

Ицьюмшыан
иахьсылымшо аңырра,
сахьыңшзам,
Са исылшоит абзиабара,
аңсра, агәхьаагара,
Сцьюмшыан,
сара сыңхәысуп –
сынцәазам...

1987

* * *

...Атых дузза
тыс хәыңык
иакарахан
иңрит!!!

1987

Смыңхәцәан ари аңхын,
Аңслымзаң саблит.
Амшын ду,
амшын хәың,
Шьамхы, шьамхахьы.
Амшын гәыңағара,
Амшын маңғахәара,
Амшын сшьапаңны.

Смаалықбуп хәа стәыуеит,
Сымтәыжәәқәа шытысхит,
Ажәәан ду схысхит кастас,
Сыңсы етәа ғысхит,
Сымтәыжәәқәа еитысхит пратас.
Амшын-оны сыһналан, сыһнытцит,
Апхын амшын гәытәагаранза ихын.
Шәапеилых саныһуаз,
Сшәапаштәқәа урытәамцшын, сухәоит,
Амшын ду, амшын хәың,
Шәамхы, шәамхахы.
Смыцәхәцәан ари аңхын,
Аңслымзағ саблит,
Гәытәагаранза аңхын
амшынағ нахьхы...

* * *

Г.Смыр уахь

Аңшәа дылбаауеит,
идыдуеит ишәапышьтыбжьқәа,
Имбарцаз ақьашьра,
амацәыс ибла хнакуеит.
Ақәа иазәзәоит амәа,
ицқьахарцаз ишьтәқәа,
Иңсуеит ақәа, избан?
Адгьыл ианытма Аңшәацәа?!

1986

* * *

Имииц сычкэын
Иаашаанза
 дтэыуон сыфнытқа,
Имииц ахъаа шытысхыр –
 санын.
Ацсра, знапсыргэткаэа
 сымтазк,
Иацэыззан ахъаа,
Анапсаргэыткаэа ирылдан ахэаа, –
Санын!!!
Дтэыуон сычкэын,
 згара мтысыцыз,
Ацсра наскыаган,
 аамтала схынхэуан.
...Ицон ацсра,
 анапы тацэкэа агэытцак,
Сычкэын дырцэан
 сапыларц уашытан...

1986

* * *

...Угэы хахэхан,
 Снышэынтра
 агэы хышэашэа тэит...

1986

* * *

Амца зтамло
гәы узтарцеит,
гәбылрада.
ағхәарада,
унапқәа
ғархәан,
снапқәа цыртланы урныртцеит,
хамтак дба хәа.
Ишьаҳаны
уеы аурышьтит,
гәрада,
ахкаарағ.
Угара ғағәаны унрыжыит
абна ккарағ.

Сқала

ныжьны схытцит арха,
скәарахь,
уқәымлан

ухала...

Амца еикәыстцеит,
адау аҳапы дтысцеит,
арагәацшь амтца,
збаа азыхь
ытысхит аҳамтца,
аҳачча,
аҳаша.

Хәашак сҗамшәеит
ацслыш амтда,
ашьац цша асуеит...

1986

* * *

Р.Чепиа уахъ

Уан лгәы
икәиааз
ашыцламшә
Адунеи азна,
Ацшқара унапазна,
Адунеи азна
агәхьаагара,
Хара,
уааигәара агәбылра –
Иузышьтымхуа,
Иузышьтамтцә
Ахьаара-азатцәра –
Хьу-хьууа...
Угәыкра затцә
иашаза,
Аҳауа иналазәоит.
Уан дукәыхшоуп!
Ишоит
еиҗа
икказа,

Уан лгәы
иқәиааз
ашыцламшә
адунеи азна...

1987

* * *

Ажәфән иғәсхын аңсаатә –
Амтәыжәфақәа снаҗаанза иңсит.

1987

* * *

Сыбна хыза
Уқәыстан –
Убнауафхеит,
Сыбнауаф,
Сыбла
Хыблаа
Убнакиижьтеи итцозеи?
Рыңҗа, сыуа затә, ауафы.
Бнауаара,
Убнала суҳәоит,
Сыжьжьаны,
Сжьаны,
Уца,
Азы шцара,
Азы шыхынхәра

Ухынхэы,
Мышкы.
Сыбна ыны
Уынал,
Сыбна хыза
 уқәыстцойт,
Схыза бғыы...
Скасы схыхны
Ухысхуеит.
Ухынхэы,
Бғынапы,
Агәхьаагара
 цәгьоуп,
Ари абна дуззаф
Схала,
Сгәыкра цоуп,
Уца,
Убнала...

1986

* * *

Ақәа ауеит,
Саауеит,
Ианыцәо абна снапафы...
Сгәы иқәпрааз
Атцыс хәыч шыны

Уцеит,
Шәарыцара,
хара...
Ара
Атың бнакуп.
Бнашьты.
Снашьты
Сыоныка.
Шәы-зғам
Атзамцқәа
Цеуа,
Иауеит
Ақәа,
Сыоны
Аонытқа
Ақәа әуеит,
Саауеит,
Бнагәы,
Бнара,
Убара
Стахуп.
Бнаеы,
Бнаца -
Абнацә.
Сыоноуп
Ақәацә.
Иауеит

Ақәа.
Саауеит
Еиҫа,
Ианыцәоу
Абна
снапаҕы...

1987

* * *

А.Курухов уахъ

Атҫх иахьыцшуп аеқәа.
Хкаарашьтын ахкаара еиужьуп,
Атҫх зыжьуп, тҫа змам атҫа,
Аеқәа рыбақәа иртацшуада,
Амш ахьыцәоу,
Шаҕа тҫхы?!
Атҫх дәеиужьра, хкаарашьты,
Ашьац зеиужьра,
Атҫх иалазөеит аеқәа.
Шьац кәымпылра, ҕтцыс кьыркьырма,
Тҫыхла аеырыхәмарра азхара,
Ахақәитра агәы ианахәо,
Шаҕа агәахәо адәы хты,
Ғырхәра тҫхыла аҳасқьын цхьахәо,
Ицоит чкәынцәак, атҫх цены.

...Ахала ихәмаруа аетцыс кырккыруеит,
Абла азаза пха хыҳәхәы,
Атх иоунашьтыз аеқәа аццоит,
Шьта иахымаара уатцәы!
...Ахала ихәмаруа аетцыс
Кырккыруеит...

1987

* * *

Тцлак амтца сынцәоуп!
Тцлазатцәык амтца.
Сумырҕыхан,
Сурҕыхар, сыцсуеит.
Сухәоит, иархәа аҕарпын,
Быҕпытын –
Абҕыфҕы сырха,
Җазнык,
ҕазны...
Ара шыыжбуп Аены инаркны,
Сханы ахкаара иҕоуп аеы,
Ихәуеит тдыхла,
Ицсуеит мышла.
Нахьхьынза тцхуп,
Адәы нахыс,
Арахь шыыжбуп,
Аены инаркны.

Ссасуп – ара,
Умцан – хара.
Иптит абҕы.
Аффы сырха,
Аҕарпын сзархэа,
Сурҕыхарц уааит,
Уаргы убла нтааит,
Арамта...
Иухарахт амца,
Сахыцэоу тлак амта –
 Сынцэоуп,
Тэлатэык амта...

1987

Ө-ЦСТАЗААРАК

Ицыруан аҕарцалык иахэлаанза,
Наххы итэыуон ашыбыста иаашаанза.

1987

* * *

Иахышарак ихалоз амра,
Амытмыцаҕа иҕеит...

1987

* * *

...Акәара хәычы игарартцеит,
Амшын ду дырцәарц ашьхақәа...

1987

* * *

Бнагәыла усцылан,
Бнамәала сыбнаутцеит.
Сыгәра утеит,
 сгәы хаутцеит,
 дхаутцеит Анцәа!
Сцәа иалашәаз Ацшқа
ихьз сүтеит,
ихьз сауҳәеит,
са сакәын азызлан,
азахра атыцқа.
Уфашьеит,
 рфашьыган
 иусыржәыз
 азыхь хәа.

Иумазам цшаашьа,
сыцсы шә-зык ирхуп,
тцлак иалоуп,
хаҳәык иатцоуп
зык атца.
Шәымш рахьтә мышкы,

сара сныхәа хымшуп.
сыңшуп,
сузыңшуп,
азашәара,
азамқан
узнейзом.
Сыхтәалоуп азнырцә.
Уцә, сыцәкәырцкәа ургароуп,
иузымдыруа ухароуп,
усырцәахьеит, уцә!
Сыцәаара – уцәаароуп,
сыбнара – убнароуп,
сзышькыркәа – узуп.
Сыцәкәырцакәа уеыхәаны,
ашамтаз уеыханы,
атцыс хшы рхиатәуп.
...Уеыха, шыта сзызланзам
цхыз бзиа збаша,
ус баша сыңшуп!
Уцәан ухылатца,
скалт ашьац цштәыла.
Нцәа дхазтаз бнагәыла,
Нцәа уиҳәарц
сҭахуп.

1987

* * *

...Ашьжымтан амра шьтызхыз адауы
Ихъашьшьит инапы – даацсеит...

1987

* * *

Сёыхаанза ихумтын ублақәа,
Ҳағеимышхара, иубар атацәыра уацәшәап...
...Макъана итацәуп сара стыц.
Макъана шьацуп сышьта зныларан
иҕоу атыцқәа.
Сласуп, сшьапы ашьац амырҕыртә.
Цхызлоуп сахубо макъана,
Макъана смизац...
Сызтааран иҕоу гәхъаазгоит
Адгьыл, уа уыла,
Сиаанза сёымтра уацәшәоит,
Сиаанза уцәоуп.
Макъана итацәуп сара стыц...

1987

* * *

Азаагара – азыцшаара,
Ажәфанаҕ хнапышьтақәа,

Аетцәакәа – ҳацсышьтақәа,
Азаагара – азыпшаара,
Ҳцоит, ҳнапқәа еибаркны.
Азаагара – азыпшаара,
Азхытцәа, азы аеатара,
Азышара – апшра.
Агәхьаагара еирызк азы,
Азаагара – азыпшаара
Дцоит ашьыжь атыпқа...

1987

* * *

Ашара узыбзиахааит,
Сымаалықь, сыцкәын.
Атцх алпқа утаны сцоит,
Умҭа схахарц,
Уацбал саанарц,
Иухыша зегь згоит...
Срыкәыхшоуп ублақәа,
Умтцәыжәҭақәа рыпшқара.
Унапсаргәытцәқәа қбаадшкәакәан
Лахьынтцәҭҭык иҭуеит,
Улахьынтцәпхьаҭ даныхынхәуа,
Угара агәышьтыттра
Зқьынтә саанарцшуеит,
Ашара узыбзиахааит,
Сытцламахә,

Сдац хэыгч,
Амашэыр алпха –
Нцэа илпха ухьыршоуп.
Уцэ, уцэа рахатуп,
Уцэ, сымаалық хэыгч,
Угарағ – Унцэоуп.

1987

* * *

Адгьыл сыфнытцит афнеипш,
Атцх нкыдтцан,
Цьоук аамта сыртеит рыцсеипш,
Рхьаакэа сыцтцан.
Амш иабоит ишынцэо,
Избоит амш сабар ишыпсуа,
Азатэра ахьта ишынцэо,
Инцэоит цьара – хьаак шииуа.
Адгьыл сыфналеит сыцсеипш,
Амш аартны сара схала,
Адгьыл сыфнытцуеит афнеипш,
Атцх нкыдтцан снапала.

1987

* * *

Ацэакэа амшын ажэуан,
Амшын азхазомызт.

Ажәѡан ацәаӕәа ажәуан,
аха иабазомызт,
Ацәаӕәа амшын шажәуаз,
Ажәѡан ацәаӕәа ажәит...

1987

* * *

Ацсра акынза улбааны,
Ухал ацстазаарахь,
Ацстазаарахьтә улбааны,
Ухал ацсрахьы...
Унапы ианыртцаз
Аамта цшаласуп,
Уацыс, уахьзаны.
Имцаутәуеит атцлақәа,
Издыруа ҕа цстазаарак шыкоу,
Агәрагара зцәымзыц,
Изку хгәыблра,
Җапскәыршатцлақәа,
Җцәа ацсыжырта,
Ацсеитеира, ишьтызхуа
атцла анапқәа,
Җаргәылтәуеит, җаргәылалоит,
Атцлақәа, атцәатцлақәа
Ацсатцлақәа – Адгьыл-нцәақәа...

1987

СУЗЫЦШЗОМ

Уаха исыкәшәазом абығқәа,
Уаха сузыцшзом сшузыцшыз,
Атцлеипш итацәит са снапқәа,
Абығқәа капсеит сшузыцшыз,
Уаха сузыцшзом сахыцшыз.
Сара арақа
 амра ацхара сызхазом,
Сара мцада,
 мцада дгьылкаҕ саанхазом,
Сара арақа,
 сара арақа саанхазом.
Шьтахьқа ахынхәра,
 амра ацхынхәра стахзам.
Азәгы дыказам,
 азәымзаразә сизыцшзам.
Атцла нзыжбуа
 абығқәа ськәшәазом,
Шақа схыцыз,
 шақа схыцуа сыцхьазом.
Уаха исыкәшәазом абығқәа,
Уаха сузыцшзом
 сшузыцшыз,
Атцлеипш итацәит са снапқәа,
Абғқәа капсеит сшузыцшыз.

1984

* * *

Иахъантəарак
арпызбак
амза иґахəхəы,
Амытцмыць
шəтқəа
сызғыхны
дыцсуан...

1985

* * *

Сыңсаагара ицаз амш хнымхəзеит.
Иґазам.
Мшыбылроуп,
Ашəацшь мцакит.
Напкəырша сцəа сыкəыршоуп,
Ихьшəашəаза.
Амш цсит,
Амш...
Ацсытира – цəаахəароуп,
Ацəарцшзара – цсроуп.
Ацсырцшзара – цстазаароуп,
Ацсы – ацəа иаґоуп...
Сыңсаагара ицаз амш хнымхəзеит.
Иґазам.

Мшыбылроуп,
Ашәацшь мцакит.
Мап,
 мап,
 сышәзырхынхәзом,
 сара – сыцсит...

1986

* * *

Са сазәуп.
Адгьыл аҳәаақәа сыртытдыр,
Нас сышәфыкхоит.
Адгьыл аҳәаақәа сыртанатцы,
Сыжәбоит,
 сшәаҳауеит.
Ацәабылроуп -
 ацсы зхылтцуа,
ацәеижьы зырто – адгьылоуп,
Ацсы ажәфан аҫы иржуеит.
Цьоукы – Ара...
Адгьыл салыцшуеит,
Иҫоузеи анахыс?
Анахыс – ацсыбылра,
 Аира.

1987

* * *

Ажәсан цәывтчыччан,
Акырцх
капсеит
ишкәакәазка...

1987

* * *

Анамза,
арымзаа угәйтцакын
аамта,
Арымзаа угәйтцакны
анасып,
Иуршыцит Ацсра...
Еилукааз амаза
ухаштны
ухынхәаанза,
Уцсы иазыцшуп,
уцәеижь
ахтынра...

1986

* * *

Атцх
итанарцәит
ацәеижь,

Апсы ахы иакәитуп,
Ихәмарзом,
Итцәыуазом,
Иччазом...
Атцхгы
иамоуп атцх,
Амшгы
иамоуп амш,
Еиларызфойт,
рыцштәызатцәкәа
нтцәазом...
Апштәыдара иаркараз,
Азқәа псуеит
ахаҳәәҫы.
Ипсаанза игәынқуеит.
Иржәуеит
аеқәа азиатцәа,
Иржәуеит
аеқәа адәиатцәа,
Атцх итанарцәаанза иубазом.
Рыцсыц ргойт
изышьтыбжьны,
Ршьапышьтыбжьқәа
дыдрашьтыбжьны
Рыцсы мацәыс иахзоит.
Иржәуеит
аеқәа азиатцәа,

Амға ианылан,
 хаиңылеит,
Сарғы адғыл санылеит,
Сыңсала
 исшәарцы.
Нас, атдлақәа ирхалон
Есышыжь ашышкамс,
Адғыл ашәон
 иара атәала,
Гәыри рахәыңлеи
 адғыл шышыны
 испылаанза,
Икан
 ашышкамс – аамтада...

1987

* * *

Ахәрақәа ырытәхәоит
 аңша хышәашәа ңсыда.
Џьоуку рыхәрақәа дыртлоит,
Ишрыхьуа агәра угарцаз,
Џьоуку рыхәрақәа ғархәоит,
 рхьаа рымшарцаз.
Ахәрақәа ырытәхәоит
аңша хышәашәа ңсыда.
Иңсыда?..

1987

* * *

Атцх ултцын,
суада уфналеит
ашамтаз,
Имфыхацыз сцәа,
ацәа-ффы
ахышәшәон.

Адгғыл абжара – цхызын,
Ацстазаара абжара – цхызын,
Аарцә хайқәымшәаргғы,
Анарцә хайқәшәон.

1987

* * *

Ацсгарта – цсыжыртоуп,
Ацсгғы нтцәоит ашәыгеицш.
Сыцсы ашәыга иатцәа нысхын –
Сыцсит.
Ацсы хымтан адгғыл ианхалоит,
Ха ҳзы нышәынтроуп,
Цстазаарак ашьта напык
ианзалан, иприт.
Ацсы уаара уахәонатц,
Ацс тынха – цәоуп,
цсыжыртоуп,
Хнапхыблаахақәа
ирныртцаз
хлахьынтца

хнапқәа ирзымкуа
 хаанхоит...
Хапцқәа гәхьааган
 хтәыуоит лассы-лассы.
Хапцқәа аауеит,
 ицоит.

1987

* * *

Ажәфәан иаҕыкьаса инеиуеит
 ацсаатәқәа –
 адгьыл лабжышқәа,
...Схы сызџахазом,
 ажәфәан сзатцшзом,
 сыблақәа сыхьуеит.
Сыблақәа сцәырзоит,
Сылацш зхьымзо
 ацсаатәқәа,
Ажәфәан гәы цәыркьан,
 ацтақәа иқәдыршәуеит.
Схы сызџахазом,
 атцлақәа среипцшзарц,
 сытцлазарц аныстаху,
Ажәфәан анысзышьтымхлак,
 ацсаатә еипш сналазуеит,
аха схынхәуеит адгьылахь.

Уаанза

ицәеижъ
датцоуп...

1988

* * *

Апшқа илағырз ада
Ипшыаз акгы нымхазеит адгылаф.
Атдыхәтәнтәи амаалықъ
Адгылахъ илбааз,
дыршыит,
Исзышытымхуа агәнаха сатцалеит,
Дысцәыприт
имтцәыжәџақәа шәаанза.
Сшьамхы ихы ылатцан дтцәыуон
аашаанза...
нас дысцәыприт...

1988

* * *

Зқышықәса рацхъа ипрын ацсы,
Ацәеижъ иатцартцеит илбааганы,
Амтцәыжәџа ґархәеит...
Амаалықъ игараз
Идыртлеит инапқәа, упрықәа,
Дынџатқаха,
иан илацш лықәшәан,

Имтцэыжәѡақәа ихаштын,
Датцалт ицәеижьы
ахьантара...

1987

* * *

Ииатцәоуп
Схы-сҕы,
Ииатцәоуп
Снапқәа,
Исшәуп
Абҕы,
Сытцлоуп
Сара...
Тцәаны сгәы ҕырхт,
Ацша сыхшьны!
Пшаны сгәы ҕырхт.
Сгәы цшааны,
Сгәы иқәиааз атцла,
Атцәа ҕаны.
Са сытцла тцәыуоит
Уажәааны,
Ухынхәы
Ғаанынза,
Унапы иануп
Атцәа – са сгәы.

Итдэуоит сытцла
уажэааны!

Ииатдэоуп
Схы-сфы,
Ииатдэоуп снапқәа,
Исшәуп абғы,
Сытцлоуп – сара...

1987

* * *

Сшьапқәа хтны,
Санын ари ажәфан зны.
Адгғыл сықәлаанза сымтдэыжәфа пыртланы,
Суцылаанза – са сзын...
Сызлалбааргаз ажәфан мцала схалеит,
Ажәфан рысны икаршәын сшьапақны...
Зны ифырхыз сгәы тцлак еиҭа иафәлеит,
Сыхыз аатцраф акраамта сыцшын, сеимдон,
Исгәалашәеит артцу абжьала
аҭыц инсыжбыз,
Аҳасқын аффы сеиланакон,
Издыраанза исцәалазуан аҳауа,
Еиҳа-еиҳа атцлақәа ааигәахон.
Шьяфәк – са схала.
Шьяпхтыла адгғыл зны санын,
Нас, сабацеи?

Ажәѡан рысны икаршәуп сшьапаќны,
 уа уќынза.
Зны сызлалбааз сымтҗәыжәѡақәа
Атҗлақәа ирыхшыуп,
Уатҗәынза.
Сшьапқәа хтны
 санылоит
 еитах ажәѡан.

1987

* * *

Ашымҳашәтқәа
 икартәеит ацха,
атҗх аблахатҗ гьежыит,
ашымҳатҗла,
ашымҳацха,
ашәтқәа икартәаз
 атҗх ашыит.
Асаранҗь игәылҗрааз
 ашьха,
амза иагәылалоит уаха,
Цхала икәабоу
 атҗх аныхәа
 рымоуп
аетҗәа хәычқәа...
Ацха картәеит
 ашьха ашымҳаҕ,

амза асаан-саранць
рыцәшьан,
Ацха агәйтцкьасон ашымха,
ашымхамтцан
атцх шытан.

1988

* * *

Сгәы утакны
сгәы хыскааит уатцәынза,
Сгәысеануп,
Сгәы иануп аеы,
Аеыхәа,
Изыцпроу амца,
Хамтак халаз атцх,
Тцхагәанынза хнаскьап...
Ахауа уатәхәар, ихыцсалоит сыбла,
Стцәыуазом,
ус гәаныла Анцәа сихәоит.
Ушьыжь апштәы сыздырзом иахьанза,
Сгәы сануп,
гәаныла сыкоуп.
Уцшра зхыскааз азы снахәеит,
Снап иантәалаз
ақәа еикәхәалан.
Схынхәит афныка.

Шьири,
аҗх шҗатынчу...
Сгәы иануп аеы,
Сгәысеануп шыыжынза,
Сгәы ахкаараґы ихәуеит аеы,
Аеымца...

1987

* * *

Иацшарак, амра зтыршаз
Сыпҗалқәа қәала ихыхәхәоит,
Сыпҗалқәа қәала искәабоит,
Уа, сарҗыс,
иахымаара ицаз!
Еихаґы,
еихаґы усгәацхоит.
Сыпҗалқәа қәала ихыхәхәоит,
Нцәа идырып,
уахыыкоу,
уахыцаз,
Амра сыпҗалаґ изсоит,
Амра – уҗәца иҗашәаз,
Еихаґы,
еихаґы усгәацхоит,
Ах, сарҗыс, иахымаара
ицаз!

Лбааҕа азиас хыҕеоит,
Өадаҕа,
 өада амра цацэоуп,
Аарцэ агэхьаара цэгьоуп,
Ах, сарцыс,
 иахымаара ицаз,
Еиҳаҕы
 еиҳаҕы
 усгэацхоит.
Сыпцхалқәа қәала
 ихыхәхэоит,
Сыпцхалқәа қәала
 искәабоит,
Уа, сарцыс, сышқа
 иаамзаз,
Еиҳаҕы, еиҳаҕы усгэацхоит,
Ах, иахымаара ицаз!

1989

* * *

Ари адгылаҕ ыцҕа еицылан, ибжьазит...
Амш даеакхеит уи нахыс,
Ажәфан илбааргаз рыхьзқәа рхаштит,
Рыпцхара рызхеит нцәахәыс...
Апшазатцэ атцәатцла рыхнахуан,

Дэык иатцəахон,
Напы пшқак атцəақацшьқəа ғнахуан,
Ажəџанғы атцəеипш иқацшьхон.
џыцъа адгғыл ианылан, ибъязит,
Атцх даеакхеит уи нахыс.
џыцъа адгғыл ианытцуан рхала,
Рыцхара ааныжьны нцəахəыс...

1989

* * *

Ақəа агəеисыбжь анырхытцлак адəқəа
Сыцсуеит, ухынхəы.
Абзиабара ззымдыруа сгəы,
Ацсразатцə адыруеит мышкы.
Бзиа субаанза сықоуп,
Ажəџан, исымда снапқəа,
Исышьтымхуа сатцоуп...
Ақəа агəеисыбжь рхытцаанза адəқəа,
Сықоуп!
Ацшанап иартлоит сыхцəқəа,
цхарада ихьшəашəоуп.
Ақəа агəеисыбжь
рхытцуеит адəқəа,
сыхьшəашəоуп,
сыхьшəашəоуп...

1989

ХӘАЖӘКЫН

Хәажәтцәы нацәкыыс,
Хәажәтцәы
Атцәы,
Хәажәкын,
Хәажәкра,
Уатцәы,
Атцәы – уаара
Атцәы – аҳара
Былла
Уеицәкыыс,
Ухъз схәеит арцыск,
Хәажәы урацыс,
О, Хәажәарцыс!
О, Хәажәарцыс!
Хәажәтцәы нацәкыыс,
Хәажәтцәы,
Хәажәтцәы насыц
Шара
Уаара,
Аҳыс уа
Уалсхит уаха,
Ари мзаґоуп!
Ари етцәоуп!
Ари уа уоуп!
Ари са соуп!

Хәажәтдәы зықәшәаз
Уахыз, унцәаз,
Са Гәында соуп,
Ухьз схәеит,
Хәажәы урацыс
О, Хәажәарцыс!
О, Хәажәарцыс!
Хәажәтдәы нацәкьыс,
Хәажәтдәы,
Хәажәкра.
Ухьз схәеит, уеицәкьыс,
О, Хәажәарцысраа!
Гәындараа!
Хәажәкра уатдәы...
Хәажәкын атдәы...

1989

* * *

Нахьхы,
 амца сыфноуп,
 нахьхынза,
Амца афнытқа – сыфны,
Амца адәахы – сыфнакынза.
Зны ажәфәан илбааргаз,
Адгьыл ифәартцаз – Амца!
Сыцәоуп арамтца – Ара!!!
...Азхықә ихықәгылаз,

Ацәкәырц датәын,
Азы даанахәахьан,
мцацәа, Азәы.
Са сҕынза амца ифнын,
ажәфән датәын сара сышытахь.
Сышыта дхын ахәычы,
Дсыхьзаанза афархьқәа
еизигон,
Дысхаштхьан,
Сызнықәуаз сыхьз хәаны,
Амца дахыкәшаны
дсыцхьон азәы,
Азаҕынза
Дныхәа-ныцхьаны,
Амца еифшаны,
Ахәылпаз ишыта сынхызлан,
азазеицш –
сыцәон арамтца,
Ара – Ара дузза –
Сыфныка сызнейзом,
Арамтцан – Амца,
...Мцацәак дызхықәын
Азхықә...

1987

* * *

Схы инаркны сшыапаҕынза
сеилысит.

Абгызра қацшь, –
 рацхьатәи агәзра...
 Уқышәқәа ирықәххыз
 аацын схьысит,
 сқышәқәа ирықәхәхәоз
 рацхьатәи агәзра...
 Схы инаркны сшьапақынза
 сеилысит...
 Ажәфан, скәаба.
 Зегь пхызуп хәа, хәа.
 Нахьхьи, цъара
 амацәыс атцлақәа ирысит,
 абгызра қацшь – рацхьатәи
 агәзра...
 Цәаызарак,
 шәаызарак схьтцит,
 сгәы схьтцит,
 схы сцәызит зынза...
 Схы инаркны
 сшьапақынза
 сеилысит.
 Абгызра қацшь –
 рацхьатәи агәзра...
 Сқышәқәа ирықәххуаз
 аацын хьтцит.
 Снапқәа рызна
 абгызра қацшьза.

1989

* * *

Итцагахо, ахъаа
нтцэоит,
уаныцсуа...

1989

* * *

Цкы шкэакэа, уонхыбае
скэашон,
Чаран!
Ажэфан лбаазгарц
Стахын угэакынза.
Саныччоз, аетцэ кацсон,
Уонхыбае скэашон
Шарпазынза.
Чаран,
Аетцэакэа лбаазгарц стахын
Уара укынза,
Цкы шкэакэа,
Сытцкызатцэ,
Цыпхцэа...
Цыпхынтэарак сзыхызыоз
Сыцэкыафын,
Цас иртцэахуан схэфе,
Иухаштыз сыхцэқэа,
Уонхыбае скэашон,
Сгэы схаштын,

Тҫкы шкәәкәә
Уөнхыбағ қәала
 скәабан,
Чаран,
Срыщыччон иччоз,
Шьяпхты,
Сшьапқәа рытдақа
Ашыцлымшә аауан,
Скәашон уөнхыбағ,
 усхыччон,
Чаран,
Аөеикәәтцәа ақәтәон
Сытцкы,
Сытцкы шкәәкәә
Қәала исыхьтәыуон,
Чаран,
Ажәәан назгарц сҭахын
 угәәкны,
Угәәкынза,
Сгәы схаштын,
Тҫкы шкәәкәә уөнхыбағ скәашон...

1988

* * *

– Аңарцалыкь,
 адгыылахь
 узымылбаауеи,
 избан?!

– Адгьыл сацəхьантахар
сабацари,
уашьтан!..

1987

* * *

Ахьаа хьуеит,
Ахьаа иафалоит ашəтқəа,
Ахьаа цсуеит,
Бзиа хьаны ахала.
Исыхьуеит, иаба?
Апстазаара
Сыхьуеит гəгəалашəа,
Акалашəа ишоуп са сдуinei,
Акалашəа!
Исыздырзом акагьы,
Избан? –
Сан лцəа сзалашəа...
Усыздырзом уаргьы,
Истахзам усгəалашəар,
Истахзам,
Истахзам акагьы.
Ичмазəуп адунеи хьхаала,
Иузымгаша ахьаа хазуп,
Зибнака.
Ичмазəəуп, адунеи зегьы чмазəəуп,
Жишəнака.

Исыхъуеит, иаба?
Ацстазаара зегъ
Сыхъуеит гэгэалашәа,
Акалашәа ишоуп са сдунеи
Зынза акалашәа...

1993

* * *

Шәымш ииуаз
абзиабара,
Мышкы ицсуаз
Цстазаарак иацсоуп.

1993

* * *

Цъео Писторино иахъ

Стыцан атцлақәа еиҥаҳа,
Ажәла каҥса,
Амца еиқәҥа,
Сара стыцан...
Сцымхәра атцлақәа уҥылоит,
Атцлақәа ирталоит,
Атцлақәа ирхалоит,
Сыҥсы саныҥсуа,
Стыцан атцлақәа еиҥаҳа.

1993

* * *

Абзиабара аниша Анцэа,
Ацсра
ашьыцра иашьын,
Ицсрахеит!

1993

* * *

Сыбзиабара шаны –
Ихэлаанза схэычуп.
Ишаанза сыбзиабара – шьыжьуп.
Бзиа узбоит...
Сыбзиабара шоит ыынтэ.

1993

* * *

Атцла акэа амца тоуп,
Амца ыцэоуп.
Ифыхаанза атцла зазоит,
Жэфан ихаларц.
Атцла аныцэо амца кэашэоит,
Уа рерашья, –
Изахахьада амца ашэа....

1990

* * *

Атцла акәа амца тоуп,
Амца ыцәоуп.
Атцла акәа амца тоуп,
Ацша ыцәоуп.
Атцла акәа цәыкәбарк тысит,
Ацша еикәылеит,
Амца ҕыхеит,
Шьышыи-наани,
Амца уцәа.
Нырцә дыгә-дыгә,
Ацша агара,
Атцла акәа амца тоуп.
Амца қацшь,
Шьышыи-наани,
Уа наани.

1990

* * *

Сшьа тамашәтын
Атцлақәа ирцалоит,
Сыбзиабара макъана,
Шьаццштәылоуп,
уаацшы...
Сшьа тамашәтын,
Атцлақәа ирцалоит уатцәы.

1993

* * *

Сшьапатца ацша аауеит,
Атцлақәа ирықәыхәхә.
Атцлақәа тцысха ицыруеит,
Сшьапатцака
Ацша иатцәа аауеит,
Иқәыхәхә...

1990

* * *

Ахьаа алашараҕе ианнеиуа
Ицсуеит,
Изтәу игәы ахы ықәтцан.
Ихыцсааит.
Анацьялбеит,
Бзиа дышцабоз, рыцха,
Ихыцсааит.
Игәы-ицсы рыцқа,
Ахьаа алашараҕе ианнеиуа ицсуеит.

1993

* * *

Дабакоу, ашарц аазгаша,
Дабакоу?
Макьяна ишазом,
Макьяна атцх ачапангы
Хтәазам,

Макъана
Ихъз издырзом ауафы,
Хъзык ауп имоу,
Анцәа иишаз.
Анцәа ибжыада ҕа бжык иаҳазом,
Зишәнақа,
Игәнаҳа цшуп
Макъана.
Шыри, дабакоу ауафы?
Дыцәоуп макъана.

1993

* * *

Сқәыцшра цәахуп схәычы иҕы,
Сашәақәа – сгәатцан,
Сыбзиабара атцан.
Дкәаасуеит
Схәычы
Сыцсатцан,
Сыбзиабара ыцәоуп.
Шыжбуп.
Лашаран,
Сқәыцшра цәахуп
Схәычы иҕы,
Сашәақәа – сгәатцан.

1993

* * *

Н. Чанба уахъ

Ажәѡан иацхъаз атцыскәа хынхәуеит,
Ирхәарц ашәа,
Ажәѡан ашәа
Зхәо атцыскәа пыруеит.
Мазала итәу адунеи сахауеит
тцысашәан.
Ирымхәац ашәа –
Сахыцсаауеит...
Ажәѡан иацхъаз атцыскәа хынхәуеит.

1990

* * *

Сытцла рыкәа
Атцыс кәтагъ тоуп,
Шьири, тали.
Сытцла рхылца,
Атцыс хәыч талеит,
Аацынроуп.

1990

* * *

Сытцла рыкәа атцыс кәтагъ тоуп
Шьири-тали,
Сытцла рхылца
Атцыс хәыч талеит

Итаҳәит.
Шьири-тали,
Аапынроуп.
Ухынхәит.

1990

* * *

Сгәы аауртыр,
Сашәа катәап
Икәандаза,
Уаха ацстазаараф
Акымзарак сылымшеит,
Акымзарак, уаха...
Сыбжыы нытдакны ашәазатцәык
Схәоит –
Ацстазаара ашәа.

1990

* * *

Ацхын уанта
Амш ирцәахысын
Ирцәаблит...
Амш атцкы шкәакәа,
Ацхын дахьтәыуоит,
Аарцә ацхын-чкәын,
Ацхынра ихаштын, дыцшуп,

Нырцә лҕылкәабойт,
Амш амшынаҕ – шьыжбуп.

1990

* * *

Аетцә ажәла капсон,
Ауаа зны иетцәахон,
Нас аетцәақәа тахон,
Ауаа цырларц иетцәахон...

1990

* * *

Шьас исылоу ашәоуп,
Сшәымшьын – Ашәа!
Сдақәа иртәу иароуп
Бжъашәа хәроуп
Ахәрашәа шәхәа,
Саныцсуа, ахәрашәа...
Цсыс исхытцуа – Ашәоуп,
Ашәа рашәа шәхәа,
Ахәрашәа!

1990

* * *

Ацсра
ашәт ъежъ
аҕоуп.

1990

* * *

Ма қәаны
Уаа снышәынтрахь.
Снышәынтра
Тахәхәа шыыжъны,
Сышәтуеит...
Снышәынтрае
Ашәт қацшықәа
Шәтуеит
Уатцәышыыжъ,
Шыири, ақәа.
Угәхәаган
Сыцсуеит...

1991

* * *

Сыгәхәаагара,
Гәмыркатыл қацшыны
Ишәтит
Асаеы.
Сыгәхәаагара ґых –
Ашәтқацшь.
Ишаанза.
Икыдцәан,
Абзиабара ауеит.
Уаха шаанза,

Агәмыркатылқәа шәтүеит асағы,
Сыгәхьяагара...

1991

* * *

Сгәы бызшәак ауп иадыруа –
Абзиабара.
Бызшәак ала ҳаицәажәоит,
Ҳәахауп,
Ҳдагәоуп,
Ҳара ҳдунеи даеакуп,
Ҳара ҳамға хазуп.
Сгәы бызшәак ауп иадыруа –
Абзиабара.

1990

* * *

Тцыс быжьны
Ашьыжь
аауеит,
Ахауа иқәыхәхә.
Тцыс мтцәыжәфақәа
Ирықәыхәхә.
Ашьыжь цыруеит,
Атцлақәа иршәытцны,
Ашьацқәа инархытцны,

Амахәқәа ирықәыхәхә,
Атцыс бжы
аауеит.

1990

* * *

Сызқәа тланы
Ихалоит ажәџан.
Ажәџан цыртланы
илбаауеит ақәа.
Азқәа тланы,
Ирталоит адгьыл
разаны
ацсра.

1990

* * *

Сытцых – схәыч иаб!
Адыд – сабду!
Амацәыс – сан!
Амш – санду!
Сыцта – схәыцқәа!
Смаҭацәа – ақәа!
Рмаҭацәа – азқәа!
Сытцых – схәыч иаб
дышәмырҭыхан.

1991

АТҢЫСИ АҢСЫЗИ
РЫБЗИАБАРА АШӨА

– Сыңсы угәылтәраан ианцо
Аңсызеипш, –
Ускымсын,
Сара сыңстазаара зуп, сааныжь...
Итәыуоит аңыс,
Сыңсуеит, сныбмыжын,
Зыңстазаара жәфану,
Ажәфан иеионахру азыжь?..
Бзия еибабон
 аңыси аңсызи,
Аңыс
 азы изтамлеит,
Аңсыз
 азы изтымтцит,
Иңсаанза еидымтцит,
Бзия еибабон
 аңыси аңсызи...

1991

* * *

Сгәы ашәара сыкоуп,
Сгәы сашәоуп,
Сгәашәуп.

Саауртыр, адунеи узшап,
Адунеи бжъашәоуп,
Сыбжы уахап.
Сгәы урхиар,
Исымхәац ашәа,
Узысхәоит,
Ацстатцага.
Быжь-хахәк рнафсан.
Саңбал кәашоит,
Амарца...
Сыцсы цага
Иахәит
 сгәы...
Сашәа сырхәа...

1990

* * *

Рада баан
Раццәа зшәызхыз
Какан-згаб –
Арамцан,
Акасы иатцәа – раццәан,
Лнацәкыарақәа лшәит
ахәычы
 дыццакцәан,
Лзамфа какан иаганы,
Хәычра шыана ләацсан...

Раца баан,
Лнацэкьарақәа лшәит
ахәычы...
Лыблақәа – рацаиатцәан,
Лшьапатцака игәылтцт акакан,
Раца баан...
Раццәа зшәызхыз
Акакан зґаб –
Арамтцан...

1991

* * *

Ацхын –
Бла етцәа,
Бла қацшь,
Такар блақәа,
Иаашар хәлаанза,
Азы ихыцшыло
Азґаб хәычы,
Атцкы қацшь,
Азы иахьтәыуо.

1990

* * *

Аарцә-ааза,
Нарцәы-наза

Наза-ааза,
Ауафы....
Нырцә-аарцә.

1990

* * *

Ахъаа зыркәашо,
Ацстазаара ахатцкы.
Ахъаа ҳатан,
Ҳхъаа ҳхызхуа.
Ахъаа зыркәашо
Ацстазаара
Ахатцкы!...

1990

* * *

Абзиабара зтоу,
Ихоуп
Цшь-блак.
Абзиабара
Зтоу длашәуп...

1990

* * *

Ҳазфыхәаз ацстазаара ҳжәанза –
Ныхәароуп.

Хазҗыхәаз аҗсра хжәанза –
Цстазаароуп.
Апстазаара
Хаауп,
Агъама хдыраанза,
Хазҗыхәаз апстазаара хжәуеит –
Ныхәароуп.

1990

* * *

Аикәатцәаггы шкәакәоуп,
Атцхггы мшуп.
Ус иацуп.
Аапын афнытцка
Апхын такуп,
Апхын афнутцка
Азын лахәуп.
Лахәашкәакәа,
Халахь ианузеи?
Хгәызатцә хәануп.
Аикәатцәа шкәакәоуп,
Атцхггы мшуп.
Лахәашкәакәан ханасыц
Халахь иануп.

1990

* * *

Ааңын аңарңалык ытытлеит
Оахъхъынза...
Аңхын абаңои – иблит.
‘ФамФак абзиабара, ыңсоузеи!
Шыри!
Азба сакит...

1991

* * *

Сгәала исшәеит аңстазаара,
Сыңсала исшәеит сыңсра.
Шыаңмак иаҕароу аңстазаара,
Шыаңмак иаҕароу аңсра.
Сыңсала исзеит сыңстазаара,
Сгәала исзеит сыңсра.
Напык – ари аңстазаара,
Егъи анапы – аңсра.

1990

* * *

Җтәыуоит ҳаниуа –
Җаңсра агъама ҳдырбоит.
Җаныңсуа –
Җаира агъама.
Иахзеилымкааз здыруа
Аңсроуп.

1990

* * *

Сыңсрей сыбзибареи
Къатеик еифыртцэеит.
Сыңсрей сыбзиабареи
Рыңстазаара еилартцеит.
Сыңстазаареи сыңсрей
Еилытцын –
Сыбзиабара нхеит.

1990

* * *

Амза – ицэаз Амра,
Ихьшэашэаз адггыл,
Хагеиҭа,
Ихьшэашэаз ашэа – мзоуп.
Амза ицэаз –
Амра.

1990

* * *

Адунеи иахыҭеан икатэоит
Анцэа ибзиабара.
Зыңсакара ицқьоу
Анцэа иоуп.
Адунеи иахыҭеан икатэоит
Анцэа ибзиабара
Лашаран.

1990

* * *

Шака иузшаз абзиабара,
Акара ацлоит,
Акара аеашоит,
Уара уахь ихынхэаанза,
Шака иузшаз ауп...
Иузымшаз
абзиабара
хахэхоит.

1990

* * *

Абзиабара – Нцэара неироуп,
Сызшаз, Нцэа бара сатэашья,
Знык сыцсатцанза!
Знык агэатцанза!
Знык адсратцанза!
Бзиабара – Нцэара
Снашьты знызатцёык!!!

1990

* * *

Дзатцёымзарц ауафы
Данишоз Анцэа,
Ибзиабара изишеит.
Даныхынхэуанза изнымхыр,
Дкьалоит.

Уаанза
Ицшаауеит,
Ицэызуеит,
Ихы ихаштаанза...
Анцэа дызгэалашэо
Ибзиабара
Нцэоуп.

1990

* * *

Ақәа – аб,
Ақәа – саб,
Ақәа сабуп.
Асы – ан,
Асы сануп,
Ақәа сануп,
Ақәа сабуп,
Асы сапқауп,
Асы тыпқауп,
Ақәа әуеит,
Асы әуеит,
Сан даауеит,
Саб даауеит.
Сан-ду!
Саб-ду!
Чара аауеит
Асду – Чара.

1990

* * *

Ушыжь иахастоит ацсы,
Сыпрахэазна атцысқаа узназгоит,
Сыпрахэазна атцысқаа узыџнастоит,
Атыстрақаа зхаштхьоу уџны,
Скалт азна атцысқаа узназгоит.
Бзиа ушпазбои,
иззы?

1990

* * *

Аетџақаа рыццышџ,
Абыжъкџа ашџаны
Мазажџак ааргоит,
Шџзы-ры-џы!
Адуinei амаза рхџоит,
Хџыц-хџыцы...

1991

* * *

Схы ныкџџан Ацсра
Унапаџы,
Сгџы ухы ыкџџан,
Зыцсоузеи!
Иацсоуп
џџазнык еиџа
Ацстазаара.

Шьири,
Схы нықәтқан ацсра
Унапағы.

1992

* * *

Арбағы
Абжыы шкәакәа
Тәтәоит
Ашыыжь алымха,
Ахәаша ташәоит,
Ихәашоит
Амра апычха,
Атцасқәа
Идырчҕоит.
Арбағы
Абжыы шкәакәа
Тәтәоит
Ашыыжь
Алымха.

1991

* * *

Ҳиаанза ҳчапан хыртәеит
Амрағ.
Адуinei ҳахауан ҳиаанза,
Адуinei ҳамгәартан

Лыпха атқан,
Лашаран хаауан,
Зыпсеипш хазбоз
Ипсы хаизалымхуа,
Ипсы хаеҳәаран.
Хчапан еибатаанза,
Амрае ихтәан
Рацхәтәи
Агәнаҳа.

1991

* * *

Хгәы- быжьба,
Абжымш рыены хайкароуп,
Хайцымкьар...
Хгәы – хца,
Ахымш рыены
Хайқәшәар?..
Хгәы акуп,
Иара хшибо
Ххы хазбар.
Зеггы-зеггы здыруа җитзом
Азәы!
Хца,
Быжьба,
Акымзаракгы.

Уу – Аллах,
Адунеи ғыңза...

1991

* * *

Сиира бгәләшәома, сан?
Адунеи ақәла,
Адунеи ҳақәлахоит, ҳаңсзом,
Ҳабла нһаҳвар,
Ҳхы ҳгәләшәарц,
Ҳгәы ныңсахны.
Сиира зһаштхьоу
Амра – Сан!
Ҳаиқәләцәоума?
Адунеи ҳақәлахоит, ҳаңсзом,
Ҳаира – цсроума?
Ҳаңсра – иироума?
Сиира бгәләшәома, сан?
Адунеи ақәла!

1990

* * *

Амра ххәеит иқаңшьза –
Аңьықәреи қаңшь ғдырпуеит,
Ашьыжь нацәкьара кахәхәа.

Лахь хмоурц,
халахь иацхьо анапқәа
хрыгәзеит.
Икәандаза иасуеит ацша,
Халахь ианыртцаз анызхуа.
Амра ххәеит икацшьза.
Ацлақәа, гәнаха ззымдыруа
Ихәоит Анцәа!
Амра, зегьы-зегьы здыруа –
Ацьықәреи кацшь
ҕдырпуеит анапқәа...

1990

* * *

Ахаан ихәычу Апстазаара,
Амра гәыпқхәы кацшь ацәоит,
Шьыжь ишьамхнышлан,
Ахәылц ашьапцынтцақәа
Ирықәгыл,
Агәыпқхәы аҕытцшәаанза,
Амра шарылоит...
Ахаан ихәычу Апстазаара,
Анцәа икалт кны,
Ахаан амҕа ианылоит.
Амра гәыпқхәыхшны икатәоит
Ахәыцы бзиа дбаны.

1990

* * *

Абжықәа еилало, ашәаны
Ашәтқәа шәтүеит.
Абжыы ацштәқәа
Иуархәоит,
иарбан шәышықәсоу
Аетцәақәа зтоу уахь
Хҳаны...

1990

* * *

Цыхла адгьыл цыруеит
Ауаа аныцәоу,
Ауаа аныцәоу ицыруеит,
Ирыздырзом,
Ирдырыр – ицсуеит.
Цыхла адгьыл цыруеит
Итцысхан.

1990

* * *

Анакә ахылатцан
Ицәоуп сыфны караха,
Скәарақәа
Гараха,
Ацәа рхышышыы,
Анакәа иалаха.

Адггыл иаттаит,
Ажәсан лаҕәны.
Ғыцбара
Избоит
Зеггы иины,
Ғыц шара
Анаҕә ахылатқан,
Ицәоуп сығны...

1990

* * *

Схы абахо!
– Амра!
Сгәы абакыду?
– Амра!
Иабантәи, иаба?
Иабанза,
Ианба!
Сгәы абакыду?
– Амра!
Схы абахо?
– амра!

1990

* * *

Ацстазаара
атцла

Иамтцаршәу
акакан,
Цсроу,
цстазаароу
Здыруада?
Сеидру?

1990

Сыфнытцка
асаат хәыгч
ццакуеит...
Сыццакуеит.

1990

* * *

Уцсы амра иатцоуп – мралаша,
Уиира утоуп.
Аирыз разныцссараха,
Аирыз амра тоуп,
Аирыз итыкьаса
ахш катәоит
ишкәакәаза.
Дунеи ахьаа еиззыркәкәаз,
Амра хәшәуп.
Адуinei зыцсы ташәаз,
Зхьаа хьаан иашәахаз,

Уцсы шкәакәа
Сакәыхшоуп.
Ашьыжь ацха хуп,
Ацха шкәакәа.
Аирыз амра тоуп,
Амра шкәакәа.

1990

* * *

Адомбеикәа атх ааргон
‘Еуардынла,
Зегъ аныцәоу,
Рыцсы ршьоит,
Нырцә ианыкоу
Аарцә рбоит.
Адомбеикәа атх ааргоит
‘Еуардынла.

1990

* * *

Атцых
агәыр атца
ианкылсуа,
Ацәа
иалыцшуеит
амш
цагаза...

1990

* * *

Сымш хэашаны
иҕырпны,
хэаша-хэашала
Аттар еизыргоит
Снапакны.
Издыруада
зака схытца?

1990

* * *

Ацсра ацсы ахьтоу
ацстазаараҕоуп.
Ацстазаара
ацсы –
ацсраҕы.

1990

* * *

Амш хэашаны иҕырпны,
хэаша-хэашала
аттар еизыргоит
ауаа рзыхэа.
Адэаҕны
ауаа ирзымхэо
амш
хэаша

Аттар еизыргоит
адәәкны.

1990

* * *

Х-еикәхәаларстак
еикәхәалоуп ацсра
анапсаргәытца,
Еикәхәаларстак –
хаира.
Еикәхәаларстак –
хабзиабара,
Ахцатәи – хацсра.
Хаира анапсаргәытцан
еикәхәалоуп
хацсра.

1990

* * *

Сыцсы ахыц иантданы иуртан –
Ашьабыста уеихсын – сушьит...
Ажәеипшьаа рашәа хәа,
Уаа, Жәеипшь Жәеипшьыркән!
Ажәеипшь ипцха,
Ажәеипшь рахәшьа...
Са сшьабыстоуп,
Сумшьын уатцәы –

Сыпсы ахыц ануп
еиҥа унапы.

1990

* * *

Азатҥара шәтүеит
ианыпсуа
шәҥы-шкәакәан.

1990

* * *

Сцәа иаду сызатҥара,
Сгәы атқкыс исзааигәоуп.
Сыпсы злаҳәоу сызатҥара – ацәа,
Сара зегь ратқкыс
Азынра сзааигәоуп шыҥа...
Сцәа иашәуп сызатҥара
шкәакәа – сыпсра.

1990

* * *

Атҥх ахькыдтәо
аетҥақәа
хытүеит,
Сыпсрушь?...

1990

* * *

*Леуарса Бытәба
игәлалашәара иазыскуеит*

Напымш,
Асахъаҥыхы,
Знапыцшзақәа ахьацссо.
Уафымш,
Згәы хьааха ихьацссо.
Згәы ахьафуа,
Ахьышьтыбжь,
Алашара ашьтыбжь,
Ихацу хгәабжьеипш,
Абжьытцаҕа.
Напымш,
Асахъаҥыхы,
Знапыцшзақәа ахьацссо
Мшаәенеипш.

1990

* * *

Зыцсра кашәаз
Ибзиабара датцоуп.
Бзара гәыргъа,
Уа, цсрагәырфа,
Цсра неиҕамхәа,

Цстазаара злымшо,
Апсра дахэоит,
Зыцсра кашэаз
Ибзара датцоуп
Цстазаарахэа.

1990

* * *

Гэыла амра хтоит иахзымто,
Гэыла амра хгоит иахзымго,
Хгэабжа – мроуп,
Хгэабжара – атцх,
Шьамхахыы амш,
Ахш катэоуп,
Амаалықыцэа ихдыршөтыз ажэѿан,
Амра хтуп.

1990

* * *

Қэаны
ишауаз
ажэѿан,
Имшынхеит
мышкы...

1990

* * *

Роза Черкезиа бахъ

Хгәы – Анцәа дузза ицхьарта,
Хаймаздо
Ацха тцәры – хгәы!
Ацха затцә,
Зегъ захауа,
Зегъ збо,
Зегъ здыруа,
Хапсы штоу хзырдыруа,
Атцәтцәабжы.
Хгәы – Анцәа Дузза
Адгъыл ахъ
Данылбаауа –
Афны.

1990

АЦИКЛ «АМРА»

* * *

Амра ацсы зхоу,
Амра бла зтоу,
Асаби, зысабира зхаштны
Иажәыз.
Зысабира еипш зажәра шкәакәоу,

* * *

Ацсра хаа кəашоит,
Ацстазаара аша
 тəыуоит,
Ацсрагы бзиа җабоит,
Җара иахбаанза
 бзиа!

1990

* * *

Афеипш иахжəыз
Агəнаҗа цьбароуп,
Рацхə җазҗыхəаз,
Нас, ахынеипш иашоуп.
Иаххыцсаанза
Җахыцсаауеит,
Афеипш җазшыыз агəнаҗа.

1990

* * *

Анцəа идыруеит ушызбо,
Анцəа иитəу?
Исыздырзом ушызбо,
Издырыр җəа сшəоит.
Иудыруа аитца,

Иузымдыруа
аиха.
Зегь мышкы ханцәоуп!...
Ххы анаххаштуа
Хаитоуп хазгәалашәо;
Хаигәалашәаанза
иаххаштуа.
Анцәа идырып ушызбо!...

1990

* * *

Иахдыруа хатоуп!
Цшь блак ихазар ашәарыцаф!
Егьырт ҳаф бла җахәоуп
Хгәы цхартлаанза.
Зегьы збо,
Издыруа,
Изахауа.
Ахцатәи тәахуп...
Зегь здыруа,
Ахцатәи хәоуп.
Иахзымдыруа хатоумтцан,
ххәоит, ҳуазыруа.
Иахдыруа хатоуп –
Ахцатәи аблаҗ...

1990

* * *

Даба ухатцоуп,
Амра хты, илыхэацшуа арпыс!
Убла хѳа, уцхашьеит,
Духыччоит Амра,
Улбылуеит,
Лацш налхьысаанза
дзытуеит акѳараѳы.

Даба ухатцоуп, улѳацшы...
Амра ихтуп, лцѳа, лыпсы,
Даба ухатцоуп, улѳацшы,
Дахьтоу ажѳан.
Амра – лѳылкѳабоит уцшы,
Даба ухатцоуп.

1990

* * *

Азатѳара агѳы икѳаиааз –
Аныцѳа,
Хгѳы иѳоу зегь ххаршт.
ѳамѳак Ацстазаара,
Х-ѳамѳак Ацсра,
Хгѳаѳы иѳоу
хгѳалашѳар хѳа хшѳоит,
ѳамѳак
Аныцѳа агѳама хѳоит

Ацсра – хароуп
Ацсра ааигәа.

1990

* * *

Схәычреипш, исцәыхароу
Ацсра,
Схәычреипш исзааигәоу,
Схәычра ашьапышьтыбжькәа
Сыцсра дырҕыхоит.
Сыцсра ашьапышьтыбжькәа
Схәычра дырцәоит,
Шышь-наани,
Сыбзиабара рыбжацсаанза
Сыцсы цанда,
Схәычра ашьапышьтыбжькәа саҳауеит
Ашышьыхәа.

1990

* * *

Ақәа иланатцоит
азы,
Азқәа аауеит, иқәыхәхә.
Ақәа ауеит,
Ажәлаҕа.
Адыд ахуҳәа илагоит,
адгьыл агәы ардоит.

Ақәа иланатқоит
азқәа
Азқәа аауеит иқәыхәхә.

1990

* * *

Аңсы ахшеиңш
ишкәакәоуп,
Аңысхәеиңш иласуп,
Аңхызеиңш ихаауп,
Иузымңшаауа хәшәуп.
Аңсы ахшеиңш
ишкәакәоуп,
Амреиңш ишуп.

1990

* * *

Сыңсреи сыбзиабарей
Рызқәа еидуп,
Сара азә соуп.
Сыбзиабара цахә-цахә,
Сыңсра хьшәашәей
еиғацәоуп.
Сыңсы анырзымша, еилыңт.
Сара азә соуп...

1990

* * *

Гәил тқык сзааухәан
Исшәын цхнынза,
Сгәы тәахын,
агәил гәеипш
уа уқынза.

Агәил тқы сшәын.
Апхын идыршыз
абаз еипш.
Амра, сцәа ианыз сыхуан.
Сгәы кылзыблааз
абаз қацшь
Былуан сшыапатца.

1990

* * *

Сгәил тқы
Былуан исшәухаанза,
Сцәа шкәакәа зытуан
Ахшеипш,
Атцла бғы иатцәа сшәын.
Атдысхәеипш иласыз сцәа
Сыцсы ахаштхән.
Сгәы пытуан агәилеипш,
Угәхәаган, стдәыуон апшқеипш,
Сытқы затцә ццышәхан,
Уцхара сшылаҳәаз

Угәызатә сындәылтцит
Ажәазатәны
ГУНДААА...

* * *

Шьхала дылбааит Анцәа,
Нцәа ибара иаңсаз ашьхақәа.
Абара – дызбаз!
Аҳара – дзаҳаз!
Нцәа илабара
 иаңсаз ашьхақәа,
Нцәа абара дызбаз
 зыңсатқанза,
Нцәа аҳара дзаҳаз
 згәатқанза,
Абара дбаны,
Нцәа ибжы заҳаны
 ишәыз ашьхақәа,
Сшәытәшыцуеит,
 Анцәа дыздыруа.

1990

* * *

Амра –
 аирыз
 қаңшь
 быбжы

ҥыкысан
 икаҥәоит
 адгылахь.
 Адунеи
 иалыкәкәаз
 ахаара
 зжәуеит,
 быбжьы
 сгәәфы
 иеисуеит.
 Амра
 саркьал
 кацшь
 абжьы
 ҥаҥа.

1990

* * *

Ари адгылаҥ
 Сара истәу ацсроуп.
 Сыбзиабара аҥынза сназанда,
 Ажәфан аҥынза сәазанда,
 Ари адгылаҥ –
 Сара истәу ацсроуп.
 Сыбзиабара ашәа сызхәанда –
 Сыцсы зегь ашәак иаҥхәароуп.
 Ари адгылаҥ истәу ацсроуп,

Сыбзиабара аҕынза
сназанда.

1990

* * *

Адуinei сaтoуп,
Сыпсҕазаара лашәуп макъана,
Сыпсра атҕэтҕаа ҕапшь ахоуп.
Сгәы абжы саҕауеит макъана,
Амра атҕэтҕаа ҕапшь сажьоит,
Сымшқәа цхьазо,
Тҕлак амтҕа сарцәоит.
Саапшыр –
Дунеиуаара сaтoуп.
Сыпсра атҕэтҕаа ҕапшь ахоуп,
Сгәы абжы саҕауеит макъана.

1990

* * *

Ғаҕалан.
Ақаруа мшын – амра ғашәоит,
Ацха ржәуеит
бзиа еибабо рқьышәқәа.
Ғаҕалан.
Амра цхахоит.

Цханыхәа рымоуп,
Зыбзиабара ацха агъама зхамыштыц.
Ақаруа мшын – амра җашәоит.
Җагалан.

1990

* * *

Дхьацссар
Җазшаз,
Җагәнаҳа
Хьацссап,
Ажәфанггы хьацссап.
Дхьацссар Җазшаз,
Адуinei агәы хьацссап.
Ғыц
Атцла
Ахьцәа ғалап.
Җагәнаҳа, мцацәа,
Аматцәа италап.
Анами Адами
Еицылап,
иеинаалап.
Импсуа ацстазаара
Абахча җанталап.
Дхьацссар Җазшаз,
Җагәнаҳа

Хьацссап...
Есааира ацстазаарахь
Җабзиабара җацхьоит.
Дхьацссоит Җазшаз,
Ибзиабара хьацссоит.

1990

* * *

Аира афнытқа
Ацстазаара ыцәоуп.
Ацстазаара афнытқа – ацсра.
Абзиабара афнытқа
абзиабара ыцәоуп.

1990

* * *

Ажәла ахьыцсуа
Адгьыл нышәуп.
Зегь зхьыцуа
Ажәфән, хьышәуп.
Ажәфән чышәуп,
Азә изыхәән,
‘Еазәггы изыхәән –
Хьтоуп, ичыхьуп.
Мца қьоукьадуп,
Мра лашароуп,

Нцәа иңышьароуп
Нцәа гәазыҳәара –
Лашароуп.

Абри ажәәан хаттаңшлароуп,
Абри адгьыл ҳакәыхшароуп.
Адгьыл ныхәоуп,
Хара ҳзыҳәа,
Ажәла тәығьоит,
Уатәазыҳәа.

1990

* * *

Рыңсы ықәхеит,
Атцлақәа ажәәан рнықәуеит,
Иаагылазар, иқәуп хыхь амәа,
Рыблақәа кыдхалан амра,
Рыңсы ықәуп уахь ажәәан,
Илбаазгаз,
Ихаимгалар
Амуа,
Уафызатә
Иңсы затә ргәылоуп.
Рыңсы еиңырхытәуеит
Атцлеи ауафи,
Еилалоит,
Еильтәуеит.
Нас еиҭа азә ракәхоит

Мышкакәхоит рыцсра,
Рирагы акакәхоит.
Атлеи ауафи...
Рыцсы ықәхеит ари адгыл,
Иаагылазар, иқәуп хыхь амѡа.

1990

* * *

Ҳазатцәра ҳхазырштұа,
Атцла,
Нцәа дшыкоу зехынцъара
Ҳазхәо,
Нцәа илпха ҳазто,
Ҳала траа ҳазтацшуа ари ажәѡан,
Ҳаннеиуа ҳаитазхәо.

Ҳгәатца

атцла азхәуеит.

Нцәа ибжыы захауа

Атцыс

затцә

атра

ахәуеит.

Ҳгәатца,

Ҳацсы затцә цхәуеит.

Атцлақәа

Ҳада

изатцәуеит.

1990

* * *

Тцыс хэыцны сгэы нтыцраан,
Атцх ахь схынхэуеит.
Сынтцэамтаҕ акэац хэыч наргылан.
Оы-цстазаарак шытыхны
Мышкала сыцсуеит
сцарпалыкыны.

1990

* * *

Ҳацсы, иахзеитамхэо ахьаа,
Ҳацсаанза хцаауеит:
Исыхьуеит.
Иаба?

* * *

Сыблақға зытуеит
Ицэыцхашьан Анцэа,
Гэнахауп, ашэытеицш
Исзынхаз угэызра.
Сыблақға зытуеит,
Ицэыцхашьан
Анцэа...

1990

* * *

Узхара ианузгэхьаамго,
Агэтыцсаара – бзиабароуп.

Иабахдыруеи усқан,
Хгәәҫы ашәа шихәо Анцәа,
Хгәазхара абзиабара –
Ибзиабара абжа
Абара занашьоу,
Ихатцашьоуп ацсра.

1990

* * *

Сыбзиабара кыдтцәан иауеит!
Сгәы уталан уеыкәаба
Знык!
Бзиабарала!
Уқәыпшра хынхәуеит,
Бзиа иубоз дупылоит,
Бзиа ушылбо дыпсуеит.
Сыбзиабара кыдтцәан иауеит
Ақәеипш, уатцала,
Убзиабара ҫыцны ихынхәуеит.
Абзиабара гәнаҳазам,
Гәнаҳара.
Сгәы утытқыр уажәуеит.
Сыбзиабара кыдтцәан иауеит
Сгәахәара.

1990

* * *

Шəыхъзык срылахəан,
Хъзыкаҕ сдырцəеит,
Хъзык саҕауеит,
Сара – шəкы...
Шəфыла сзатцəуеит хъзыкаҕ,
Атцх сыхъз аанартуеит,
Сызлахəоу сыхъз аасшəыхны,
Сызтəу рахъ мышкы зны сцыруеит.

1990

* * *

Сыцстазаара
 атцəыуабжъ –
 сыцсра.

1990

* * *

Цсреи – цсратца утытц,
Уцсы тала,
Уцсы уахала,
Нцəа итахрала,
 цсратца утытц,
Адунеи шəы блак ахоуп,
Уира ухала,
Адунеи ахы цыртлоуп,

Уцсра ачапан җахәоуп,
Анцәа иҗахрала
Адунеи шә-блэк ахоуп
Уцсы тала.

1990

* * *

Ала тҗраа
 амза тҗан,
Ицәеит.
Ажәџан
 ахахә џежъ
Налшәеит,
Амза тахеит ба?
Ишца?

1990

* * *

Адунеи итыпрааз ажәа
Дгьылк иџнапрын, иашәахеит.
Уараида гәышьаза,
Ауаџы – уаџроуп ихәеит,
Анцәа –
Нцәароуп ихәеит,
Уараида гәышьаза.

1990

* * *

Дадах , Дад Дузза!
Уара уаазара дуззоуп.
Уаазара цшьоуп,
Уаазара ныхәоуп.
Хзы-цшьа
Хамца аґых,
Уа, Даади, Даади
Дадах, Дад Дузза!
Уа, Даади Дууп.
Уа, Даади дуамоуп, Дади бзиа,
Хьы-бырфвн – фы тґаґа,
Хьы-фыртын – бжьы тґаґа,
Цыры-цыры,
Уа, атґа иґоу здыруа,
Уа, атґа иґоу збахьоу,
Атґа тґам-тґам,
Жәфән иатґәа,
Цыры-цыры.
Дунеи тґла ихалахьада?
Ихалан илбаахьада?
Даади, Даади,
Дадах Дад Дузза,
Уара уаазара дуззоуп.
Уаазара цшьоуп.
Уаазара ныхәоуп.
Хзы-цшьа

Ҳамца ағых,
Уа Даади, Даади,
Дадах, Дад Дузза!

1990

* * *

Ацсра
ацхыз еипш
ихаауп!!!

1990

* * *

Ақәеи аси
Ирыбжьоуп ацсы,
Ирыбжьоуп абжьи,
Адыдбжьи,
Ағытыбжьи.
Быжьра
Цъара
Иптәоуп
Риира,
Быжьрабыжытәа,
Итгоуп
Рыцсра...

Ақәеи – аси,
Ақәеи – аңси,
Ирыбжьоуп аңша.
Зынроуп, зынроуп –
Хьта иатцәоуп,
Хьта нтцәароуп,
Аңша тцәытцәы –
Атцәақ-атцәақ
Ақәахьта ауеит.
Азын афьтбжьы дагәа,
Атцыс хәычы – қаца-қаца,
Азын дагәа иахауеит.

1990

* * *

Сышхәа қацшь –
Амра,
 санбоугои?
Сытцақа адгьыл былуеит,
Ажәфан газго ицәқәырцоит,
Сышхәа қацшь – амра былуеит,
Ажәфан зымбаз зегьы цсуеит,
Сиижьтеи, ажәфан схәазом,
Игәхьааган ақацшь, сыцсуеит,
Сышхәа былуеит, сагазом.

1990

* * *

Аҕәара хәыҕы
игарартцеит,
Амшын Ду дырцәарц
ашьхақәа...

1990

* * *

Ари адунеи дузза
Җахшоит азәазәала.
Азәы – ҫыҫьаны,
Ҫыҫьа – хыҫны,
Уи ахык деиҫашоит азәны.
Ари адунеи дузза
Җашоит
Азәазәала.

1990

* * *

Ари ааҕын – шыжыуп,
Ари ааҕын – ҫытбжыуп,
Ҫысашәа шәтуеит хханы,
Адгьыл агәзуеит хшыапы.
Хшыапқәа хтуп, хагәқәа аартуп,
Араҕа – аҕстазаара шыжыуп,

Арақа – абзиабара шыжжып,
Агәырғара – ғытыбжжып,
Ағытбжжымтәә...
Арақа –
аңстазаара ааңнуп.

1990

* * *

Атцых атцең тәула
У-У-У!..
Амш атә убазом, азымш.
Атцең ихазтымто
Амра
зсоит
азатә.
Атцых атцең тәула
У-У-У!..
Амш зтәхто,
Уаәңсы изтымто
Амра
зсоит
Цсыз қаңшыны,
хгәатә былны,
Атцых атцең тәула
У-У-У!..

1990

* * *

Ухатцкы!
Ихацхьо Амра,
Есххатцкы
ицаны,
ихынхәуа.

Естцхы
Хзыцхьо Амра
ахьташәо абыкәу?
Хагәқәа рҕоуп
иахьгыло Амра,
Ахацкы хцоит,
Ианымхынхәлак...
Ахацкы!
Ихацхьо Амра!

1990

* * *

Амра – сыцсырта
кәаркәашь-қацшь
сгәы анытцуеит,
сгәы схытцуеит
Естцхы,
сыцсы таҕахо,
итцаҕахоит.
Атцх итанарцәаанза,

Аңсызқәа ирылоуп сыңсы.
– Иңыбымқан уаха быхцәы...

1990

АЦИКЛ «АЗЫМЦА»

* * *

Амца ашәа –
Азы хышәашәа.
Амца рымца –
Азқәа рашәа.
Рашәа еилартқан –
Азы хытцит.
Рыңсы еилартқан –
Рыңсы рхытцит.
Бзиа еибамбар
 ргәы иамуит,
Ишцарури,
 уаха
 ирзамуит.

1990

* * *

Амцаҕ
ҳазатцәра хышәашәа
 ҳарцхоит,

иаххаштын амца шхъаау!
Амцазатцә хазатцәра арцхоит,
Амца – атцлақәа рхъаа...

1990

* * *

Азқәа рхаҳәхәычқәа дырцәар –
Ицсуеит.
Амцәа зтоу ацәқәырц
 ргара тцысуеит,
Ахаҳә гәы,
Ахаҳә шъа,
Азиасқәа еисуеит.
Азиасқәа рхаҳәхәычқәа
Дырцәар ицсуеит...

1990

АЦИКЛ «АМРА АИРА»

Илзыскуеит Циала Чичба

* * *

Ацсы абаҭоу?
Иабахдыруеи, ҳацсы ахьтоу,
Ҳацсы шкәакәа.
Ҳгәаҭы алашара аҳаркаанза,

Ҳаҷәоуп...
Ҳаҷсуа злаҳәоу
Ҳҷәа еибатаанза,
Ҳаҷсы тоуп.
Иаба?

1990

* * *

Сышә иларшә алыкә,
Сышә ыдтца!
Сгәы кыдтца сзырәуеижьтеи итцзоузеи,
Сгәы схаштыр ҳәа сшәоит,
Усхаштыр ҳәа сшәоит
Уатцәынза!
Сышә иларшә алыкә,
Сышә ыдтца...
Утцх ацсара,
Тцыхкацсара,
Икацсоит аетцәа,
Утцх ацҳара,
Утцх анра,
Ацҳәысра,
Мца ахыкам – былра,
Зы ахыкам – зытра,
Сышә иларшә алыкә,
Сышә ыдтца.

1990

* * *

Сымшқәа рыла
уаанда ушышын,
Уашта хәыҗ хукааит,
Сытцхқәа рыла
Иургылт уон хәычы.
Цыстрак иаҕараз,
Естцхы утцлаҕ
Атцысқәа цхъарылон
Утцысқәа цхъарылон сгәаҕы...
Уижьҕеи,
Зегь-зегь гьежьюеит,
Зегь-зегь
хынхәуеит
уара уда,
Сымшқәа ирылухыз
аанда каҕсеит
Сашта,
Ушьта зхаштыз
Гәатцаҕаранза
Иахьҕеиуа аҕаскын,
Сытцыхқәа ирылухыз
уон хәычы ртәахит,
Есуаха сгәаҕы
атцысқәа цхъарылоит.

1990

* * *

Ажәфән абын,
Адгғыл анын,
Цәыббын...
Адгғыл блын,
Ажәла хәычын...
Хәычы рацәа
Изызхаша,
Атцәаша,
Ахаша,
Напык азна,
Адуinei азна,
Агәы тәын,
Адгғыл анын,
Ажәфән абын,
Цәыббын!

1990

* * *

Сышыжь цхазуп,
Уафыхәа,
Соуцшәыл,
Уфыха!
Ахш-мш усыржәуеит,
Уфыха, соуцшәыл,

Уґыха,
Сышыжь цхазуп уаґыхаа...

1990

* * *

Ажәфән
ала хнафән,
ицәеит.

1990

* * *

Ацәыкәбар еицш
Ашыжь иалшәаз
Атыцха,
Ара дымфасит –
Анцәахша,
Хшыла амфәкәа шәкәба.
Ацәыкәбар еицш
Ашыжь иалшәаз
Атыцха,
Ашыжь ашыахсит
Лыхцәы ипытлаз,
Атцлакәа ршыамхы адырст,
дызтцалаз Анцәахша...

Ацша амтдэыжэоақәа
еитцнахт итцланы,
Ашьыжь хауа
Уи дагәылсит
Шәахәаны,
Ажәоан аблақәа
Дырхытцит цәақәаны –
Анцәахша,
Ацәыкәбар еипш
Ашьыжь иалшәаз атыпха.

* * *

Аарцэ абзиабара,
Нырцэ илашарахоит...

* * *

Уцәа ахыскаауеит
Атцх уаха,
Акалашәа исзааигәоуп,
Сеидру, акалашәа.
Шыри, стацшында
Знык улакта.
Уцәа ахыскаауеит
атцх уаха...
Сзамәа иануп шынан

Атѣх агэзра,
Амш акэа сѣаршэуп,
Атѣх хэарѣ схаршэуп,
Уцэа ахыскаауеит,
Атѣх уаха...

1990

* * *

Есуаха атѣх лыхшон –
Сан – ажэѡан.
Есуаха амш лыхшон –
Сан – амш.
Лымшра мрахон
Есымш,
Адуinei азна аамѣа аалгон,
Сара аамѣа згон,
Лахь снеирѣ.
Есуаха атѣх лыхшон –
Сан – ажэѡан.

1990

* * *

Сыѣых – уахэама сыѡноуп,
Цѣар затѣны
Ухьз схоуп...
Улахь уѣымшь,
Хшыла укэабоуп,

Уан лкынза
Усасуп,
Са сацшэымоуп..
Сытдых – уахэама сыфноуп,
Цьар затэны,
Ухьз схоуп,
Суцэызыр, сыцшаа!..

1990

* * *

Леила Ачба илывьзнызфылоит

Ан аирызла лымшра аалгон,
Зиасны,
Азиасқәа мшхон,
Арфашқәа хшхон,
Лымышра рзынхон
Ииасны..
Ан аирызла лымшра аалгон,
Лашаран,
Ан мыш...

1990

* * *

Сгэытдыхэраа,
Схьаа сгэытцхэраа
Илеиуеит...

Изжәит угәхьаагара афы,
Сгәы, сқәатца нсыжът жәѡан амца...
Исхытцуеит атцыхқәа рыцсы,
Дунеи лашарахь,
Сцоит лассы,
Сыгәхьаага,
Ақәеипш,
 угәхьаагара ауеит сгәафы...

1990

* * *

Атцх – аҭа
 ахшцәа ахыкәкәоит
Амш...
Ажәѡан – гәыпцхы
Амраца
 ацәоит,
Амш ахшцәа ахыкәкәоит...

1990

* * *

Имцоу абыжьқәа,
Ҳхьысуеит,
Ҳбылуеит...
Еимгеимцарак,
Ииуеит ашәақәа.
Имцоу абыжьқәа

Цсуеит цэыкэбарны
ажэакэарэ...

Имцоу абыжькэа ииуеит
Ажэфанаэ...

1990

* * *

Уатэы ушыабыстан уаапшуеит,
Сара – сзыхыны,
Сара – сгэыхыны,
Сгэыхь ужэуеит,
Уцсы ухыны...
Уатэы сшыабыстан саапшуеит,
Уа ушэарыцан,
Сацбал тцыс-шкэакэа цыруеит.
Ах, усхымзар,
Ахра салкьоит...
Уатэы сшыабыстан саапшуеит...

1990

* * *

Сара сгэеипш
Азэгы сиздырзом,
Сара сеипш
Азэгы уиздырзом.
Атх дыст,
Акгы аздырзом,

Усыздырзом,
Усыздырзом,
Сара сгәеипш азәгы сиздырзом,
Егырт реипш
Уаргы суздырзом,
Ижьюуп утх,
Угәы сытцых,
Уара
Ахаангы суздырзом,
Сара сгәеипш азәгы сиздырзом...

1990

* * *

Ацша кәымшәышә, ацша,
Ашыжь кәымшәышә иатәхәоит,
Ацша кәымшәышә, ацша,
Ацша хаа...
Ашыжь ахаара хытцны икатәоит,
Рхы шытыхны,
ашыжь ржәуеит
Ахаскынкәа,
Атцлақәа,
Ацша асуеит.
Ацша кәымшәышә...
Ацша.

1990

* * *

Ухь-уапа сытцак,
Хьтəыуасцəа сықəуп,
Затəра санырго,
Сылахь уагəзы...

1990

* * *

Бзия избан азын – зытит,
Бзия избан аацын – шəтит,
Бзия избан ацхын – сцəыблит,
Бзия избан тагалан – схыцсааит,
Бзия узбан сааит – убнамлан...

1990

* * *

Мзатаан станагалеит уашта,
Сгəы амзаға кыдуп,
Сыцсы уалацшыны
Ублақəа хыуəар,
Субоит,
Лашьцара нахыс,
Лашароуп,
Адгьылгы хаз мəоуп,
Иахцəызхьоу амəақəа,

Ҳадгъыл хәырбгъыцк иаҕароуп,
Ахәырбгъыц ада
Иалырхыз амзаҕа,
Сгәы ада ссақәа рыла
Ухәра ҕахәоуп,
Мзатаан утанагалеит сашта...

1990

* * *

Сдақәа иртоу аапын ыцәоуп
Угәатца,
Цәтцәабжык саҳауеит,
Ах, угәы шцеисуеи, уарамыжда,
Аапын аст асаркьал, иаҳауеи!
Сценцьыр аетцәақәа
Ицыреуеит
Иахаахыс!...

1990

* * *

Уа, сҕырпын
Ашәа,
Сҕырпын
Бжы,
Имааҕуа
Са сҕынза,

Са сыда адунеи
Зегъы урахауеит,
Урыхъзоит...
Ашәа хаа,
Сдақәа иртыцуа
Ацәыкәбарқәа,
ШьаӀәандан
Сфырпын итәтәоит.
Уа, сфырпын ашәа,
Сфырпын быжь,
Ахаан сызхаштуа,
Зынзатцәык уааф,
 саныцсуа
 усызхоит.

1990

* * *

Абзиабара иашьын,
Ицәеит итәхәхәа
Амшын,
Атыцҳа акара,
Зқәыпшра зхароу,
Гәнаҳа зқәым,
Гәнаҳа змам,
Дыччоит апшқа,
Ахшеипш бзиабарак дашьын,
Ицәан итәхәхәа амшын.

Амшын абзиабара ахшон,
Абзиабара шан аҫхыз еиҫш,
Иҫсраны иҫаз деиҫәнархон.
Абзиабара иашьын,
Иҫәан иҫахәхәа амшын.
Абзиабара шан аҫхызеиҫш.

1990

* * *

Унапаштҫа агәыр каршәуп,
Сшьапқәа хтны унапы сануп,
Ҳнапқәа еиҫшьуп,
Ҳагәқәа еиҫшуп,
Пшрахаштраанза,
Ҳыызхаштраанза
Сухьыҫшуп,
Унапаштҫа агәыр каршәуп,
Шьяпхты адәы сануп...

1990

* * *

Сытҫх!
Атҫхқәа иреихау
Атҫх!
Сгәы сгәыдтҫа, хахәны исыҫрахаз,
Стынха-стынты –
Атҫх!

Схы ахынахо
Сцоит уаха!
Схъаа азынкылар умахә,
Алашара ахыҥдырпуа,
Сыҥхара узынсыжъеит,
Сытх, сугәйтх саныҥсуа...

1990

* * *

Хахә кылтәан
Сгәы ухәда иахоуп,
Ахахә шкәакәа,
Ихахәхаз сымшқәа
Рытх ҥслымзра
Улаиан уцәоуп, укараха,
Хара змам атх кашышы,
Гәнаха змам адгыл разуп утәка,
Чагъан,
 сыҥсы узааргоит ахәлыҥтысқәа,
Хахә кылтәан,
 сгәы ухәда иахоуп,
Ахахә шкәакәа.

1990

* * *

Ишеит,
Адгыл ҥыҥ иршеит,

Шьтак анымлац амѡа.
Амш аныршоз зегъы ҳаршеит,
Ҳамтак адгъыл ацсы ашьеит,
Ишеит,
Адгъыл ҕыц иршеит,
Шьтак анзам макъана.
Иҕыцҳаҳараза илашеит,
Зегъ ирзеицшу Амра.
Ишеит,
Адгъыл ҕыц иршеит,
Ишеит,
Зылцха ҳаура.

1990

* * *

Ашѡақъ агѡыцѡаҕ
Ҳызатѡны ицѡан абзиабара.
Ахы ақѡшѡанза агѡы тѡблаауан
Аҳѡынтѡрацшь.
Агѡы затѡ иакуан
Адунеи иамкуаз абзиабара,
Уаѡы иимбац абна
нцѡахшан,
Ашѡақъ ашѡыраҕ ицѡан
Абзиабара...

1990

* * *

Амш
ахыцәқәа
ихалан,
Амра цейт.

1990

* * *

Унацшы-аацшаанза
Ацхын
Ашьхақәа ирхытцит,
Амра иагаз атцкеицш,
Атцлақәа рытцкы затцәқәа ршәытцит,
Амш агәы итнахыз
Хышәашәеит ашышьыхәа,
Ацхын цкәын кацәа,
Уеушыт са сзыхәа...

1990

* * *

Амра
алашәит
сытцкы.

1990

* * *

Унаһхысын
Сцәа-сжыы дысит,
Атцх ртысны
Ицеит

сдақәа

Сгәы моахәастақәа унарнысын,
Сгәы унанысын
Уцеит
Еиҭа...
Атцх еижьага,
Атцх хага,
Сгәаҕы иҕасхәеит
еилаҭсан,
Сгәы иашәыстдан ашьахага,
Уаха ибнамларц
Ишьахан,
Сгәы артәыуон атцх еижьага
Атцх хага саҕхәаран,
Икан атцх бжа-мацәысны,
Егъи абжа – мыцхәаран...

1990

* * *

Сеилахан Атцх Адсра!
Ах, ушпасzymхо!
Адуinei сызхара исызхазом,

Уаразэк уанысзымхо.
Атцх ахьыхтэало амшын
Тынчхеит имицшэа,
Атцх атынчра иашьын
Ицэеит зегьы җымтза,
Икоуп убасеипш тыхқәак,
Адунеи тых ханалашәо ацхызеипш,
Икоуп убас еипш цырак,
Ахаан иахзымпшаауа ацәызеипш,
Икоуп убас иеипшны Цсрак –
Атцх иеипшны ианубо,
Бзиа уанырбо,
Атцх ахьыхтэало амшын
тынчхеит,
имицшэа,
Икам, атынчра иашьын
Ицэеит зегь, җымтза...
Сеилахан Атцх Ацсра!
Сшеилахауа Атцх!
Ах, ушцасзымхо уаха,
Ах, ушцасзымхо!

1990

* * *

Шьябыстак
шьямхнышлан

есышыжъ
азы ажәуеит
Азыхъае...

1990

* * *

Атѣх агәы слымѣае еисуеит,
Саанумыжын,
Сыѣсуеит,
Саанумыжын...
Атѣх агәы слымѣае еисуеит,
Атѣх мша
Салоуп,
Смизаѣ.
Атѣх ашьа –
Аетѣ катәоит,
Атѣх агәаѣы
Аетѣақәа аауеит,
Җрылатѣән,
Зныкны
Җаѣсуеит,
Атѣх агәы слымѣае еисуеит.

1990

* * *

Утѣх ѣьбара
Аәеипш сашьит,

Арҕышыга.
Шаҕа тҕы таңа
Гэы-таңэы инаскызгазеи
Уаханза...
Сытҕыхкэа реиҕа Атҕых!
Сзыршазом,
Дунеихаан сынтэазом,
Адуinei Ахаан,
ахаан
ушыҕаз
схэазом,
Сшыҕаз умхэан
Ахаан...
Уаҕа хаизом,
Уаҕа иизом
Иаххаану атҕых.

1990

* * *

Сшьантҕа хэызба
Сдакэа ирхысын,
Сдакэа иртамзоз
Сгэы катэеит.
Тҕхи-мши ззымхоз
Сыцсы тнахит,

Станархеит.
Сшьантца хэызба
Сдақәа ирхысын,
Сдақәа иртамзоз
Сгәы катәеит.

1990

* * *

Атцхаф сгәаартра –
Узатцәра,
Уахон ататын...
Ататын иаша,
Сытцых аша
Уахак уонакын.
Сгәыџбара – угәы-акра
Гәалан уашьтан,
Азәызатцәык иакра,
Ататын еипш иашан.
Шан – сыкамызт усқан...
Уа узын – даеазәы.
Азәызатцәык, угъы,
Зегъы-зегъы – ххазы.
Узатцәра – сгәаартра,
Ататын еипш иашан...

1990

Абрагъ Сашья. Ус хъзыс ишьтихит, ус дырдыдуан
ифызцәа. Издыруада, ацсуа абрагъ ицсы ихазтгы?..
Ацстазаара акынтәи дабрагъит – Ацсра. Дыздыруада
шьта? Дызцылахъаз, хымпада, дизымдырырц илша-
зом. Ахаан ацсуа абрагъ иахтааз, иарбан шәышықә-
соу узтәу? Заамта нымтцәац, заамта мааиц ацсуа
абрагъ...

- Исахә, абри адгъыл бзиа иузырбаз?
 - Зегъы-зегъ Хазшаз, зегъы-зегъ, сахәшья.
 - Исзеилкаазом, уцсы атцкыс уи зеихахаз.
- Макъана исыздырзом...

Саша, сашья еитцбы,

Саша, сашья.

- Бгәы быхъма сахәшья?!

... Аха икоуп ахәаакәа ахъаа иреихау,

Уи бацәымшәан, игәгәоуп,

уи ҳацнашәоит, баҳау!

Хара ихамчым зымчу Иара иоуп, хәа Ханцәа!

Бымтцәыуан, бымтцәыуан, сахәшья!

... Аха, икоуп ахъаа, иреихау,

Абзиабарақәа зегъ уи анреихау,

Ашәеипш ианупцхьо ибылуа ушья,

- Зегъ ратцкыс игәгәоуп ианҕыхо ашья,

Уи быздырзом, сахәшья,

Ах, уи ахъаа иреихау,
Абзиабарақәа зегь уи анреихау.
Дызустада, изызбада уи ахъаа, ихайхау,
Дыкоумашь, дарбан, Хазшаз ейха ейхау!
– Исахә, абри адгьыл бзиа иузырбаз,
Уцсырта уцшаарцаз уцсы зығәхәараз...
– Зегь-зегь Хазшаз иоуп,
Зегь-зегь, сахәшьа,
Избанзар сапсыуоуп, иҕеихеит ауп сшьа.
Саша, сашьеитцбы, –
Абрагь Сашья.

1990

* * *

Ашышкамс ашәа тцага,
Уаџ имахац абжы тцага,
Абжы хаа,
Аҳаскын алымхаҕ итцәахуп
Цәыкәбарны.
Ашьыжь иаҕытцшәаз
Ажәа кәанда,
Ашышкамс ашәа тцага,
Ашәа хаа,
Аҳаскын алымха итатәоит
Мазажәан,
Адунеи шыршаз атәы,
Адунеи аныршоз аены

Ирҕытшәаз ажәа
Заҳаз
Мазаны.
Адунеи амазажәа – ашышкамс.

1990

* * *

Ашьыжь сырҕыха, схәычы,
Уатҕы гәырҕара кәандак сзыцшуп,
Гәырҕарак ныхәан ицшуп.
Ашьыжь слырҕыхоит схәычы.
Апстазаара ицегь стахуп.
Апстазаара аныхаау агъама,
Адунеи даеакала сануп,
Сыцсратцәкьа сапылоит аргама.
Ашьыжь сырҕыха, схәычы.
Сыцстазаара хысцааит, иазхароуп.
Амраца еипшны быбжы,
Цыс ашәан слымха итаҕароуп,
Цыс бызшәа салхәоит схәычы
Лыцстазаара шыкалаз ала,
Еитах, ишыкоу уажәы.
Апстазаара абас икалеит,
Лакә ссирк, лакә дунеик далтын,
Дунеи лашак абла стацшуеит,
Уафы лашак дааит сыцха лакәны.
Ашьыжь сырҕыха, схәычы,

Ацстазаара итцегъ стахуп,
Ацстазаара аныхаау агъама,
Ашьыжь слырфыхоит схэычы.

1990

* * *

Сгэы тыцпраait,
Уахъза,
Ацарцалык
ацхыз сафызоуп.

1990

* * *

Циала Чичба бахъ

Бзиа иахбо ҳаихауп,
Ҳабзиабара – ҳаиха...
Бжара лашара,
Бжара лашьцара,
Быжь-жәғанк рнаған,
Амра шкәакәоуп,
Адгъыл иатцәоуп,
Быжь-иатцәак рнаған...
Ажәған – лашара мацароуп...
Бзиа иаабо ҳаихауп,
Ҳабзиабара – ҳаиха!...
Ҳамра ала ғаҳәоуп тҳыла,
Тҳырацәала,

Хамбар, ипсуеит.
Ихаҕы анубаалартә
Ажәџан лашоуп,
Зылцха ҳаура!
Бзиа иахбо ҳаихауп,
Ҳабзиабара – ҳаиха!..

1994

* * *

Сааиижьтеи сықәуп адәы,
Исхытцып зыжәгәахәуеи?...
Есқыынагы исхытцуеит мышкы,
Зегь ҕыцбара избахуеит.
Сеигәырғоит амра шыыжыы,
Иахьада исымбацшәа,
Иҕыцуп атцысқәа рыбжыы
Рашәа смаҳацшәа.
Ацстазаара аҕьама – ацхарпа,
Сгәазхара знык исызбашам,
Иаацәырызгоит сашәа ахапа,
... Аха макьана исызхәашам.
Есқыынагы уатцәы сазыпшуп,
Ғәырғьарак тацәахуп сгәы.
Ацстазаара есымша истахуп,
Есқыынагы
исхытцуеит мышкы.

1994

* * *

Амца зын, рхәеит мышкы,
Азгы мцан, рхәеит,
Рымч анеилартца мышкы
Зыбларан, рхәеит.
Ианрыбжьала нахыс ацша,
Азы зхеит, рхәеит,
Мца мцахеит, рхәеит,
Цхаражәхәафыс ацша
Нарзынхеит,
рхәеит...

1994

* * *

Иахзымдыруа хдырыр мышкы,
Адгылгы мтцәыжәоуп хацраанза.
Хзықәу хаздырзом адәы,
Хшыкоугь хаздырзом хацсаанза,
Иахзымдыруа хдырырц хтахуп...

1994

* * *

Быжь-жәѡанк,
Рышә-гәашә,
Ацацха –
Ажәа!

1994

* * *

Атцлақәа рымџа аамтоуп,
Рымџа харазаап.
Атцлақәа рџымтра – ацшоуп,
Ражәақәагь – цшазаап.
Еиџахәыт-хәытџеит, шәзырџишь,
Атцлақәа бзиа еибобазаап,
Абыгьқәагь кацсоит, шәыцшишь,
Ихышәтџеит, иччозаап.
Гәахәарак шәацшьны икаршоуп,
Шыри, ацстазаара, шыри,
Ацстазааратцәкьа абриоуп,
Ескынагь ацстазаара, шыри!...

1994

* * *

Лахьынтцамзар,
 Зашәа былны
 Згәы еикәхаз,
Шәацъхәарахәа
 Ицаны
 Имааз,
Уас, ацшатлакә,
Атцла руаз,
Шәацъхәарахәа
Ицаны
Имааз,

Уас, апшатлакә.
Уа, иахәзеи?
Цәгыроу,
Бзиароу?
Гәырҭаеҭәаша –
Иит
Ашәа.

1994

АЦСЫНГЬЕРИ ИАШӘА

Зхьаа зхаштны,
Тәым хәра иатәхәоз,
Уа, Ацсынгыери,
Шьири, ухьаа здыруандаз...
Зеиха баны,
Зеиха зычхаз,
Ҕызымтыз,
Уара.
Уа улашәыз,
Удагәаз,
Уҕахаз,
Зхьаа зычхаз,
Ацсынгыери хатца.
Уа, аҕәгәара –
Чхароуп, ихәеит,

Ахатцара – гәагъроуп, ихәеит,
Адунеи – уаароуп, ихәеит,
Ауафразы хшоуп, ихәеит,
Зхъаа зхаштны,
Тәым хәра иатәхәоз,
Уа, Адсынгыери,
Адсынгыери хатца.

1994

* * *

Җаблақәа ажәфанаф инхоит,
Җаныҗамло зны иетцәаны.
Җабла лашаран ицхоит
адгъыл ахь
Хыхьынтә ицшыны...

1994

* * *

Саида Делба илыхъзнызфылоит

Азынгы ишәтуеит атама,
Атамашәтқәа ылацсоит асы,
Ус, бахцәымцалан хара,
Азынгы ишәтуеит атцәа ба бзы.

Гәхьяагаран, дәышкәакәак хзыцшуп,
Зегъ рышьта ануп
Агәхьяагара амфә,
Арака асы иауа еа цштәуп,
Арака итамшәазозаап Амра...
Аамта хайпырго хәыч-хәычы,
Хәычы-хәычла хайзааигәахоит ҫыцны,
Иауеит,
иауеит агәалашәара асы,
Хгәәҫы ишәыз агәхьяагара лаҫырзын.
Иауеит асы...
Бахцәымцалан хара,
Атамашәтқәа ылапсоит асы,
Гәхьяагара – дәышкәакәоуп ацшра,
Гәаларшәароуп –
адунеи мышкы.

1994

* * *

Цта-ашә аатит
Иауит ақәа,
Цта-ашә акит.
Ихкәеит, ихкәа.
Ақәашә-агәашә,
Цта бымбыл.
Акәап, акәап,

Ихкәөит, уаангыл,
Уаангыл, умцан,
Ақәашәә хаауп.
Ажәак умхәан,
Ажәак ҳахшаауп,
Уа бзиа сба,
Сара сеипш.
Исахә ақәа,
Ишпақоу сцеипш?
Ақәа ҳабоит,
Зегь аҳауеит.
Мышкы ҳаиуеит,
Мышкы ҳаңсуеит.
Цта-ашә аатит
Иауит ақәа,
Цта-ашә акит,
Ихкәеит, ихкәа.

1994

* * *

Уа, амшын
 цәыкәбарк
 иахшеит
Ацәыкәбар
 Амшын тәзеит
 Ацәыкәбар.

1994

* * *

Ақға шла,
асы
шлакәакәара,
Азынра хаакәакәара
Хьта иакыз,
Имца еиқәуп.
Хьта бырфын
Хьта фыртын,
Қәаш-асыш,
Сы-бырфын,
Хьта касыш,
Хьта-бырфын,
Хьта-шкәакәа
Ишлеит ақға.
Ақға-шла-асы,
Шлакәакәара.
Азынра хаакәакәара,
Хьта иакыз,
имца еиқәуп.

1994

* * *

Ишәтит адунеи даеазнык,
Ишәтит, аха ашәтра уамоуп,
Апстазаара – есымша гәырғароуп,
Ишәтит адунеи даеазнык,

Ҳазшаз игъы ааиртит,
Апстазааратцәкьа
Иахьоуп,
Апстазаара исзымгәыгъуа
Ашәоуп,
Ишәтит
Адунеи даеазнык...

1994

* * *

Амца аныцәалакь изхоит,
Азгъы ыцәоит имцахарцаз.
Амреи амшыни еилацәоит,
Атцых тыххарцаз,
Зегъ акхоит,
Дгъыли жәфани
еизынхарцаз.
Амца ырцәан,
азы зхоит,
Цыск аҭахәатәы каларцаз
Амра цхоит.

1994

* * *

Нырцә-Мза,
Аарцә-Мра.

Нырцәмза – аарцә.
Аарцәмра – нырцә
Мза-нырцә,
Мра-аарцә,
Цсҭазааракоуп ирыбжьоу –
Ахаан...

1994

* * *

Ахьыжьыргәыц – аетцә сызҕых,
Атх ажымжәа еиқәатцәа шәит,
Сыцсҭазаара итцегь еитцых,
Саамта акала иццакит.
Исзымдыруа адгьылаҕ сиит.
Са сиетцә зынзаск ихаззоуп,
Ажәфангы уаҕа ҕа цштәуп,
Ацсҭазаара агьама ҕакзоуп.
Амрагь уаҕа ҕацштәуп,
Ахьылабжыш ажәфан иағшәоит.
Етцәак, лахьынтцак,
Анцәа идырп...
Ахаан еицш амза аанхоит,
Блала еитах ҳаибадырп,
Ахьыжьымжәа атцых тыцхоит.

1994

* * *

Атцла мтцәыжәџақәа цытлеит.
Ипыруазаап рыцсы талан.
Уахь тагалан ҕнатүеит,
Тцла ақәцә ихалан.
Амза ашамтаз
Илбаауеит,
Иаадса-икара,
Атцла мтцәыжәџақәа цытлоит,
Ипыруеит абыҕқәа рхала,
Ацша хәмаруеит атцла хәмарра.

1994

* * *

Агәалашәара амгәартә мца
Җтагьежьюеит
Җадсаанза.
Адунеи иамкуаз җапсы
Гәалашәарак итазоит мышкы зны...
Аамта ахымца җамџа еихнатцәоит...
Цьар затцәны хгәалашәара
Машәкәан
 еикәхәалан
 хгәаҕы...

1994

* * *

Ажәфәнеипш ашыжъ тәула,
Амра тәм-тәм хыблаауеит,
Нцәа иишаз адгьыл хазына
Сықәуп, сгәы тыңсаауеит.
Гәырғарак ыкоуп, хәарада,
Мтәыжәфада атцысеипш спыруеит,
Иаацәырызгоит сашәа – Уарада,
Арығарахь адгьыл гьежьюеит.

1994

* * *

Сара сыпхын – агәыхты,
Сара сыпхын – шыапыхты,
Зыхты,
Зтала,
Адәахьы апхын.
Акамбашь еикәатцәа,
Азмах итоуп.
Хәдацәахьы илатәоуп ахьы,
Зеипш ыкам
З-фамфак,
З-цәыкәбарк,
Оф, гәышыа,
Ахьытакар, мра каццеи,
Кәыркәа шоура,
Тцкы тәга,

Қаа хыы-цэыкэбарк
Хыы иацсоуп.
Акамбашь еикэатцэа
Змах зы ицоуп.
Хэдацэахыы илатэоуп ахыы,
Зеипшыкам
З-ҕамѡак,
З-цэыкэбарк
Оф, гэышыа.

1994

* * *

Амза аҕымтра иалоу здыруа,
Жэак аҳэарцаз иҕахоит.
Имрахарцаз,
Знык ицхарцаз,
Егьяундаз,
имзахоит.

1994

* * *

Шьха дэеиужь,
Дэы какач,
Шьха-ҕеиужь,
Шэты-какач,

Шьха-уахьад,
Иаҳауеи, шыри.
Зыхьшәашә,
Зы-цәыкәбар,
Шьха-рәаш,
Хьы-цәыкәбар,
З-шәах кәашкакар,
Амра – ахьытакар,
Ғамфак азыхьшәашә,
Иаҳауеи, шыри.
Шьха дәеиужь,
Гәкаршәраны,
Шьха-ҕеиужь,
Какачраны,
Каң-каң – бжытцаған,
Азаза иацхәуа,
Иаҳауеи, шыри.

1994

* * *

Атцх артцу абжы ахоуп,
Абжы ххоуп,
Зынза ирххоуп,
Амза арахьыц тцагоуп
Ҳацсакара.
Ацстазаара зны ихароуп,
Зны иааигәоуп,

Мышкы аҕара.
Ацстазаара зегъ
Еикәшароуп
Моак ааигәа.
Аетцәақәа инымтцәо мфоуп –
Моахара,
Атцых артцу абжыы ахоуп,
Зынза иххоуп,
Итцагоуп
 хацсы аҕара.

1994

* * *

Зны саныҕамло Аены,
Амш збахуеит,
Адуinei зегы-зегъ ус
Ишыҕоу инхахуеит.
Амра цхоит
Мшаәнеипш,
Аены
Зегъ шыҕац иҕоуп.
Амза, аетцәақәа, амшын,
Зегы,
Зегъ ыҕоуп.
Җазшаз ицъшьоуп
Ари адуinei,

Зегъы-зегъ шџашоу!
Ишауџ иауеит аџџа,
Аџшагъы асуеит,
Ишауџ иауеит асы,
Зегъ еитасуеит.
јазшаз иџъшьоуп ари адунеи,
Зегъы-зегъ шџашоу.
Ари аџџазаара – уаџроуп,
Егъырџ зегъ башоуп.
Адуinei зегъ
шыџаџ ус,
Ишыџаџ иџоуп.
Акызатџџык, сара соуп,
Егъырџ зегъ ыџоуп.

1994

* * *

Ссаат абжъы џаруп
Сгџабжъеипџ,
Бзиа узбалар џахуп
Мшаџеипџ, есымша,
Сара сыџџазаара
былроуп џсраџенынза.
Бзиа узбалар џахуп есымша,
Бзиа узбалар џахуп, сыџсрашьџахъ,

Адунеи сануп гәаныла,
Сгәабжы сагахуеит.

Адунеи атыхәангы җара,
Зны усыпшаахуеит.
Бзия узбалар сҗахуп есымша,
Бзия узбалар сҗахуп сыпсрашьтахь!
Адунеи зегь аамтоуп –
Уатдәы, уатдәашьтахь,
Сара сыбзиабара – иахьоуп есымша.
Иҗбароуп абзиабара иузымшаз.
Ссаат бжы җаруп
Сгәабжьеипш,
Сыпшуп есымша...
Бзия узбалар сҗахуп
Мшаҗенеипш, есымша.

1994

* * *

Ашьыжь уардын шкәакәан
ианысын адунеи,
Инҗалеит адгьыл
мҗахәастан.
Амра шәтит
икапшьыхәтцәараза –

Агәил-мца
адунеи иагәылтцны,
Ажәџан аапшит
ииятцәаза...

1994

* * *

Мышкы саапшыхуеит
Сышланы,
Сара сажәзом!
Мышкы снатәахуеит сажәзаны,
Сара сажәзом.
Мышкы калахуеит,
Саныкам зны,
Сара сыцсзом,
Агәра хгазом,
Азәгы дыцсзом,
Зегы ус иаанхахуеит,
Акымзарак калазом,
Хдунеи ҳацсахуеит.
Азәгы дыцсзом,
Ҳаитанаиааиуеит,
Адунихаан аахыс ус,
Азәы дцоит,
Ғазә дааиуеит,
Зегы шықац икоуп.
Анцәеиныс,

Еитах ҳайтаиуеит.
... Мышкы саапшыхуеит сышланы
– Сара сажәзом
Мышкы иҗалахуеит сҗамланы –
Агәра згазом,
Зегы-зегь иаххәо аоуп ҳгәаҗы, –
Сара сыцсзом.

1994

* * *

Адуinei атцыхәа
ашьхыц ашәа,
Адуinei атцыхәа –
аҗытыбжыы,
Ашәтыц –
аапын ашәа,
Адуinei
иахытәоит
җытыбжыны.

1994

* * *

Апстазаареипш исаҳаит
Ахәыҗыбжыы,
Апстазаара саҳаит
Җытыбжыны,
Сгәабжыы саҳаит,

Ғыц схәыцны,
Адунеи санны,
Сан снапы санкны
Цъа сылгахуеит,
Дыццакны.
Царцалыкыла
 атцла шәтны
 изазахуеит,
Амш убас илашаны,
Адунеи самкуа,
Сара истәны,
Сан цъара сылгахуеит.
Ацстазаара – ғытыбжьны,
Ғыц сарғыхоит,
Ахәыцыбжьы...
Сани сареи зны ҳаипшны.
Сани, сареи
 цсык ҳханы
Деазнык ҳацсы еиџшаны
Ҳаитеикәшәахуеит.
Ацстазаара саҳаит
Ғытыбжьны,
Ацстазаареипш
 исаҳаит
 схәыцыбжьы.

1994

* * *

Ақәа удақәа ирталаны,
Апсы ҕыц иухалан,
Угәабжыы ануахауа.
Дунеи дуззак
 уабжан,
Апстазаара сакараҕ
Ақәа агәеисыбжъ
 адгылаҕ
Угәабжыеипш иануахауа,
Атцхгы тцхык
 иафызам,
Қәа дунеик
 иххалан,
Атцхеикәа – аееикәа,
Ақәа разныш
 ашәуп,
Адунеи
 асаркықәа
 цҕызшәа
 иеидыргәгәала,
Амацәыс аҕеыхақәа
 акапсара иаҕуп.
Апстазаара
 ҕыц уцәа ианыруеит,
Ғыц иуахауеит
 угәабжыы қәа-бжыны,

1994

1994

* * *

Ашъабыста аңхызеиңш
Ицкъоуп ари амш,
Злыпха ҳаура,
 ажәѡан
 убасеиңш
иатцәоуп,
Зеиңш ыкам аиатцәа,
Аңшаара цәгъоуп.
Ублақәа ирхылан
Уартцәыуартә ақынза,
Абзиабаратцәкыа – былроуп,
Гәыбылроуп,
Уцсахаара тнахыртә ақынза,
Амш убас илашоуп,
Ашъабыста аңхызеиңш.
Ажәѡангы убас ииатцәоуп,
Аңстазаара, шыри,
 цсраенынза...

1994

* * *

Нури Хәупориа ихъзнызѡылоит

Аңсра – зегъ ахъзоит,
Аңстазаароуп узхъымзо,
Аңсра зегъ ахәоит,

Ацстазаароуп иузымхәо.
Ишцашоу адунеи,
Зцъашъара уахъымзо.
Угәазхаратцәкъя знык,
абара ушахъымзо,
Униакәкәоит уаргы,
иузгәамтазакәа,
Иузеилкаазом акгы,
Избан?

Ишца?

Ушцаказ?

Уаарагы – уаароуп,
Ацароуп ихазхымго,
Уканатц, былроуп,
Укамзаара – җымтроуп.
Ацсра зегъ ахъзоит
Ацстазаароуп узхъымзо...
Ацстазаара уахъза,
Ацстазаароуп иузымхо,
Ацсра зегъы ихазхоит.

1994

* * *

Убас итцаулоуп аапын сгәаҗы,
Сыблахатц гъежъыртә акынза.
Абзиабара нтыпраан,
сгәы тыцсааит,

Сгәы нтыпрааит
 чаанынза.
Сгәы цшаауеит,
 аапнуп, исхарои...
Бзиабарада
 ари адунеи дузза
 исзалои?

1994

* * *

Инеизтцаа-ааизтцаап мышкы,
Дабацеи,
 дабакоу?
Шәәцәымшәән акымзаракы
Сахьыкоу аракоуп.
Адуanei зегь акоуп ара,
Зегьы-зегь аракоуп,
Мышкы апстазаара,
Мышкы апсра.
Акымзарак уаха,
Апстазааратцәкьа
 агьама абара,
Акымзарак сгәәхәом,
Ашәазатцәык
 ишыстахытцәкьоу
 ахәара,
Уаха акымзарак сахәом...

1994

* * *

Згаб хэычык ашта лыцссоит,
Ашыыжъ лыкэа итацсоит,
Ашыыжъ
 лгэытцыхэраа икатэоит
Амш зхыгееа ааскьоит,
Арцыс аеыхэа икэабоит,
Азгаб хэыч бзиа дибоит,
Уатцэашыыжъ дымтцарсны дигоит.
Азгаб хэыч ашта лыцссоит,
Амра лыкэа итацсоит,
Амш ахьатцра иафуп,
Азгаб хэыч
 дгэыгүеит,
 дыцшуп,
Лынасыц шкэакэоуп,
 шэыцшишь,
Дыччоит акыр-кырхэа,
 шэзырфишь,
Ашыыжъ
 азыхь еицш ицкьоуп,
Азгаб хэыч
 лашта дазшоуп.

1994

* * *

Ажэфан агэы тнахт
Ашамтаз ибылуа,

Апстазаара җыщуп есаaira.
Ахаан
азәгы еицәымзлароуп
зынза,
Даеазнык ҳаипылоит,
иатаххар.
Ахаан
азәгы еицәымзлароуп
уажәшьта,
Апстазаара
инымтәазо шыжьуп.
Ауафроуп
ихатәеишьаз Анцә,
Адгылаҗ
егьырт зегы мыцхәуп.
Амџақәа зегь
мџакаҗ ихынхәуеит,
Амџақәа зегь
мџакаҗы еикәшәоит,
Адгьылгы
аакәымтцзакәа ицыруеит,
Ажәџан
агәы тнахт икацшьза,
Апстазаара
җыщуп есаашар,
Ахаан
азәгы еицәымзлароуп
уажәшьта,

Даеазнык хайпылоит,
иатаххар...

1994

* * *

Зны саниуаз исыцыз Адунеи
Ахаан иҕамшәа,
Ахаан сыҕазшәа
Сгәы иабоит еиҕах...
Сыпстазаара, зны исгәалашәаз
Пхызушәа,
Исхаштып мышкы зны еиҕах...
Исахә, ацстазаара,
сызустада?
Ари ажәѳан дузза аҕака суаѳуп,
Шьири, ацстазаара нымтәонда,
Ахаангы ацстазаара
Стахуп!
Зны исыциз адунеи
Ахаангы иҕамшәа,
Еиҕах, еиҕах
исыциларц,
сыпсуеит...
Сгәы иабоит
ахаангы
сыҕазшәа.

Сыҕамзаара,
гәилшкәакәан
ишәтүеит.

1995

* * *

Сашә – сгәәҗеыхақәа роуп,
Зны еизызгаз сыҗсатҗа.
Сашәақәа рымҗа – агәоуп,
Мҗазатҗәык ыҕоуп агәатҗа.
Адунеи зегь бзиабароуп,
Җсҗазаара ех, еиҗа шыри...
Сашә – сгәәҗеыхақәа роуп,
Еизызго дыздыруанда, шыри...

1995

* * *

Зегь аныхәхәо,
Гәаныла сихәоит Анцәа!
Азәымзар азәгы анҗимтуа,
Сыхәхәоит!!!
Зегь аныхәхәо,
гәаныла
сихәоит
Анцәа.

1995

* * *

Нцәа имазан,
Шәәцшзак саҳаит,
Ашамтаз атцыскәа шәәхәон,
Дунеи маза рхәон, исаҳаит.
Ашамтаз атцыскәа шәәхәон,
Нцәа имазан,
Шәә-цшзак саҳаит,
Атцлақәа ҕымт изазон,
Амра шәәхәон, исаҳаит,
Ашыжь ашыацқәа тыпхон,
Ашамтаз ажәџан аатуан,
Ишцалашаз,
Үа, Зылцха ҳаура!
Ашамтаз атцыскәа шәәхәон,
Нцәа имазан,
 шәәцшзак саҳаит
Ашамтаз
 атцыскәа шәәхәон.

1995

* * *

Ашыац сәнеиуахо мышкы,
Сыцсы цсаатәхоит,
Арџаш еипшхоит сыбжьы,
Ақәа хымкәа, ақәаршџы

Сгәабжы наццоит...
Ара апстазаара җакуп,
Агъама чыдоуп.
Адунеи ақәлашыагъ хазуп,
Зегъ ҳамчыдоуп.
Адунеи аз зегъ акоуп,
Иара акакәхуп,
Зегъ хазтагъежьюа Аамтоуп,
Иара мцахуп.
Уафцсы изеилымкааз бзантцы
Мазак хашытоуп.
Ах, издыруада, мышкы
Ахаан хшыкоу?
Апстазаара иахъа
Икан,
икоуп...

1995

* * *

Амрахыцссара,
Амшын разныцссара,
Ахыцслымз сакаран,
Апхын хатоуп.
Иҳазымдыруа харақ,
Ашоуреицш иаҳхаран,
Апстазаара агъаматцәкьа,

Мцоуп...
Мца иамблыз, имзышац,
Азгъама издырзом,
Дунеи мца ианарцѐо
Цѣыкѣбарк.
Апстазаара агъаматцѣъа
Зы-мцоуп,
Хѣычзакоуп ихѣзо, хѣычзак...
Амрахыцссара,
Ахыцслымз сакара,
Апстазаара
итцегъ хѣычзак...

1995

* * *

Ахыи апслымзи еилацсоуп,
Нырцѣи-аарцѣи.
Амра хыцслыз рыбжѣацсоуп
Нырцѣи-аарцѣи.
Уа, ахыкѣараѣ цъара,
Зны хѣицылоит
хѣаниира,
Зны хѣицыртцеит
хѣаныцсра,
Дгъыли жѣфани еикѣыршоуп,
Амра хыцслымз рыбжѣацсоуп,

Нырцәи-аарцәи...
Уа, ахыкәараҕ ҕара,
Ҙа ҕаицылоит
Ҙаныцсра,
Ахы ацслымзи еилацсоуп,
Нырцәи-аарцәи.

1995

АБЗИАБАРА АРЕКВИЕИМ

Еибашьран ҕака Адгьыл. Уи адгьыл адәәҕы дыз-
гашаз ахы икәшәан, дышьтан жәохә шықәса ир-
тагылаз ачкәын хәыҕ. Еибашьран, ҕака Адгьыл
еибашьран. Уи адгьыл адәәҕы ицсы ихыцуан ач-
кәын хәыҕ. Дызхьымзаз абзиабара иаршәтыз адәы
цәҕыала ицшзан, ҕанат цхыз иалтызшәа. Уи адгьыл
адәәҕы дматанеиуа икәла дизцауан ачкәын хәыҕ:

Уара абзиабара уахьзама?
Сахьзеит ацсра,
Уара бзиа урбахьазма!
Сабейт ацсра,
Агәы цшаауан, ицсуан ацша.
Ицсуан ацша –
Хшат, хазшаз Анцәа! –
Иматанеиуан адәәҕы ацша.

АХАЦӘА РАШӘА

Зыбзиабара ашыац змырҕыцыцыз,
Зыбзиабара иаблыз ахацәа!
Зхатцара зеиха еихахаз,
Зыцкәынра иахьымзакәа иахьяз,
Зхатцара аиха еихахаз,
Ацкәынцәа, ахацәа, афырхацәа.
Зыбзиабара ашыац змырҕыцыцыз,
Зыбзиабара иаблыз ахацәа!

Забзиабара агьама агәыпцәыхшеипш еихамхаз,
уи еихаугьы икоузеи? Анцәеи ауааи ирыбжьоу Агәы
– Ахш – Агәыхш – Амаалық ихәы, ауафьтәфса
игәнаха ихызхуа, ишыа-ида зрыцкьо, ицсы зразо
агәыхш. Агәыпцәыхш агьама зхамштыц дхәычуп,
ихаштаанза дмаалықьуп ауафы, ихаштыр!?.

* * *

Уи адәәфы рхи ршыапи еилатцаны ицәан ацсреи
ацстазаареи. Цшәымара зуаз Цсроу Цстазаароу
узеилмырго, аибашьра цон, ицон ашыа қацшь, ашыа
цқьа.

Ахатца ишыа ахькатәаз
Адгьыл цшыахоит,

Ашыац ꙗаꙗшыхоит,
Ашыац иатџа.
Ахатџа ишыа зны ииатџахоит,
Ашыа иатџа, убас ииатџаоуп,
Ахатџа ишыа ахькаџааз
Адгыл ꙗшыоуп.

* * *

Ашыац иатџа,
Ааꙗну тагалану хазну?
Уа, издыруада,
Уа, аꙗсра мыжда
Тагалан змам, иабатаху
Ашыац иатџа,
Ииатџаоу иꙗаꙗшыу анузымдыруа,
Иузымдыруа
Ухы ахьугара,
Угәы аныџаауа,
Угәы ґызџаауа – аꙗсра мыжда,
Уа, рџа затџаꙗа нарылџаауа,
О, иамчузеи аꙗсра мыжда,
О, ирымчузеи урт ранаџа,
Урт рабаџа,
Уафымыжда,
Иџаа иџамзауа уа иꙗоузеи,
Ашыац иатџа,

Аапну тагалану хазну,
Уа, издыруада?

Агэнахақәа иреихан Апсра. Ари афыза апшзара
ныжъны ацара. Ашъа шагэйткъасозгыи ари адгъыл
апшзара нхон. Иара Анцәа еипш. Гэнаха змазамыз
Апсадгъыл агэи тнахырц атахын, шәхацкы, схэыч-
қәа, Нцәа уҕами, Анцәа хәа Анацәа рыпсы затқәа
тыхны, Анцәа иашьапкуан. Апстазааратқәа агыама
убон уцсреи уцстазаареи анеикарахоз. Иагьамазишь
уи апстазааратқәа? Хханы имѡапысуаз, нас,
икьатоз. Еибашьран тқаа адгъыл...

Уи адгъыл адәаҕы дызгашаз ахы икәшәан дышь-
тан жәохә шықәса иртагылаз ачкәын хәыч. Аха-
цара иахьымзакәа ифырхатцахаз. Ипсы ихытцуан,
ипстазаара дныжъны ицон – зҕаб хәычны. Ипста-
заара дызхьымзас, зҕаб хәычык лнапы иантданы
илгон атцыхәеипш иласза, – алашареипш егыи
лнапы ианын мацәазк алағырз, ари лнапы азәи
ипстазаара, азәи ипсы, Ауафы ипсы.

Иабалдыруаз, ифны ицоз азҕаб ипсы лнапы иша-
ныз длыхьзар, ипстазаара еикәхон. Ах, алахьынтца
хара халнахуоу, иара алаххуоу здыруада?...

Ах, уи азҕаб хәычы дихьзар,
Ах, уи ачкәын деикәлырхон,
Ах, уи азҕаб дихьзар,
Аха уи ачкәын хәыч дтахон,

Ибзиабара даеа шыафак,
Шыафак кайтцар,
Ах, уи ачкэын хэыч деикэхон.
Нас, уи азгаб хэыч дихьзар,
Ацсра тахон,
Аха иатаххар,
Убасеипш икалон,
Уи ачкэын, ачкэын хэыч деикэхон,
Ах, уи азгаб хэыч дихьзар,
Ибзиабара даеа шыафак,
Шыафак кайтцар!
... Ахауаф инхон агэызра
Ацсреипш ихааз,
Иагъа ихараз,
Аха, уи атдыхэтэантэи агэызра
Зны икамлаз,
Ацсра игэзуан,
Уи азгаб дааигэахон, иара дтахон,
Еиха, еиха дхарахон,
Ах, абзиабара шыафак
Кайтцар?
Абзиабара ашыац иатцэан,
Ипшзан цъанат,
Анцэа хазшаз, уи ачкэын дгэат,
Уи ачкэын дшат,
Досу хабзиабара хат,
Шыафак зыбжьоу

Хаира, хабзиабара, хацсра
Ма знык еицхат,
Досу хабзиабара хат,
Анцѐа!

Анцѐа Уоуп, Анцѐа! Гѐнаха еиѐа гѐнаха, Абзиабара ашьра, Ауаѐы уара убзиабара имхра. Уара иушеит аѐстазаара, ахала аѐашеит аѐсра, нас уи иѐшааит ауаѐы гѐнахаран.

Аира аѐхѐа, аѐсра аѐхѐа Абзиабара ахатѐкы, уи ыѐамкѐа иирагѐы ыѐам, ѐсрагѐы ыѐам. Абзиабара ахаѐкы! ѐ-гѐык рыбзиа збо уара, урт рылашара. Нѐѐа дызлалбаауа, ауаѐы дызлахалоз аѐха затѐѐ бзиабара былует, ианысыз бжа дынѐѐоуп, бжа дуаѐуп.

Ианымсыз!? Раѐхѐа зегѐ раѐхѐа абзиабара, нас аира, аѐсра. Уи зегѐ иреихау Аѐстазаароуп Анцѐа изы. Зегѐ еибаркны изку абзиабара, урт зегѐ акоуп Анцѐа изы. Нѐѐара зѐѐым аѐсра зѐѐым – Аѐстазаара. Ирхѐоит, Аѐсрагѐы иамоуп хѐа ѐѐанат дѐѐы – адѐѐѐ-шза, адѐѐыкакаѐ. Ирхѐоит, аѐсрагѐы иамоуп хѐа абзиабара адѐѐиатѐѐа, ашѐѐѐѐа ирыѐѐгылан иныѐѐоит уа арѐарѐѐѐи, аѐѐѐѐѐѐѐи. Нѐѐа гѐахѐарак ихнахын, рхы рхашѐын, уи аѐшзара иѐоуп аѐѐѐѐш, урт рашѐа ашѐаѐѐа иреихауп, урт ирхѐоит, ахаан уаѐы изымхѐаѐ – Абзиабара дузза ашѐа. Ирхѐоит, аѐсрагѐы иамоуп абзиабара адѐхѐѐѐш, абзиабара адѐѐыкакаѐ. Наѐѐнатѐ адѐѐиатѐѐа. Ирхѐоит, уи ашѐа

затцәык ауп изырцәо Апсра хәа. Уи ашәа затцәык ауп
апсра зхыцсаауа. Абзиабара ашәа.

Уи адунеиаф иеипыло зегъ еизтаауеит: Уара аб-
зиабара уахъзама...? Аха, зегъы ирыхъзоит уи, Анцәа
Хазшаз ибзиабара дузза, Хара Хазшаз – абзиабара,
апстазаара Зхылтдыз. Апстазаара – Анцәа ахаан дыз-
лымтцуа Апхыз ссир, апхыз хаа. Апстазаара ахьта-
заара, ахьаатытра, ахьаа ахьттра, апсра. Хзыхъзази
хазхьымзази рхәаа тцага – хазхьымзаз ашәа, хаз-
хьымзаз апстазаара, хазхьымзаз абзиабара.

Адунеиаф икоу акоуп
Анцәа ихшаз,
Анцәа Нцәаны дызбаз,
Анцәа Нцәаны дызшаз,
Абзиабара иара Анцәа!
Досу хабзиабара
хат, Анцәа!
Хабзиабара шат, Анцәа!

1994

* * *

Сфыхоит, ианфыхо апсаатә,
Адәы иатцәа ианықәло ашара,
Лашаран иахталоит нацънатә
Иахзымхо апстазаара хаара...

Сҕыхоит, ианҕыхо аңсаатэ,
Ашара саргэыргэоит атдысеипш.
Аңстазаара сахэоит еиҥах,
Ахаан инымтэауа аныхэеипш,

Ари амш алашара сызхоит,
Гэыкала сыҕанатҕ сыҕан,
Сызымдырзо рыччапшь сзынхоит,
Мышкызны, лашаран саныҕам...

1995

* * *

Амза атдыхэтэантэи аңаашьеипш,
Цыоукы рыбзиабара дыркытеит,
Гэык иазымгэыгэуаз гэаҕны
Аңша цхыатэеит мазаны.
Цыоукы рыбзиабара дырзан,
Ашэткэа кыаасуеит шарпазы,
Аңсаа дырҕыхан
Рашэа катцэеит,
Амза атдыхэтэантэи цэашыны,
Цыоукы
былны
еилатцэеит.

1995

* * *

Нцѐа игѐацхара – ашѐацшь каршоуп,
Ашѐт ахышѐтаѐ ацсы тоуп,
Агѐы еисуеит
Акѐара-акѐара,
Ашѐт ахышѐтаѐ ацсы тоуп,
Ашѐтгы абла хѐыцкѐа ахоуп,
Адунеи зегь абауеит,
Адунеи зегь ахауеит,
Акѐара-акѐара агѐы еисуеит,
Ашѐтгы апстазаара атахуп,
Ашѐтгы абзиабара иазыцшуп,
Нцѐа игѐацхара – ашѐацшь каршоуп,
Нцѐа игѐацхара аѐхѐароуп,
Ашѐт ахышѐтаѐ ацсы тоуп!
Ашѐтгы абла хѐыцкѐа ахоуп,
Нцѐа игѐацхара – ашѐацшь каршоуп.

1995

* * *

Уа, сыцсы ташѐанда уашѐа,
Ашарц ишѐахѐо атцыс,
Анцѐа иутѐит гѐыргѐаѐхѐаша
Зегьы ирутарцаз шатѐыс,
Ихѐала, ишеит ижѐбома,
Шѐѐых, апстазаара уаароуп,
Икѐазамзаап маза – аргама,

Исзымбатәбарахо уафроуп,
Уа, сыңсы җашәанда уашәа,
Угәырҗыхагоуп шыжы,
Сызқәа анасто адгыл хышәашәа
Слымҗа итафааит уа убжы.

1996

* * *

Дгыли жәфани ргәи еидуп,
Мцак рзеилоуп,
Зык рхуп,
Рыңсы рзеилымхуа
Еибаркуп,
Дгыли жәфани ргәи еидуп,
Лашарала ргәи аартуп,
Рыңсы еиларшәуп,
Еикәыхшоуп,
Мцак рзеилоуп,
Зык рхуп,
Бзиа ишейбабо җышьахәуп.

1996

* * *

Ажәфан агәи ааишәан,
Икашәеит ажәа шыжымтан,
Ашьыбжәон уи ашәахеит,

Адгьыл иакәшеит, имрахеит,
Ахәылбыгьхаз имцаны,
Жәѡан икыдлеит иатцәаны.
Адунеи цхызушәа ибаны,
Жәѡан ихалеит иашәаны,
Адгьыл агәы ааиѡшәан,
Итәшәеит амра хәылбыгьхан,
Ашьжьымтан уи ашәахеит,
Адгьыл иакәшеит имрахеит.

1996

* * *

Азқәа рылѡа быбыш – ацстхәа
Ашьха ихытцны инаскьоит,
Сыгәгы иснаҗеит сыцсы цазшәа,
Лацшы ахьымзо ихарахоит.
Жәѡан иатцәара инзаакәкәалан,
Тцыск нҗалоит уа хланты,
Сыцсы исхыцрааз җыц исхалан,
Итҗегь иацлеит сыцсынтры.
Атцла исыртҗеит ацша амтәыжәѡа,
Харантә арѡаш цырпыруеит,
Дунеик иаламшәац абжьыхаа,
Ашьха ианыѡны исаҗауеит,
Азқәа рылѡа быбыш – ацстхәа,
Адгьыл иакәыхшаз рыцсқәа.

Агәхьяагара апра шкәакәа.
Лассы иахгәаларшәала ақәа...

1997

* * *

Атцла ахыцәқәа аетцә шәтит,
Ашьха ақәцәаны,
Атцх ауапа еикәатцәа хәит,
Адгьыл тахәхәаны,
Арака азаза даеакуп,
Артцу абжы ахоуп.
Атцәтцәа, инымтцәо ґытбжьуп,
Ашьыжь агәабжьоуп.
Аамта агьама убоит,
Зыхьны, зы-ґамфак,
Ацстазаара абра исызхоит,
Итцегь еа хәычзак.
Атцла ахыцәқәа аетцә шәтит –
Ацстазаара ахата.
Адунеи агәы стацшит,
Аетцә хьыцьцьяауа,
Ацстазаара абра исызхоит
Зны иансызхауа.

1999

* * *

Ататын хьблаахеипш
Икасыршәит сгәала,

Ари атцх, абзиабара зцым,
нашәысхт сытцкәазеицш,
Агәхьаагь зынза иском.
Азаза кәанда сылаиоуп ашьацаф,
Иауеит иаакәымтцзакәа ацсата,
Адуinei атдыхәан аапын ыцәоуп,
Абар ифыхауеит еита...
Исахауеит ашьшьыхәа ашьац ашәа,
Исахауеит хара ашәтыцкәа ргәабжы,
Ататын хыблаахеицш, атцх хьшәашәа
Сгәафы исырцәеит фымтцзакәа шыжы.

1998

* * *

Зынра зышкәакәа, асы,
Мачк снафыхәоит усзыцшы.
Азын ажәла канацсоит,
Ажәла шкәакәа еикәыпсоит,
Адгьыл иалахоит ацсы,
Адгьыл иакәыхшоит асы,
Мачк снафыхәоит усзыцшы.
Зынра зышкәакәа, асы...
Ахьта гьама мца хааза,
Зынза иаххамыштырц зынра,
Акәаш аблақәа таауеит,
Уфыхаанза саауеит,

Зынра зышкәакәа, асы,
Мацк снаҕыхәоит усзыпшы.

1998

* * *

Убас итцаулоуп аадын сгәаҕы,
Сыблахатц гьежбыртә аҕынза.
Абзиабара нтыпраан, сгәы тыңсааит,
Сгәы нтыпрааит,
‘Еаанынза сгәы цшаауеит,
аацнуп, исхарои,
Бзиабарада ари адунеи дузза
исзалои?

1999

* * *

Иқәысхи адунеи?!
– Иқәыстцаз!
Иалсхи Ацстазаара?!
Иаластцаз!
Иқәысхи Адгбыл!
– Уафроуп!

2000

* * *

Пхны-пхыз
Илеиуеит асы,

Зны-цхыз –
Амра каццеиуеит,
Дгыли жѳѳани еимаѳуеит,
Сыцхызѳ илеиуеит асы,
Адѳныѳа амра каццеиуеит,
Аѳѳѳ итѳѳаит аѳсы,
Ихаѳѳахаз азы шыѳа
ибаѳѳу?
Цхыз илеиуеит асы,
Аѳѳѳ аѳа иѳѳѳу азы.
Зны-цхыз амра каццеиуеит.

2000

* * *

Сыцхызѳѳа рыла аѳѳ ѳѳѳаны,
Икасыршѳѳ ушыѳѳѳны,
Ихѳѳѳ-хѳѳѳуеит сханы аѳѳа,
Уа, быѳѳѳаазгаз дыѳѳѳаа,
Уа, быѳѳѳаазгаз дазѳѳу,
Нырѳѳѳ-аарѳѳѳ дыѳѳѳѳѳѳ.
Икасыршѳѳ сѳѳѳ ѳѳѳа,
Икаѳѳѳа асаара,
Хараза ѳѳѳа еиылыѳ,
Бѳѳа еиѳѳѳ еиѳѳѳѳ,
Урѳ ирыѳѳѳ са сыѳѳѳ,
Ашѳѳ иахылѳѳѳа шыѳѳѳѳѳѳ,

Ихэыт-хэытуеит сгәәҕы аңша,
Уа, быгәхьяазгаз дыңшаа,
Уа, быгәхьяазгаз дазәуп,
Нырцәгы аарцәгы дыбзыңшуп.
Мзашәахәала атх хырчоуп,
Ашәт аңхыз хәыч – сара соуп.

2000

Цәашәтны ашара сырба,
Гәилқаңшыны амра ангәылтцау,
Цыс-бжыны азаза катәа,
Ари адунеи санапыртцау...
Атх атәтцәа – арбагъ абжыы,
Ссаат цага схаштыр сырҕыха,
Сыблақәа шхыстуа шыжыы,
Цәашәтны атләҕ сырҕыха.
Сыңсатца еизыкәкәоит аңхарпа,
Гәилқаңшыны амра ангәылтцау,
Цыс-бжыны азаза катәа,
Ари адунеи санапыртцау...

2000

Сгәатцан хәыт-хәытбжык саҳаит,
Сбартцан атцәа махә пытуан,

Ухъаа ытцыхит ихэны.
Шъышъи-нани,
Разны лыхѣта
Утцоуп убла ѣахэаны,
Шъышъи-нани,
Саара-лыхѣта
Ахы-аразни еилацсоуп,
Шъышъи-нани,
Саара хэыда
Хыразныла уеилахэоуп.

2001

* * *

Уа, жѣфан ихалан,
Жѣфанахѣтѣ ицшхѣада?
Дунеи тѣла зѣаххѣада?
Уараида гѣышъаза!
Дыкоума? – дыказам!
Уараида гѣышъаза.

2001

* * *

Оыѣа ирзеибымхѣаз мазажѣан,
Ашѣтѣа гѣылтѣуеит шарѣазы,
Адунеи иазымкын ашѣа
Тѣыск иаагѣылнахит абжы.
Ирахѣтуп ажѣла анышѣаѣ,

Ицстатцагоуп ацсата.
Ацхарпа ажәуеит ашәт ақышәәф,
Шьхыцк ацстазаара ахата.

2002

* * *

Амза зара тырфаца,
Сытцх ацымшь,
 етца шаша,
Сыжәфан атца иагымхаша,
Амза зара тырфаца....

2002

* * *

Адунеи иакәыхшаз ацша,
Ахатцкыхәа инталеит,
Быжъра-быжътца неикәырша,
Етцәрышкә ихалеит,
Дунеикәыхша ицаз ацша,
Уара мыжда, гәашья
Изхәарыдашь ухыцша,
Уеумшьын, баша,
Уекидумкьан, уеыртынч,
Адунеи узтыцзом,
Досу ихамоуп хәфхәара,
Зегь акоуп хзахыцзом.
Уара, иацхяз злахьынтца,

Злахьынтца ианымшәаз,
Адунеи иакәыхшаз ацша,
Аха ахацкы изымцаз
Изхәарыдашь ухыцша,
Уеумшьын, баша,
Дунеи кәыхша, уас ацша
Уара мыжда, гәашья.

2002

* * *

Икәандаза Хазшаз ицсып,
Ғыц-Ғыц инаххалоит,
Хдақәа иртыхәрааны ҳацсы,
Аетцә рахь ихалоит.
Ари ацстазаара насып,
Ғацсып лахга-ғахгоит,
Икәандаза зны ҳацсы
Иразарц изнахгоит.
Икәандаза Хазшаз ицсып,
Ғымт илахга-ғахгоит,
Ари ацстазаара насып
Нас, мышкы изнахгоит.
Икәандаза Хазшаз ицсы
Хшья-хда инарталоит,
Шан ибзиабара акәиц,
Мраны инаххалоит.

2002

* * *

Ацша ахы гьежьюеит,
Ацша агэы цшаауеит,
Алагырз аауеит
Хара хзы ақәа.
Цъара ақәа сасуеит,
Иаанацан ацша,
Ацстхәа тачқәа цшуп,
Ацша хчы-бымбылқәа
Қәа лабжышла итәуп,
Ацша иатахымкәа
Иканацоит цъара,
Нас цъара иахаштуеит,
Итцәыуар азхара,
Нас ргэы нархаштуеит,
Ацша хы гьежы,
Ацша гэы татцәыуа,
Сухәалоит шыжы
Ацтақәа умыртцәыуан.

2003

* * *

Саб игәалашәара иазкуп

Шақараантә угэы иқәнаухьюзеи асы,
Шақараантә еита?

Уи асы, рацхьатәи ушьтақәа зну,
Угәы иқәиоит иахьа.
Ишлеит ацсабара,
Итнахит ацсы,
Ихьшәашәеит ацхарра,
Ихьшәашәоуп асы,
Амцақәа рымца,
Сгәы ахьта иакуеит,
Саб, уа уцхара
Цәгьа сазгәыкуеит.
Сгәы атцааицш италоит,
Ухьта затцәуа,
Ахьта сакуеит
Асы анауа.
Ушьтақәа саштаҕы
 избом сыцшаауеит
Саныхәыгчызеицш,
Уабацеи? –
Стцаауеит...
Ишпахароу амѿа...
Сгылан, сыцшуп,
Снапқәа реицш
Угәы иқәу асы пхазар
Стахуп.
Аха ихьшәашәоуп,
Ахахә ихабжьоу,

Уара уґымтреицш
Асоуп акгы зымхәо.
Саныхәычзаеицш,
Уабацеи?–

стґаауеит...

Ишґахароу амґа,
Асы шкәакәа ауеит...

2003

* * *

Азы ахьаа хаҳәхоит зны,
Адуinei иадыруа аҳәарцаз.
Адгьыл иалхәраан аґсы,
Адуinei ахатґкы иґарцаз.
Азы ахьаа хаҳәхоит зны,
Ғыцны адгьыл ґсыс иахалоит.
Иаразарцаз ғыц аґсы,
Ахаҳә иатґабоит азы.
Азы ахьаа хаҳәхоит зны.

2003

* * *

Саб игәалашәара иазызскуеит

Шаґарантә угәы иқәнауран иґоуи ақәа?
Угәхьаазгоит саб.

Сылабжыш а́ара ишумашь ақәа?
Ишәтит угәаґы ашәт,
Угәхьаагара акәхап
Иахалаз уи цсыс,
Издыруада нас...
Пхызушәа и́оуп адгьыл ҳазқәу,
Цхызуп зегь нас...
Ҳазшаз ҳануп инапы,
Мышкызны зны ҳаикәшәоит,
Ари адунеиаґе еиґахшоит ҳацсы,
Ари адунеиаґе ҳаипхоит.
Ша́араантә угәы иқәнауран и́оуи ақәа?
Угәхьаазгоит саб.
Сылабжыш кәанда – уґымтра ахата
Ишәтит угәаґы ашәт...

2003

* * *

Атцх агәеипш ссаат хәыч ццакуеит,
Еиларыцсоит арбаґьқәа,
Ишама?
Еибырхәоит рымаза аргам,
Ҳазшаз Адунеи зегь ишеит...
Еибырхәоит ари ажәабжь,
Ианбыкәу?
Иахьакәушәа иґыхоит
Зегь ґыц,

Ацстазаара абжыакөзар акөыкөү,
Ихапхьоит ацстазаарахь җыц.
Ишама?
Ссаат агәы тытцуеит,
Арбагь хәыч рапхьатәи абжы,
Адгьыли ажәфани еихытцуеит
Ацстазаара – акөыкөү абжы...

2003

* * *

Зынза ихаҳәымхарц ҳагәкәа,
Илаишьтуеит тәка ақәа...
Илаишьтуеит тәка асы,
Адгьыл еиуамхарц ҳацсы.
Аарцә ацстазаара, мышны
Нырцә ацстазаара, тыхны,
Ихаҳарц җазнык ҳгәабжы,
Җыц ҳарҗыхоит адыдбжы,
Җгәыгра мкьатарц ҳагәкәа рҗы,
Мацәыск иацнатцоит ҳразкы.
Зынза ихаҳәымхарц ҳагәкәа,
Илаишьтуеит тәка ақәа.
Зынза ихаҳәымхарц анышә,
Цәыкәбарк ықәикуеит ақьышә,
Зынза ихаҳәымхарц ҳагәкәа,
Илаишьтуеит тәка ақәа.

2003

* * *

Адыд – ахатца иҕазшыа
Амацэыс – усқан апхэыс,
Хазшаз еилеитэан ршыа,
Ирзалихит адгьыл фныс,
Еимгеимцарак ауп ирыбжьоу,
Иныхэоуп рыцстазаара ашэа,
Издыруада ахатца иҕазшыа,
Апхэыс лоуп, – амацэыс гэашыа,
Лахьынтдамфак мацэысны икарчца,
Ихалтоит апстазаара амфа,
Адыд – ахатца иҕазшыа,
Амацэыс – усқан апхэыс.
Хазшаз еилеитэан ршыа
Ирзалихит адгьыл фныс.

2003

* * *

Ишэтит ашэа шыжьымтан,
Сгэатца зазала итаҳэхэан,
Ишэтит ашыжь агэафы,
Азаза хэмаруеит адэафы,
Ашэа фысхит шарпазы,
Ашыжь еипшын уи апштэы,
Исахаит сгэафы абжы.
Хацсқэа еилатэан, нас, хаприт,
Ашыжь дэыиатцэаф хаапшит,

Игәыкуан, сгәыкуан саргы,
Иахзеипшын аңырра, аңсрагы,
Апстазаара хаңхьа ишьтан,
Ишәтит ашәа шыжымтан...

2003

* * *

Адгьыл хананытца,
Җгәыбылра мрахойт,
Җаңсы анаххытца,
Җагәхьаагара қәахойт,
Апстазаара аныңышәхо,
Җабзиабара мцахойт,
Җгәыграқәа анышәтышхо
Җғымтра шкәакәа схойт,
Җгәыбылра иахылтыз,
Апстазаара ҳтынхойт,
Амра шыжь иңәыртцыз,
Ишыңхаң иңхойт.
Адгьыл хананытца,
Җгәыбылра мрахойт.

2003

* * *

Итәаху сыбзиабара –
Аетә рыгәзра,
Иафызоуп ағама

Зны исхаштыз хара.
Зны атдых иацәыгуаз
Апхарра хынхәуеит,
Есаaira иуцрыхоит,
Угәатца җнатәуеит,
Сыцхабмырштын,
Сыҕоуп, исыпхьоит абжы,
Адгьыл атдыхәан
Дыҕоуп азәы,
Аетцәқәа ирылшәаз
Лашаран хара,
Иҕоуп ацстазаара,
Иҕоуп ацсра.

2003

* * *

Ашьха рҕымтра
Рџаш шытыбжьуп,
Ашьха рҕымтра –
Ашәа шкәакәа.
Ахахә иалтцыз, лағырзуп.
Ахра итыцпрааз абжы шкәакәа –
Арџаш ашәа ҕытыбжьуп,
Ахра кнаҳақәа ирыхшьуп
Мпахьшьы шкәакәан.

2003

* * *

Ақға шкәакәа ауеит,
Закәи?
Азын аама?
Ақға шлеиуаз илахәны,
Нас ишкәакәахама?
Ақға шкәакәа ауит,
Шыри!
Азын шкәакәа шәтит, цшыаала,
Ақға шкәакәа ауит цшзала!

2003

* * *

Ажәџан ҳацәажәарц иаџуп,
Ақға иауа ашыац иацштәуп,
Амра гәылшәтит ахәаґы,
Ах, ишпалашо ахаґы.
Иауеит сыцстазаара ақәеипш,
Икыдтәан ихкәоит ақәеипш,
Срыхьзарц шыстаху зегьы,
Акгы иамхәакәа азәгы,
Икыдтәаз ақәеипш сыхкәоит,
Ари ацстазаара сызхоит.

2003

* * *

Атцых иаччабжьуп азыхь,
Ашәтқәа цышәарччан, ишәтит,

Аапын аблақаа хнатит,
Мазак сархәеит аетцә хыхь,
Атцх иаччабжуп азыхь.

2003

* * *

Зыбзиабара
 зызхагалаз
 ажәџан,
Иетцә цхоит
 есуаха,
Иетцәахаз абзиабара –
Хгәы
 ашәахәа.

2003

* * *

Адыдбжы –
Ақәан икоу ағытыбжы,
Ақәғытыбжы...
Ажәџан ажәа
 ағнахт ацша,
Ажәџан абла
 тнахт ақәа,
Ақәабжы,
Адыдбжы,

Ақған иҫоу
ағытбжы,
Ақәғытыбжы...
Идыдуеит.
Ацстазаара абжы
сахауеит.

2003

* * *

Амза – саркыа ҫежь сханы
Саныцшылоит ҫымт,
Уи аҫнытҫка даеазы
Дсыхәацшуеит уажы...
Тынчроуп, аха убас ара,
Сгәабжы сахауеит,
Амза аҫынтәи даеазы
Дпышәарччо даацшуеит,
Атәтәа тәаҫаа рыбжы
Сахауеит еитах,
Амза – саркыа ҫежь сханы,
Иҫнацшуеит суатах,
Амза саркыа ҫежь сханы
Саныцшылоит ҫымт,
Уи аҫнытҫка даеазы
Дсыхәацшуеит уажы...

2003

* * *

Ашьха старшәуп
Анцәа икәа,
Адунеи
 акгы стахзам,
Сдақәа ирталоит
 арѡаш бжыхаа,
Зынзак ажәѡан харазам.
Шьхак унхытдыр,
 шьхак ухалоит,
Цъара каршәроуп,
 цакъароуп.
Зны санкъало,
 абра скъалоит,
Сахьынхатцәкьо
 мышкы ароуп.
Ашықәс шәышықәсан имѡасуеит,
Зынзаск аамта ццакзом,
Амра анутаху инѣасуеит,
Ианузымхо
 иҭашәазом.
Унахыхәхәар ахра аика,
Зынзаск ажәѡан харазам.
Ашьха старшәуп
Анцәа икәа,
Адунеи
 акгы стахзам.

2003

Итабеит

атцець тыкка,

Атакар,

хаблит ақәа,

Цәыкәбарк ҳазто,

Хыи иаңсоуп.

Ахаҳә иажәт азы – тыркәкәа,

Итабеит

атцець – тыкка,

Ахаҳә цәажәеит, ҫымт –

Азба,

Атакар,

Хаблит ақәа...

Итабеит

атцець тыкка.

2003

АМАТАНЕИРА

Сара сшамкәа сызшаз, Анцәа Ду.

Ҳазхылтцыз,

Иухылтцыз,

Урхылаңш,

Урзылбааңш,

Сшьамхнышгылт Ан,
Уара уҕацхъа!
Ажьрацәара,
Анра,
Апара,
Рымчра шытыхны суззатәуеит.
Сара сшамкәа, сызшаз, Анцәа ду!
Зылцха ҳазар,
Знапы ҳаныцшыло
Нцәа,
Цшзала иаҳзырша,
Сара ужьырақәа еитцызхуа
Сыруазәкуп,
Уныхақәа ирхылацшуа соуп –
Ахьыцшъа!
Ацәашькәы,
Анцәахәаф,
Ан –
Дысхылтцуеит аңамш,
Иурлашыцаз
Атцхқәа,
Мшразтәуа соуп –
Ан,
Суашьапкуеит,
Суҳәоит
Усзылбаацш!..

АЖЫРА НЫҘАРА

Иа, Аныхацааџца!
Аныхақаа реиҥа ныха!
Ацаимбарца рҕынза!
Иа, ажырамаакџы!
Ажырамца зку!
Елыр ныха мца зтоу!
Аныхахә!
Ғи мцей еиқәызымкуа!
Зи мцей змырцаө!
Ныха цша!
Лзаа алцҥа хызышо!
Ан-Аныха!
Нраа-Рхы!
Лыцхара згым!
Шәымч аахәаны
Ххырхәоит шәымца!
Жьрей жьрацаәрей мырзкәа!
Зи-мцей-мца мырцаәкәа!
Хацсқәа згәылаку!
Хша змырхәашьуа!
Хша хатазкуа!
Мцала хзыхьчо!
Хацсҕыхыџца!
Шәымч хахәоит:
Цсыхәак хашәт!

Шәхәкәһнәхә.

Ан-Нраа –

Аһыха!

* * *

Арығарахь җаргъежь, Анцәа!
Җарғара, җаргъажә, җаргъанап!
Җарғара игылоу дҗарба,
Арығарахь җаргъежь Анцәа!
Җаргъатдыс җарма ацәымҗашьо,
Җацсырта җацсатца итцәахла.
Җарғарахь җархынхә, Җшафы!
Җарғарахь ашәкәа аарты.
Җарма мариоуп, иуашәшәыроуп!
Җгәыргъара җыц иахзаркы.
Уинахыс, җыцны кашырроуп.
Арығарахь җаргъежь, Анцәа!
Арығарахь җаргъежь, Анцәа!
Арығарахь җаргъежь, Анцәа!

* * *

Иаххылацшу Ажәфан Амтца,
Җатаумтцан Зны!
Җаниуа җаҗыхәоит Амца,
Җаныцсуа – азы.
Иаххылацшу Ажәфан Амтца,
Ацстазаара җат.

АкызатӘык, улыпхала,
Җатоумтан, хшат.
Җаниуа, хаҗыхәоит Амца,
Җанцсуа-азы.
Иаххылацшу Ажәџан Амца,
Җатоумтан Зны...

АХҚӘА

«Адгғыл ажы ахыуеит...»	5
«Ссаат са сатқыс...»	6
«Ақәа акы афәуеит...»	8
«Схәычрантә стәыуабж...»	8
«Адуinei сшықәу...»	9
«Апстазаара адассақәа...»	11
«Апсрабла – амза...»	11
«Аетцә сагәылшәан...»	12
«Лыхцәы лцоит...»	13
«Адгғыл ...»	15
«Истахуп ашышьыхәа...»	15
«Ажәра-саркәа...»	16
«Амфәқәа еитцалоит...»	18
«Аамта асаат ду ацикл аҕнытә	19
«Ажәфәан – асаат ду...»	19
«Аамта ашъта...»	20
««Амраф» хаипыртцит...»	22
«Апстазаара сеилахан...»	25
«Аетцә лартцеит ажәаны...»	25
«Хәычы-хәычла...»	26
«Уажә исацәажәоит...»	27
«Издыруада иалоу...»	28
«Амра иатцастәан...»	28
«Ибырлашпссараз афара...»	29
«Имииц жәеинраалак...»	31
«Зны иауз ақәа ауеит...»	32
«Апстазаара ҳалагап фыц...»	33

«Исымбац аетдәкәа...»	33
«Инхаз, дынхейт...»	34
«Ихазтцаауада иахауеи...»	35
«Интдәоит цъара адгьыл...»	36
«Ақәа агәы сгәәфәы еисуеит...»	36
«Абрыскьыл-затдәра...»	37
«Амра гылан...»	38
«Ажәфан...»	38
«Аамта атдан...»	39
«Амза сатдәца итапшуеит...»	39
«Ацша шәтит...»	41
«Ақәатәи ашарц...»	41
«Ацстазаара...»	42
«Адгьыл алабжыш...»	43
«Адгьыл ианытца ...»	43
«Сқәыпцшра лабжышқәа...»	43
«Аипыртцра ҳахьзоит...»	44
«Қәыршәуп...»	45
«Иажәзом абзиабаара...»	46
«Зегьы сыриаиуеит...»	47
«Амца иастан...»	48
«Сыла ихыртәалеит лашаран...»	49
«Ашәтқәа аныччо...»	49
«Амра итнахит...»	50
«Тагалан саатуп ...»	50
«Ашәт азна...»	51
«Амшын ашшуеит...»	53
«Адгьыл акәабоит...»	53
«Исыблит ари амш...»	54
«Ацстазаара...»	56
«Атцх еикәа ееикәа...»	57
«Аамта иамоума...»	57

«Атдла ишапсахуа абгы...»	58
«Амра нтыркэкәа...»	58
«Ашәт ахышәтәф...»	58
«Атхәф сыгәтыха...»	59
«Ашәацшь акәицеипш...»	59
«Ашәт ахыцәкәа – еимгеимцара...»	60
«Атх атдла...»	61
«Сыцәа ҕылан, атх иалоуп...»	61
«Амш тәлеит...»	62
«Ашьхақәа ргәатца...»	62
«Азәазәала...»	63
«Апхызаф аамта...»	63
«Ачнышқәа ртәыуабжъ...»	64
«Җампсып хәа...»	65
«Тагалан асахәа...»	66
«Апстазаара сьлсны сашьит...»	66
«Апсра апхзы...»	67
«Са сгәы итамзаз ауп ашьа...»	67
«Мзашәахәаста амшын...»	68
«Ақалақь иафсуама аапын?...»	68
«Иблаанза ишәмыркәтан...»	69
«Ақәа ақәа ашәуп...»	70
«Дунеи шара...»	72
«Исыцхьоит лашаран...»	72
«Апша еикәшоит...»	73
«Быжьра быжытцәа...»	73
«Апстазаара-гәтыха...»	74
«Бара беипш...»	75
«Аамта аеыццышә...»	77
Нелли лзы ашәа.....	78
«Тхы агәы еифнашеит...»	79
«Адгьыл ҳафнахуеит...»	80

«Амш, хазтысыз...»	80
«Атцх атцхкәа ҫнакуп...»	81
«Уажә изжәуеит афыцъбара...»	82
«Ажәытә абзиабара ҕакын...»	83
Сычкәын иашәа	84
«Изатәуеит ацша адәныҕа...»	84
«Асаркәа хабойт...»	85
«Идыдуеит умшәан...»	86
«Бныхәала, сбыхәойт, санду...»	87
«Сытцх абартца хәыч – амза...»	88
«Мәасыҕ ццак аамта...»	89
«Атцх аҳардан...»	90
«Ғыц итаҳхып...»	91
«Имацәысыр ғыц ишоит...»	92
«Иуцәыхароу аетцә...»	93
«Исоумхәан, адыд абжәоуп...»	94
«Дышәтәит амытцмыцъшәтеипш...»	95
«Избан саб...»	96
«Сгәабжы ақәеипш ихкәойт...»	97
«Сентиабр иахәлеит...»	98
«Бымшәан, хажәзом...»	98
«Издыруада, хашьхақәа...»	99
«Цша напы сшьышьы...»	100
«Ицаз иахәоуп – иацы...»	101
«Днеиуеит дагәылпраауа...»	102
«Ҙ-цлак еикәдыршеит рнапқәа...»	103
«Ҙ-цлак еикәдыршеит рнапқәа...»	104
«Аетцә, иабатоу уцсы?...»	104
«Ахаан узхьымзо иахәа...»	105
«Акәа шкәакәа...»	105
«Сгәабжәеипш сашәа саҳәуеит...»	106
«Сгәатцан хәыт-хәытбжык саҳәит...»	106

«Амза саркыа ҫежъ...»	107
«Адуinei иакәхшаз апша...»	108
«Ақәа шкакәа ауит...»	109
«Итабеит атцеъ тыкка...»	109
«Зынра – зышкәакәа асы...»	110
«Зынза ихахәымхарц хәгәкәа...»	111
«Адыд – ахатца иказшыа...»	111
«Азы ахыаа хәхәхоит зны...»	112
«Итцәаху сыбзиабара...»	113
«Ашәахәа иарыпхит ажьымжәа...»	113
«Ҫажәа шықәса роуп ихәбжьоу...»	114
«Ашәа ғысхын...»	115
«Арбагъ хәыч...»	116
«Агәхыаагара иашьын...»	116
«Атқи...»	117
«Атқи иалычқаз апқәызба...»	117
Амза – азатцәра аеыхәа.....	119
«Исырхеит уа уахъ сыхьға...»	120
«Тагалан цша иарчыхәчыхәуеит...»	121
«Ажәәан дузза сатцапшуеит...»	123
«Хара итцәыуоз уи апқәызба...»	124
«Ицеит аамта нтакәкәа...»	126
«Амра иамакуа амза лашауан...»	127
Атана лзы ашәа	127
«Рапхьатәи афыра...»	128
«Лассы-ласс...»	129
«Шәааи, хәзызырәып ақәа...»	130
«Атқи...»	131
Сағанеи лцәаара	132
«Цьоукы хәамта...»	133
«Атцәа ҫежъеипш амза ттәааит...»	134
«Имацәысит...»	135

«Апстазаара...»	136
«Ғамға...»	137
«Икасыршөп...»	138
«Аамта...»	139
«Адуinei анишоз хазшаз...»	140
«Апстазаара...»	142
«Апстазаара...»	143
«Сназароуп...»	144
«Адггылағ ханығам...»	145
«Атх абзиабара агәағ...»	146
«Апенцьыр абла...»	147
«Аамта анапы...»	148
«Ашәтқәа схырхын...»	149
«Азахәа – апстазаара...»	150
«Умцсыр уабаци...»	150
«Аамта...»	151
«Зегь ҳаиуеит...»	151
«Ажәфан...»	152
«Ацсы талан...»	153
«Икацсоит абгы...»	154
«Ашәти ашәеи...»	154
«Аамта ахеицш...»	154
«Ажәфан нтәара...»	155
«Адггыл агәы дууп...»	156
«Исаз азәа...»	156
«Атцых ацсы хаара...»	156
«Абггыцқәа адггылағ...»	156
«Ашәт агәатцан...»	157
«Ашәтқәа...»	158
«Апстазаара...»	159
«Исаркьахоит аамта ишәыз...»	159
«Атцла шәтуеит...»	160

«Ашәт агәатца...».....	160
«Ашәт иагәылшәаз...».....	161
«Иацхъазоит...»	162
«... Икашәеит...»	162
«Атцх ианыстцоит...»	162
«Ицеит аамта шцара...»	163
«Ацәхъа ҟежь ду...»	164
«Адуinei сшыкәу...».....	164
«Атцых иагәылшәеит...»	165
«Ҳахъыз ахаркуеит...»	166
«Ҳалахъ ианыртцаз...»	167
«Сназароуп...»	167
«Амза азатца ...».....	168
«Атцла иҟаларцаз...».....	170
«Ишыцыз ашәт...»	170
«Атцла азы...»	171
«Зегъы ирхаану...»	172
«Аецә ианыстцеит...».....	173
«Адгъыл сылархәар...»	174
«Атцх цызе – аҟытбжьы...»	175
«Сылацш кыдхалт...»	175
«Лацшхырцагоуп...».....	177
«Адгъыл акәа...»	178
«Абзиабара ашәа...»	179
«Аамта ахьыпса...»	180
«Ацстазаара ацхьзоуп – ацсра...».....	180
«Кыраамта...»	181
«Амш агага тцыххазар?...».....	181
«Бжа цстазаара...»	182
«Аамта атцан...»	182
«Адгъыл акәа...»	183
«Ацстазаара...»	184

«Адгьыл абгьыц ду...»	185
«Зегъ хаиуеит...»	186
«Аетдә икьатаз...»	187
«Дыкоуп ахатца...»	189
«Аамта хахәхоит...»	190
«Скәыпшра...»	192
«Абри адгьыл...»	192
«Зны идгьылхаз...»	193
«Атцхаҕ...»	194
«Ажәфан иагәылоуп...»	195
«Ажәфан иагәылшәеит...»	196
«Амра хшәалан...»	197
«Сыццакуеит...»	197
«Ацстазаара...»	198
«Нырцәи...»	198
«Адгьыл хәфнахуеит...»	198
«Псра зкәымыз афы...»	199
«Ҧ-атцәцак афыцбара...»	200
«Амца иастан...»	200
«Атцх еикәа-еиқәа...»	201
«Иңысеит асаат...»	202
«Ашьхақәа ргәатца...»	203
«Азәазәала...»	203
«Ҧажәашықәса хьаан...»	204
«Асаркьа анафс...»	205
«Амра ықәыжж ахаҕы...»	206
«Ашәт агәабылуеит...»	206
«Ҧажәашықәса...»	207
«Апхызаҕ аамта...»	208
«Икасышын сара скәыпшра...»	208
«Артцү хәыч...»	209
«Акакала сымшқәа...»	210

«Апстазаара агага...».....	210
«Адагәа адунеи иахауан...»	211
«Саттәцағ амачар еисуеит...»	211
«Аштәтқәа зейеырбоз апхәызба...».....	212
«Апырпалыкь ангәылтцуа...»	214
«Қаад иатцәан – амшын...».....	215
«Ҡажәак...»	215
«Ихкәап сымышқәа...»	216
«Исзымжәыз атх...».....	216
«Бжейкәатцәа...»	218
«Аштәтыц...»	219
«Қәазам иауа...»	219
«Ацгәеикәатцәа – атх...».....	220
«Аикәатцәеи...»	221
«Ҡагалантәи атх...».....	223
«Аетцәа хшәалеит...».....	225
«Сашәа – сыцсырта...»	226
«Сыбзиабара аапын...»	227
«Азын ғәха...».....	227
«Ҡаипылеит...»	228
Ҡагалантәи атх	229
«Аапын абгәиатцәа...»	230
Ақәа леиуеит	231
«Атх еикәареипш...»	232
Агарашәа	233
«Амца акызаап мраташәара...».....	235
«Уаҳа срыхьтәыуазом ашьхыцқәа...».....	236
Сашәақәа	237
Сымға	237
«Ажәған иалышәшәан...».....	238
«Апта црышқәа, апта пкышқәа...»	239
«Иатцәоуп зегь арақа, иатцәоуп...».....	240

Қәәк аундаз	241
«Ах, издыруада, са сыблақәа рыцшшәы...»	243
«Алапыцькәа реытгазан аблақәа...»	243
«– Бымтәыуан! – срыжъжәон абыгъежъкәа...»	244
Срылазаауеит ашәәкәа	245
Шәлыламкыысын сан	246
Са истахуп	248
«Ччапшык ағыкәуп аетдәа...»	249
Ах, Гунда, Гунда, Гунда!	249
«Адгғыл ашыацкәа хрылтцит...»	251
«Ицсит амза агәы кыдшәан...»	251
«Ишеит. Адгғыл ғыц иршеит...»	252
«Ақәа леиуеит, ақәа леиуеит...»	253
«Амшын ируеит амра...»	255
«Пхызла усахәа...»	256
«Амшын ихытыр...»	257
«Ицәхәит атдлақәа...»	259
«Ақәа акәзам итәыуо...»	260
Амәәкәа шәмыцссан	261
Акәа	262
«Ақәа ашытақәа...»	264
«Аапын имышәтыц ашәт...»	265
«Ухымцшылан сыбла...»	266
«Амәа нымәахытц...»	267
«Иткәаз ахы...»	268
«Адгғыл азы ажәуеит...»	269
«Сцоит...»	270
«Ақәа агәеисыбжә...»	271
«Апенцьырқәа рыбла...»	272
«Ауафәы...»	273
«Ажәфәан сызнымшәаз...»	273
«Апхызеипш убналеит...»	275

«Адгьыл шыцәаз...»	276
«Ацстазаара...»	277
Сыкоуп ара	277
«Сыиатцәахә кыдшәеит...»	278
«Сытцх , иабаухъеи?...»	280
«Сбылуеит...»	280
«Ажәџан...»	282
Санду дуда агрцха илзыскуеит	282
«Адәы хыртит адәыкрынкәа...»	284
«Сыцәоуп.....»	285
«Атцх хәшәуп...»	286
«Хәычы-хәычла...»	287
«Анцәа изхымгаз...»	287
«Атцх ашхәм ссан иануп...»	288
«Апсра еитым ахыцәоу...»	288
«Сгәы атааит тагалан...»	289
«Тцыхла аблахатц гьежъра...»	290
« Сгәы ахтыста нхытц...»	291
«Ишеит. Адгьыл ґыц иршеит...»	292
«Дшыґаз схаштит...»	292
Шәак сызныжъ.....	293
«Рхыцәқәақәа рґынтәи атцла рыпсы...»	294
«Агәқәа рымца...»	294
«Иухәон, – сыгәра бымган...»	296
«Амца схыпцшуп...»	297
«Амза злыцхо ...»	298
«Иацтәи маахыруп снапқәа...»	299
«Сқышәқәа дрыгәзуан анцәахша...»	300
«Агәмыркытыл ґапшьқәа...»	301
«Иахъухъуа сыхъаанза...»	302
«Сцәа иалтцыз аґанцқәа...»	304
«Абаииа шәтит ара...»	305

«Зыкра – зышыты...»	306
«Абахчаѣ икацсон атѣа...»	307
«Сара истәуп...»	308
«Угәы абжы сахауеит...»	309
«Амза рықәхәхә...»	310
«Ашә еипш еизыргоит амш...»	311
Азышра ашәа	311
Иугәалашәо...	312
«Ашыжь ашыац иатѣа...»	314
«Истахуп ашыхака...»	315
«Амра иахәоит...»	316
«Атцх аатраѣ...»	317
«Адәы хыртит адәыкрынқәа...»	318
«Ажәфан амшын ианыцшылоит...»	319
«Азгабцәа... азиас...азхыцтра.....»	320
«Каршәран...»	321
«Ақәа шынтѣо сынтѣар...»	323
«Ал илбааргоит ахарданыжь...»	324
«Сханы ашыац иазхауеит...»	324
«Аетцәақәа иреишуа...»	326
«Исышьхышәшәан сеимаақәа ыzt...»	327
Х-цстазаарак	328
«Са сынцәазам...»	329
«...Атцых дузза...»	330
«Смыцхәцәан ари апцхын...»	330
«Апшыа дылбаауеит...»	331
«Имииц сычкәын...»	332
«...Угәы хахәхан...»	332
«Амца зтамло...»	333
«Уан лгәы...»	334
«Ажәфан иѣысхын апсаатә...»	335
«Сыбна хыза...»	335

«Ақәа әуеит...»	336
«Атх иахыпшуп аеқәа...»	338
«Тлак амта сынцәоуп...»	339
Ө-пстазаарак	340
«Иахәшарак ихалоз амра...»	340
«...Ақәара хәычы игарартцеит...»	341
«Бнагәыла успылан...»	341
«...Ашьжымтан амра шытызхыз адауы...»	343
«Сәыхаанза ихумтын ублақәа...»	343
«Азаагара – азыпшаара...»	343
«Ашара узыбзиахааит...»	344
«Адгьыл сыфнытцит афнеипш...»	345
«Ацәақәа амшын ажәуан...»	345
«Апсра акынза улбааны...»	346
Сузыцшзом	347
«Иахьантәарак...»	348
«Сыпсаагара ицаз амш хнымхәзеит...»	348
«Са сазәуп...»	349
«Ажәфәан цәывтыччан...»	350
«Анамза...»	350
«Атх...»	350
«Ажәфәан кыдыблаан...»	352
«Ашьа алтны икатәон амытцмыць...»	352
«Ацсы фәнахит ашышкәмс ажәфәанәхьтә...»	352
«Ахәрақәа ирытәхәоит...»	353
«Атх ултын...»	354
«Ацсгартә – псыжыртоуп...»	354
«Ажәфәан иафәкьбәса инеиуеит...»	355
Аира	356
«Апшқа илагьырз ада...»	357
«Зқьышықәса рапхәа ипрын ацсы...»	357
«Ииатцәоуп...»	358

«Схы-сҕы...»	358
«Сшьапкәа хтны...»	359
«Ашымхашәткәа...»	360
«Сгәы утакны...»	361
«Иацшарак, амра зтыршаз...»	362
«Ари адгбылаҕ ыцъа еипылан, ибжьазит.....»	363
«Ақәа агәеисыбжь анырхытлак адәкәа...»	364
Хәажәкын	365
«Нахъхы...»	366
«Схы инаркны сшьапақынза...»	367
«Итцагахо, ахбаа...»	369
«Тқы шкәакәа, уоҕныбаҕ...»	369
«– Апарцалыкь...»	370
«Ахбаа хьуеит...»	371
«Шәымш ииуаз...»	372
«Стыцан атцлакәа еитаҳа...»	372
«Абзиабара аниша анцәа...»	373
«Сыбзиабара шаны...»	373
«Атцла акәа амца тоуп...»	373
«Атцла акәа амца тоуп...»	374
«Сшьа тамашәтын...»	374
«Сшьапатца ацша аауеит...»	375
«Ахбаа алашараҕ ианнеиуа...»	375
«Дабакоу, ашарц аазгаша...»	375
«Скәыпшра тәахуп схәычы иҕы...»	376
«Ажәфан иапхьаз атцысқәа хынхәуеит...»	377
«Сытцла рыкәа...»	377
«Сытцла рыкәа атцыс кәтаҕ тоуп...»	377
«Сгәы аауртыр...»	378
«Апхын уанта...»	378
«Аетцә ажәла капсон...»	379
«Ацсра...»	379

«Ма қәаны...».....	380
«Сығәхьяагара...»	380
«Сгәы бызшәак ауп иадыруа...»	381
«Тыс быжьны...».....	381
«Сызқәа тланы...»	382
«Сыттых – схәыч иаб...»	382
Атцysi ацсызи	383
Рыбзиабара ашәа	383
«Сгәы ашәара сыҕоуп...»	383
«Раца баан...»	384
«Апхын...».....	385
«Аарцә-ааза...»	385
«Ахәаа зыркәашо...»	386
«Абзиабара зтоу...»	386
«Ҳазфыхәаз ацстазаара хжәаанза...»	386
«Аиқәатцәагы шкәакәоуп...»	387
«Аацын апарцалыкь тцытлеит...»	388
«Сгәала исшәеит ацстазаара...»	388
«Ҳтәыуоит ҳаниуа...»	388
«Сыцсреи сыбзибарей...»	389
«Амза – ицәаз амра...».....	389
«Адуней иахьгәеан икәтәоит...».....	389
«Шақа иузшаз абзиабара...»	390
«Абзиабара – нцәара нейроуп...».....	390
«Дзатцәымзарц ауафы...»	390
«Ақәа – аб...»	391
«Ушьыжь иахастцоит ацсы...»	392
«Аетцәқәа рыццышә...»	392
«Схы нықәтцан ацсра...».....	392
«Арбагь...»	393
«Ҳиаанза ҳчапан хыртцәеит...».....	393
«Ҳгәы- быжьба...»	394

«Сиира бгәлалашәома, сан?..»	395
«Амра ххәеит иҕаңшыза...»	395
«Ахаан ихәычу апстазаара...»	396
«Абжықәа еилало, ашәаны...»	397
«Тыхла адгьыл пыруеит...»	397
«Анаҕә ахылатқан...»	397
«Схы абахо...»	398
«Апстазаара...»	398
«Сыөнытҕа...»	399
«Упсы амра иатцоуп – мралаша...»	399
«Адомбеиқәа атҕх ааргон...»	400
«Атдых...»	400
«Сымш хәашаны...»	401
«Апсра апсы ахытоу...»	401
«Амш хәашаны иҕырпны...»	401
«Х-еиқәхәаларстак...»	402
«Сыпсы ахыц иантаны иуртан...»	402
«Азатәра шәтуеит...»	403
«Сцәа иаду сызатәра...»	403
«Атҕх ахыкыдтәо...»	403
«Напымш...»	404
«Зыпсра кашәаз...»	404
«Гәыла амра хтоит иахзымто...»	405
«Қәаны...»	405
«Хҕәы – анцәа дузза ипхьарта...»	406
«Ацикл «амра»	406
«Амра апсы зхоу...»	406
«Адгьыл агьама мбазакәа...»	407
«Апсра хаа кәашоит...»	408
«Аөеипш иахжәыз...»	408
«Анцәа идыруеит ушызбо...»	408
«Иахдыруа хатоуп...»	409

«Даба ухатцоуп...»	410
«Азатцәра агәы икәиһааз...»	410
«Схәычреипш, исцәыхароу...»	411
«Ақәа иланатцоит...»	411
«Ацсы ахшеипш...»	412
«Сыпсреи сыбзиабарей...»	412
«Гәил тқык сзааухәан...»	413
«Сгәил тқы...»	413
«Шьхала дылбааит анцәа...»	414
«Амра...»	414
«Ари адгылағ...»	415
«Адуinei сатоуп...»	416
«Ғағалан...»	416
«Дхьацсар...»	417
«Аира аһнытцка...»	418
«Ажәла ахьыцсуа...»	418
«Рыпсы ыкәхейт...»	419
«Ғазатцәра ххазырштүа...»	420
«Тдыс хәычны сгәы нтыцраан...»	421
«Ғацсы, иахзейтамхәо ахьаа...»	421
«Сыблақәа зытуейт...»	421
«Узхара ианузгәхьаамго...»	421
«Сыбзиабара кыдтәан иауейт...»	422
«Шәыхьзык срылаҳәан...»	423
«Сыпстазаара...»	423
«Псреи – псратца утыц...»	423
«Ала траа...»	424
«Адуinei итыцпрааз ажәа...»	424
«Дадах, дад дузза...»	425
«Ацсра...»	426
«Ақәеи аси...»	426
«Сыпшхәа қапшь...»	427

«Аҗәара хәычы...»	428
«Ари адүнеи дузза...»	428
«Ари аапын – шыыжып...»	428
«Атдых атцеъ тәула...»	429
«Ухатқы...»	430
«Амра – сыңсырта...»	430
«– Ипыбымкан уаха быхцәы...»	431
«Ацикл «азымца»	432
«Амца ашәа...»	432
«Амцаҗ...»	432
«Азқәа рхаҳәхәыҗқәа дырцәар...»	433
«Ацикл «амра аира»	433
«Адсы абаҗоу?...»	433
«Сышә иларшә алыкә...»	434
«Сымшқәа рыла...»	435
«Ажәфан абын...»	436
«Сышыыжь цхазуп...»	436
«Ажәфан...»	437
«Ацәыкәбар еипш...»	437
«Аарцә абзиабара...»	438
«Уцәа ахыскаауеит...»	438
«Есуаха атх лыхшон...»	439
«Сытдых – уахәама сыҗноуп...»	439
«Ан аирызла лымшра аалгон...»	440
«Сгәытдыхәраа...»	440
«Сымшқәа реишәа ...»	441
«Ақәеипш, угәхәагара ауеит сгәаҗы...»	441
«Атх – аәа...»	442
«Имцоу абыжқәа...»	442
«Уатцәы ушыабыстан уаапшуеит...»	443
«Сара сгәеипш...»	443
«Апша кәымшәышә, апша...»	444

«Ухь-уапа сыттак...»	445
«Бзиа избан азын – зытит...».....	445
«Мзатаан станагалеит уашта...».....	445
«Сдақаа иртоу аапын ыцәоуп...».....	446
«Уа, сғырпын...».....	446
«Абзиабара иашьын...».....	447
«Унапашта агәыр каршәуп...»	448
«Сытх...»	448
«Хахә кылтцәан...»	449
«Ишеит...».....	449
«Ашәақы агәыцәағ...»	450
«Амш...»	451
«Унацшы-аапшаанза...»	451
«Амра...»	451
«Унасхысын...»	452
«Сеилахан атх ацсра!..»	452
«Шьабыстак...»	453
«Атх агәы слымхағ еисуеит...».....	454
«Утых цьбара...»	454
«Сшьантца хәызба...».....	455
«Атхәғ сгәарттра...»	456
«Абрагь сашья...»	457
«Ашышкамс ашәа цәға...».....	458
«Ашьыжь сырғыха, схәычы...».....	459
«Сгәы тыпрааит...».....	460
«Бзиа иахбо ҳаихауп...»	460
«Сааиижьтеи сықәуп адәы...»	461
«Амца зын, рхәеит мышкы...».....	462
«Иахзымдыруа хдырыр мышкы...»	462
«Быжь-жәғанк...».....	462
«Атцлақаа рымәа аамтоуп...»	463
«Ләхьынтцәмзар...».....	463

Адсынгыери иашәа	464
«Җаблақәа ажәфанаф инхоит...»	465
«Азынгыи ишәтүеит атама...»	465
«Пта-ашә аатит...»	466
«Үа, амшын...»	467
«Ақәа шла...»	468
«Ишәтит адунеи даеазнык...»	468
«Амца аныцәалакь изхоит...»	469
«Нырцә-мза...»	469
«Ахьыжыргәыц – аетцә сызфых...»	470
«Атцла мтцәыжәфақәа пытлеит...»	471
«Агәалашәара амгәартә мца...»	471
«Ажәфәнеипш ашбыжь тцаула...»	472
«Сара сыцхын – агәыхты...»	472
«Амза афымтра иалоу здыруа...»	473
«Шьха дәеиужь...»	473
«Атцх артцү абжыи ахоуп...»	474
«Зны саныкамло аены...»	475
«Ссаат абжыи царуп...»	476
«Ашбыжь уардын шкәакәан...»	477
«Мышкы саапшыхуеит...»	478
«Адуinei атцыхәа...»	479
«Адстазаареипш исаҳаит...»	479
«Ақәа удақәа ирталаны...»	481
«Мца баагәара...»	482
«Ашьабыста адхызеипш...»	483
«Адсра – зегь ахьзоит...»	483
«Убас итцаулоуп аапын сгәафы...»	484
«Инеизтцаа-ааизтцаап мышкы...»	485
«Зғаб хәычык ашта лыпссоит...»	486
«Ажәфан агәы тнахт...»	486
«Зны саниуаз исыцыз адунеи...»	488

«Сашәә – сгәәҗеыхақәә роуп...»	489
«Зегъ аныхәхәо...»	489
«Нцәа имазан...»	490
«Ашьац санеиуахо мышкы...»	490
«Амрахьыцссара...»	491
«Ахьи ацслымзи еилапсоуп...»	492
Абзиабара ареквиеим	493
«Уара абзиабара уахьзама?...»	493
Ахацәа рашәә	494
«Зыбзиабара ашьац змыркъыцыцыз...»	494
«Ахатца ишыа ахькатәаз...»	494
«Ашьац иатцәа...»	495
«Сҗыхоит, ианҗыхо ацсаатә...»	499
«Амза атдыхәтәантәи ацәашьеипш...»	500
«Нцәа игәацхара – ашәацшь каршоуп...»	501
«Уа, сыцсы ташәанда уашәа...»	501
«Дгъыли жәфани ргәы еидуп...»	502
«Ажәфәан агәы ааишәан...»	502
«Азқәа рылҗа быбыш – ацстхәа...»	503
«Атцла ахьцәқәа аетцә шәтит...»	504
«Атәтын хьблаахеипш...»	504
«Зынра зышкәакәа, асы...»	505
«Убас итцаулоуп аапын сгәәҗы...»	506
«Иқәысхи адунеи?...»	506
«Пхны-пхыз...»	506
«Сыпхызқәа рыла атцх қәтцаны...»	507
«Цәашәтны ашара сырба...»	508
«Сгәатцан хәыт-хәытбжык саҳаит...»	508
«Апша нытцаскит алыхәтә...»	509
«Уа, жәфәан ихалан...»	510
«Ғыцъа ирзеибымхәаз мазажәан...»	510
«Амза зара тырфача...»	511

«Адунеи иакәыхшаз апша...»	511
«Икәандаза хазшаз ипсың...»	512
«Апша ахы гьежъуеит...»	513
«Шакараантә угәы икәнаухьоузеи асы...»	513
«Азы ахьаа хахәхоит зны...»	515
«Шакарантә угәы икәнауран икоуи ақәа?..»	515
«Атцх агәеипш ссаат хәыч ццакуеит...»	516
«Зынза ихахәымхарц хагәқәа...»	517
«Адыд – ахатца икәзшыа...»	518
«Ишәтит ашәа шыыжымтан...»	518
«Адгьыл хананытца...»	519
«Итцәаху сыбзиабара...»	519
«Ашьха рәымтра...»	520
«Ақәа шкәакәа ауеит...»	521
«Ажәфан ҳацәажәарц иафуп...»	521
«Атцых иаччабжыуп азыхь...»	521
«Зыбзиабара...»	522
«Адыдбжы...»	522
«Амза – саркьа фежь сханы...»	523
«Ашьха старшәуп...»	524
«Итабеит...»	525
Аматанеира	525
Ажыра ныхәара	527
«Арыгъарахь ҳаргъежь, Анцәа...»	528
«Иаххылапшу Ажәфан Амтца...»	528

Гунда Валентин-ицха Сақания

АХЫЦША

Ажәеинраалақәа

Гунда Валентиновна Сакания

ЗОЛОТОЙ ЛАРЕЦ

Стихотворения

На абхазском языке

Аредактор Т. Ариба

Асахьаҭыхәы Р. Габлиа

Компиутерла еиқәлыршәеит Н.Гәынба

Аформат 70x100 ¹/₃₂. Атираж 500.
Иқатцә. акь. бгь. 17,25. Инықә. акь. бгь 22,43.

Отпечатано в ООО «Флер-1»
350058, г. Краснодар, ул. Уральская, 98/2